

Archeologisch vooronderzoek ten behoeve van het funderingsherstel van de O.L.V. Geboortekerk en pastorie aan de Noordeindseweg 100 en 102 te Berkel en Rodenrijs, gemeente Lansingerland

Ruimtelijk advies op basis van bureauonderzoek

Rapportnummer: V1297
Projectnummer: V15-2954
ISSN: 1573 - 9406
Status en versie: Definitief 2.0
In opdracht van: Locatieraad van de OLV Geboortekerk
Rapportage: W.J. Weerheijm, R. Schrijvers
Plaats en datum: Amersfoort, 2 september 2015

Niets uit dit werk mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, daaronder mede begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van het werk, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vestigia BV of Locatieraad van de OLV Geboortekerk

Projectgegevens		
Initiatief	Herstel fundering	
Toponiem / locatie	Noordeindseweg 100-102	
Plaats	Berkel en Rodenrijs	
Gemeente	Lansingerland	
Provincie	Zuid-Holland	
Opdrachtgever	Locatieraad van de OLV Geboortekerk Noordeindseweg 100 2651 CX Berkel en Rodenrijs	
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. G. Schuring; tel. 010-5112330	
Oppervlakte plangebied	1200 m ²	
Diepte grondwerkzaamheden	Max. ca. 2,5 m -mv, onderheijng tot ca. 22 m -NAP	
Huidig grondgebruik	Kerkgebouw/pastorie	
Onderzoeksmelding	3296039100	
Soort onderzoek	Bureauonderzoek	
RD-hoekcoördinaten uiteinden van het plangebied	092.858 / 446.206 092.899 / 446.205	092.873 / 446.180 092.867 / 446.221
Kaartblad (1:25.000)	37F	
Uitvoerder en documentatie	Vestigia <i>Archeologie & Cultuurhistorie</i>	
Projectleider/Senior archeoloog	Dr. R.M. van Heeringen	
Projectmedewerkers	Drs. R. Schrijvers (fysisch geograaf) Mr. W.J. Weerheijm MA (archeoloog)	
Uitvoering booronderzoek	n.v.t.	
Bevoegd gezag	Gemeente Lansingerland Postbus 1 2650 AA Berkel en Rodenrijs	
Contactpersoon	Mevr. P. Kloosterman; 010-8004596/06-51044685	
Deskundige namens BG	n.v.t.	
Gecontroleerd door	Vestigia (R.M. van Heeringen) d.d. 24 augustus 2015	
Geaccordeerd door	Gemeente Lansingerland (P. Kloosterman) d.d. 1 september 2015	

Inhoudsopgave

Samenvatting en advies	5
Onderbouwing advies	7
1 Projectomgeving	7
1.1 Plangebied.....	7
1.2 Onderzoeksdoel en -methode	7
2 Verwachtingsmodel	9
2.1 Landschappelijke context.....	9
2.2 Archeologische context.....	10
2.3 Gespecificeerde archeologische verwachting.....	14
2.4 Advies archeologie.....	14
Literatuur.....	15
Digitale bronnen.....	15
Kaarten en bijlagen	17

Afbeelding 1 OLV Geboortekerk met pastorie (Foto:Stichting Vrienden OLV Geboortekerk).

Samenvatting en advies

In opdracht van de Locatieraad van de O.L.V. Geboortekerk heeft Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* een archeologisch bureauonderzoek verricht voor een plangebied in de gemeente Lansingerland (*afbeelding 1, kaart 1*). Het Parochiebestuur van de O.L.V. Geboortekerk is voornemens de fundering van het kerkgebouw en de aangrenzende pastorie, gelegen aan de Noordeindseweg 100-102 te Berkel en Rodenrijs, te laten herstellen. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 1.200 m² en bestaat uit de gebouwen van de kerk en de pastorie. Volgens onderzoek zijn de huidige scheuren in het kerkgebouw het gevolg van een bacteriële aantasting van de fundering. Om het kerkgebouw en de naastgelegen pastorie te behouden dient daarom een funderingsherstel-project uitgevoerd te worden. De graafwerkzaamheden zullen plaatsvinden binnen in het kerkgebouw en de pastorie, met alleen bij het kerkgebouw plaatselijk ook buiten het bestaande gebouw kleine afgravingen.

Voorafgaand aan de ontwikkelingen dient in kaart gebracht te worden of zich binnen het onderzoeksgebied behoudenswaardige archeologische resten (zouden kunnen) bevinden, die tegen de achtergrond van de bodemingrepen gevaar lopen. Op de gemeentelijke archeologische beleidskaart heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting voor het aantreffen van archeologische resten uit de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd, dit op basis van de aangenomen ligging van het plangebied binnen een historisch bebouwingslint. Binnen of nabij het plangebied zijn geen bekende archeologische waarden geregistreerd. Volgens de gemeentelijke Landschappelijke eenhedenkaart ligt het plangebied deels op restveen waar theoretisch gezien mogelijk in de Late Prehistorie/Romeinse tijd (eventueel ook in de Middeleeuwen) op terpjes bewoning aanwezig is geweest.

Op basis van het bureauonderzoek is het echter aannemelijk dat het plangebied, dat niet direct aan de Noordeindseweg is gelegen, maar juist op enige afstand daar van af, in het verleden deels of geheel is verveend. Eventuele archeologische resten zijn daarbij naar verwachting al vóór 1712 verloren gegaan. De huidige kerk heeft geen oude voorgangers. Binnen in het kerkgebouw hebben geen begravingen plaatsgevonden. De voorgenomen bodemroerende werkzaamheden zijn beperkt van aard en vinden grotendeels plaats in reeds geroerde grond.

Advies archeologie

Gezien de uitkomsten van het bureauonderzoek kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van een (intacte) archeologische vindplaats klein is. Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* adviseert dan ook geen vervolgstappen in het kader van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Wel blijft de algemene meldingsplicht bij het aantreffen van oudheden van toepassing. Op basis van artikel 53 van de Monumentenwet moet iedereen die, anders dan bij het doen van archeologisch onderzoek, iets vindt waarvan hij/zij weet of moet vermoeden dat het een (roerend of onroerend) monument betreft, dit melden bij de minister van OCW (in deze, bij mevr. P. Kloosterman van de gemeente Lansingerland, nr. 14010 of nr. 06-51044685).

Onderbouwing advies

1 Projectomgeving

1.1 Plangebied

In opdracht van de Locatieraad van de O.L.V. Geboortekerk heeft Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* een archeologisch bureauonderzoek verricht voor een plangebied in de gemeente Lansingerland (*afbeelding 1, kaart 1*). Het Parochiebestuur van de O.L.V. Geboortekerk is voornemens de fundering van het kerkgebouw en de aangrenzende pastorie, gelegen aan de Noordeindseweg 100-102 te Berkel en Rodenrijs, te laten herstellen. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 1.200 m² en bestaat uit de gebouwen van de kerk en de pastorie. Volgens onderzoek zijn de huidige scheuren in het kerkgebouw het gevolg van een bacteriële aantasting van de fundering. Om het kerkgebouw en de naastgelegen pastorie te behouden dient daarom een funderingsherstel-project uitgevoerd te worden. De werkzaamheden zullen plaatsvinden binnen in het kerkgebouw en de pastorie, met alleen bij het kerkgebouw plaatselijk ook buiten het bestaande gebouw kleine afgravingen. Het gaat dan om een strook aan de noordzijde van het gebouw van ca. 17 m lengte en een meter breedte, tot ca. 1,5 m diep, plaatselijk max. 2,5 m diep (het terrein loopt af). Aan de voorzijde zal ter versteviging van de toren aan de buitenzijde bij het bordes een strook van max. ca. 20 m² bij de entree worden afgegraven, tot ca. 1,5 m diepte (gezien de hoge grondwaterstand liefst zo ondiep mogelijk, rond ca. 1 m -mv). Het kerkgebouw heeft nu deels een stenen, deels betonnen vloer. De vloeren zullen worden verwijderd en worden vervangen door een betonnen vloer op het zelfde niveau. Hiervoor zal er mogelijk onder de vloeren nog een kleine uitgraving plaatsvinden; diepte onbekend. Plaatselijk zullen rondom de kolommen spanconstructies worden aangebracht. De graafwerkzaamheden binnen in het kerkgebouw zullen naar verwachting plaatselijk ca. 70-80 cm diep rondom en onder de kolommen bedragen. Het kerkgebouw zal op betonnen palen worden gefundeerd tot ca. 22 m -NAP. Het kerkgebouw is momenteel op houten palen gefundeerd; onduidelijk is waar deze palen zich bevinden. Binnen in de pastorie zal ca. 40 cm grond worden verwijderd onder de huidige vloer van het souterrain. Voor de bouwtekeningen, zie achterin het rapport *bijlage 3*.

Voorafgaand aan de ontwikkelingen dient in kaart gebracht te worden of zich binnen het onderzoeksgebied behoudenswaardige archeologische resten (zouden kunnen) bevinden, die tegen de achtergrond van de bodemingrepen gevaar lopen.

1.2 Onderzoeksdoel en -methode

Doel van het archeologisch bureauonderzoek was vast te stellen of er in het plangebied sprake is (of kan zijn) van archeologische resten die door de ingrepen verstoord dreigen te worden en, indien mogelijk, uitspraken te doen over de waarde hiervan in termen van fysieke en inhoudelijke kwaliteit zoals zeldzaamheid en gaafheid. Hiertoe is eerst een bureauonderzoek verricht, waarbij voor het plangebied een specifiek archeologisch verwachtingsmodel is opgesteld. Vervolgens is een advies geformuleerd in het kader van de cyclus van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ).

¹ Het onderzoek is uitgevoerd volgens de richtlijnen van de KNA versie 3.3 (zie *bijlage 2*).

2 Verwachtingsmodel

2.1 Landschappelijke context

Het bepalen van de archeologische verwachting van het plangebied is kennis van de geolandschappelijke situatie essentieel. Enerzijds omdat de landschappelijke situatie in het verleden bepalend was voor de locatiekeuze voor bewoning, anderzijds omdat middels een landschappelijke reconstructie bepaald kan worden of mogelijke voormalige bewoningsoppervlakken nog in de ondergrond aanwezig zijn of zijn verdwenen door erosie of door menselijk ingrijpen.

In het kader van de ontwikkeling van de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de gemeente Lansingerland is in 2009 door Erfgoed Delft een geo-landschappelijke reconstructie (zie *kaart 2*) gemaakt op basis van de geologische kaart van Nederland schaal (1:50.000), de bodemkaart van Nederland en het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN).² Dit uitgebreide onderzoek, de kaarten en de daaraan vooraf opgestelde geo-landschappelijke reconstructie zijn bij het onderhavige bureauonderzoek betrokken. De nauwkeurigheid van de hierin vastgestelde archeolandschappelijke zones is sterk afhankelijk van het schaalniveau van de gebruikte geologische en bodemkaarten. Om een gedetailleerder beeld te krijgen van de archeologische verwachting binnen het plangebied is voor het bureauonderzoek het plangebied op perceelsniveau geanalyseerd met behulp van de beschikbare landschappelijke reconstructies, bodemkaarten, geomorfologische kaarten en een hoogtemodel uit het AHN.

Geo-landschappelijke ontwikkeling

In de omgeving van het plangebied liggen in de diepere ondergrond rivierafzettingen die zijn gevormd tijdens de laatste ijstijd (Weichselien; *bijlage 1*). Deze liggen op een diepte van circa 15-16 meter beneden NAP (11-14 m onder maaiveld).³ Op een aantal plaatsen liggen door de wind gevormde rivierduincomplexen (donken) op deze afzettingen. Hier komt het Pleistocene oppervlak dichter onder maaiveld voor. Deze duinen waren gedurende het Mesolithicum (tussen 8000 en 5000 v. Chr.) gunstige droge bewoningsplaatsen in de natte delta. De grootste rivierduincomplexen liggen ten zuiden van het plangebied.⁴ Het is echter niet helemaal uitgesloten dat ze binnen het bereik van het plangebied ook voorkomen. Door het veranderende klimaat en de stijgende zeespiegel tijdens het Holoceen, begon West-Nederland vanaf 8000 v. Chr. te vernatten.⁵ Hierdoor kon veengroei plaatsvinden. Dit Basisveen (Formatie van Nieuwkoop) bevindt zich op een diepte van 13 m tot plaatselijk 5 m onder maaiveld. In de directe omgeving van het plangebied liggen bovendien enkele stroomgordels met oeverwallen, beginnend tussen 5 m en 8 m onder maaiveld (Formatie van Echteld; zie bijvoorbeeld DINO-boring B37F1594⁶). Doordat de oeverwallen vrij globaal zijn uitgekarteerd, is het niet uitgesloten dat de uitlopers hiervan zich in de ondergrond van het plangebied bevinden. Ook dit kunnen interessante bewoningsgebieden geweest zijn in het Mesolithicum en Neolithicum. Rond 5000 v. Chr. werd de invloed van de zee in de omgeving van Lansingerland steeds groter en ontstond er een gebied met kwelders, wadden en geulen (Laagpakket van Wormer, tussen 10 m en 0 m onder maaiveld).⁷ Ongeveer 300 meter noordwestelijk van het plangebied is een kreeklichaam met restgeul in de ondergrond gekarteerd (zie *kaart 2*). De kreeklichamen zijn veelal wat zandiger, in tegenstelling tot de meer kleiige kwelders en wadden. Naderhand compacteerden de kleiige delen meer dan de zandige delen en zo kwamen de voormalige geulen als ruggen in het landschap te liggen (reliëfinversie). Deze vormden zo voor bewoning gunstiger hoger gelegen delen van het landschap. Hoewel niet gekarteerd, is het niet helemaal uitgesloten dat er een kreeklichaam in de diepere ondergrond van het plangebied voorkomt. Volgens de landschappelijke eenhedenkaart ligt het plangebied op een dergelijke getij-inversierug (*kaart 2*). Deze getij-inversieruggen

² Kerkhof 2009.

³ GeoTOP (www.dinoloket.nl).

⁴ Hijma 2009 - Addendum 1 profiel B/C; archeologische verwachtingskaart Lansingerland.

⁵ Bos 2010, 193.

⁶ www.dinoloket.nl

⁷ Hijma 2009, Addendum 1, profiel B/C.

zijn, in tegenstelling tot wadvlaktes, tijdens de periode van 4000 tot 2000 v. Chr. geschikt geweest voor bewoning. Daarna raakten de afzettingen uit het Laagpakket van Wormer overgroeid met veen (Hollandveen Laagpakket - Formatie van Nieuwkoop).⁸ Sinds de Late Middeleeuwen zijn op grote schaal delen van dit veenpakket rond Berkel en Rodenrijs ontgonnen en afgegraven, waardoor het veen grotendeels is verdwenen. De plassen die na de ontginning van de veengebieden overbleven, zijn in de 18^e eeuw ingepolderd. Sindsdien ligt het Laagpakket van Wormer in de polder aan de oostzijde van het plangebied weer aan de oppervlakte en is dankzij de goede (kunstmatige) ontwatering weer geschikt voor bewoning en landbouw. Slechts op enkele locaties zijn nog veenresten te vinden binnen de smalle stroken. Het plangebied ligt deels op zo'n veenrestant met historische lintbebouwing (*kaart 3*).

2.2 Archeologische context

Gemeentelijk beleid

In 2009 is door Erfgoed Delft een concept archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart met bijbehorend rapport opgesteld. Inmiddels heeft de gemeente Lansingerland een aangepaste beleidsadvieskaart opgesteld die in 2013 is vastgesteld. Volgens de nieuwe beleidsadvieskaart ligt het plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachting (Zone III), waarvoor bij een oppervlakte van meer dan 100 m² en een voorgenomen verstoringsdiepte van minimaal 0,3 m onder maaiveld archeologisch vooronderzoek uitgevoerd dient te worden. Deze hoge archeologische verwachting is gebaseerd op de ligging van het plangebied in een zone met lintbebouwing en kades (deels op restveen). Een dergelijke hoge verwachting is op deze kaart alleen toegekend aan gebieden waarvan uit archeologische en historisch-geografische bronnen is gebleken dat ze bewoond werden tijdens de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Het gaat hierbij om de oude dorpskernen van Berkel en Rodenrijs, Bleiswijk en Bergschenhoek en de lintbebouwingen die vanuit deze dorpen de buitengebieden inlopen.

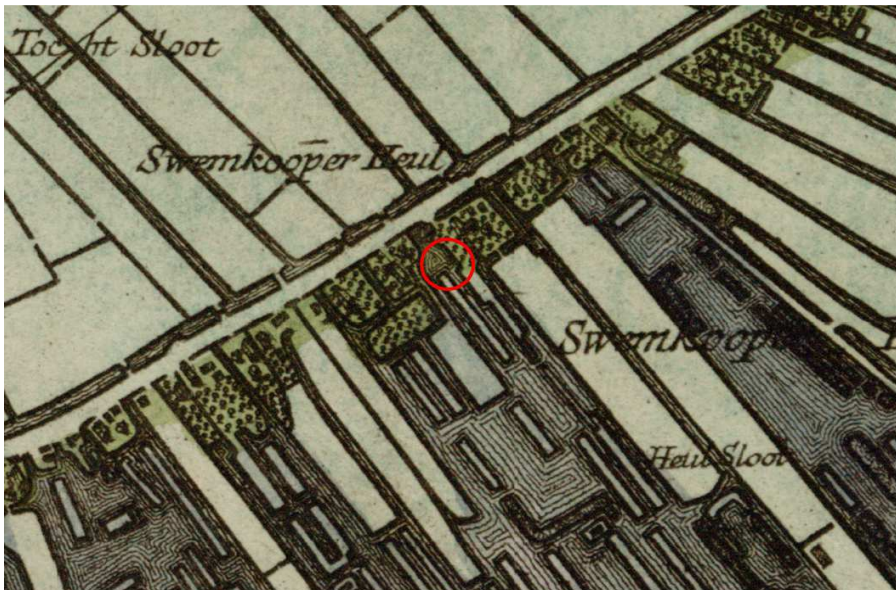
Historische geografie

Vanaf de 10^e eeuw werden de Hollandse veengebieden ontgonnen. Dit vond plaats vanuit ontginningsnederzettingen die werden gesticht bij bestaande waterlopen die fungeerden als ontginningsas. Berkel en Rodenrijs en Bleiswijk zijn ontstaan als ontginningsdorp en vermoedelijk geldt dit ook voor Bergschenhoek. De ontginningen in het gebied van Berkel en Rodenrijs begonnen ten zuiden van Berkel waarbij de Leede als ontginningsas diende. Door daling van het maaiveld en verslechterende afwatering groeiden de petgaten en kalfden de veenlanden steeds verder af, waardoor de dorpen en de dijken in toenemende mate door het water werden bedreigd. In de 18^e eeuw besloot men over te gaan op grootschalige droogmaling van de veenplassen. In Berkel en Rodenrijs werden tussen 1774 en 1777 de Noord-, West- en Zuidpolders drooggemalen met behulp van windmolens; pas eind 19^e eeuw verdwenen de laatste veenplassen.

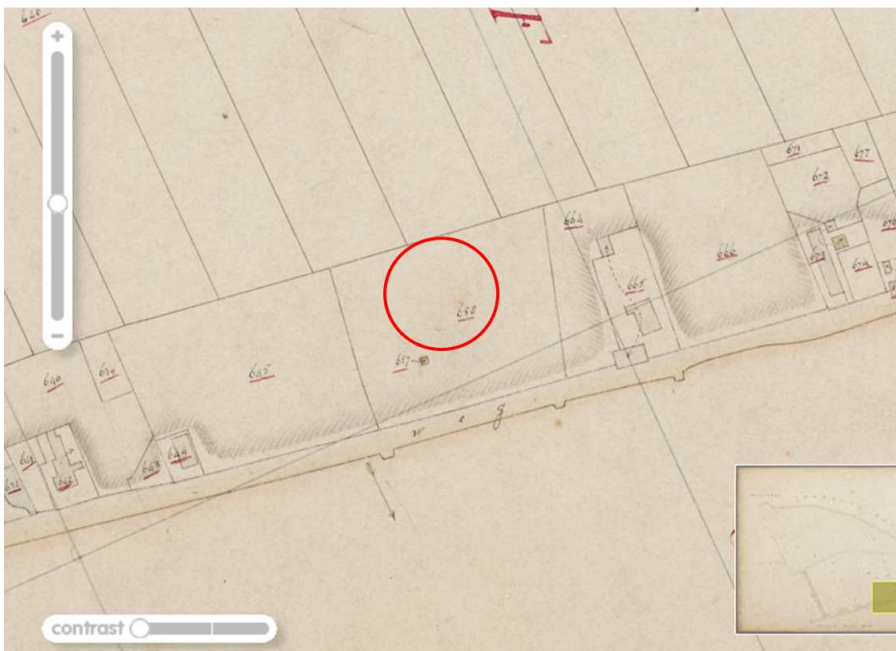
In 1347 werd in Berkel een stenen kerk gebouwd op de locatie waar thans de Hervormde Kerk staat. Deze kerk was toegewijd aan Onze Lieve Vrouw Hemelvaart. Tot 1574 hielden de katholieken er hun erediensten. Tijdens de reformatie nam de laatste pastoor de vlucht en liet de parochie in de steek. Omstreeks 1630 kreeg de parochie weer een vaste zielzorger in de persoon van pastoor Willem Huygensz. Hij stichtte een stenen schuilkerk in een boerderij, ruim één kilometer ten noorden van de huidige r.-k. kerk. In 1731 werd een nieuwe kerk gebouwd. In 1860 was ook deze kerk te klein geworden. Er ontstond grote deining tussen het noorden en het zuiden van de parochie over de plaats van de nieuwe kerk. Tussen 1866-1868 werd op de huidige plaats de nieuwe kerk gebouwd naar een ontwerp van architect W.J. van Vogelpoel. Rond 1920 werd vanwege de groei van de parochie en ruimtegebrek

⁸ Weerts *et al.* 2000; TNO 2011.

besloten om de bestaande kerk flink te vergroten. In 1948 vierde de parochie het negende eeuwfeest. Bij deze gelegenheid werd de kerktoren met de nieuwe luidklokken verrijkt.⁹

Afbeelding 2 Uitsnede van de kaart van Kruikius (1712). De locatie van het plangebied is globaal in rood aangegeven (Bron: TU Delft).

Afbeelding 3 Uitsnede van de Kadasterkaart (1811-1832). De locatie van het plangebied is globaal in rood aangegeven (Bron: Watwaswaar).

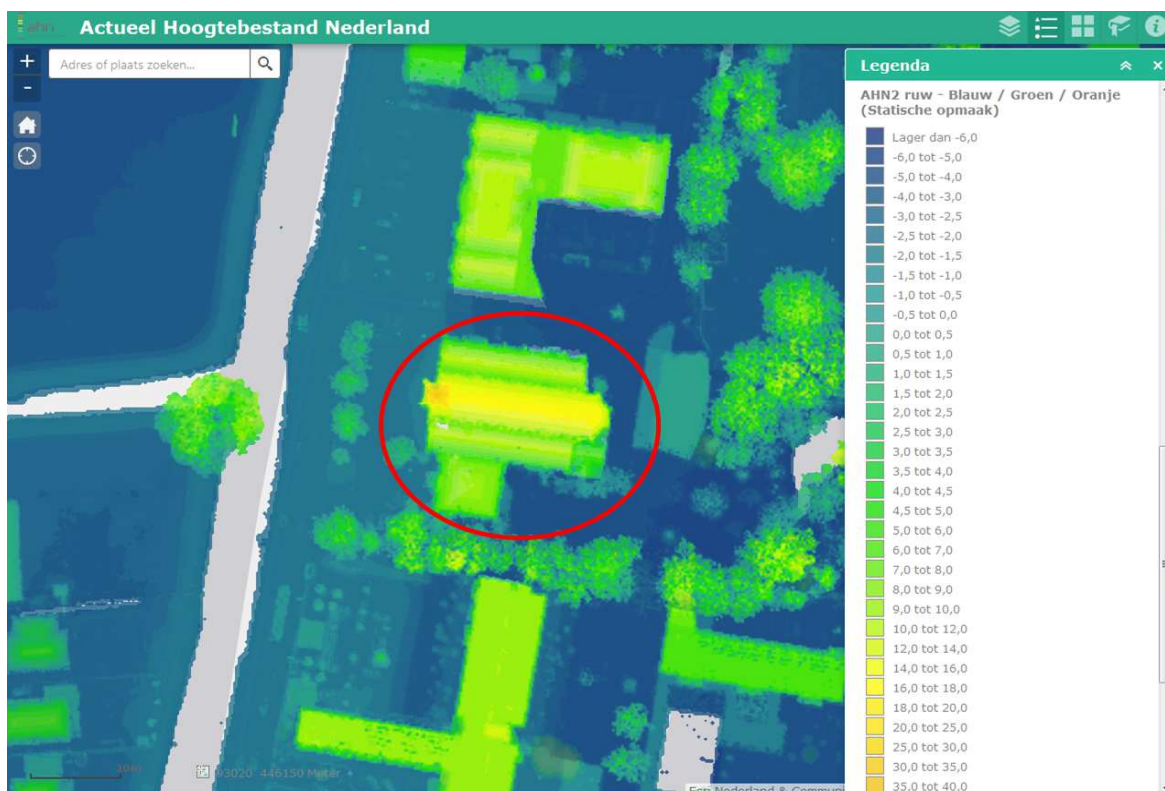
Voor de historisch-geografische gegevens is gebruik gemaakt van de websites van TU Delft¹⁰ en Watwaswaar.¹¹ De vroegste betrouwbare kaart met betrekking tot het plangebied is de kaart van Kruikius uit

⁹ <http://www.parochiechristuskoning.nl/ck/historie>.

¹⁰ www.lib.tudelft.nl.

¹¹ www.watwaswaar.nl.

1712. Op deze kaart is te zien dat het plangebied grotendeels in een veenplas was gelegen (*afbeelding 2*). Eerdere kaarten, zoals die van Jan Jansz. Stampioen (1660 en 1684) of Dirk Smits (1770) zijn helaas niet gedetailleerd genoeg. Op de Kadasterkaart 1811-1832 is het gebied ten oosten van de Noordeindseweg weer drooggelegd. Het plangebied wordt dan aangeduid als weiland en tuin. Op de Kadasterkaart is te zien dat de nabijgelegen huizen duidelijk op terpjes of op een verhoging in het landschap liggen; het plangebied ligt echter in laaggelegen agrarisch gebied (*afbeelding 3*). Op het AHN is dit verschil in hoogteligging nog steeds goed zichtbaar (*afbeelding 4*). De voorzijde van het kerkgebouw ligt op 2,0 m -NAP; aan de achterzijde van het kerkgebouw is dit 4,8 m -NAP. Op de Topografische kaart van 1850 is het plangebied aangegeven als weiland. De OLV Geboortekerk is gebouwd tussen 1866-1868 en verschijnt voor het eerst op de kaart in 1877.

Afbeelding 4 Uitsnede van het Actueel Hoogtebestand Nederland. De locatie van het plangebied is globaal in rood aangegeven (Bron: AHN.nl).

Bekende archeologische waarden

Voor de archeologische gegevens omtrent het onderhavige plangebied is het Archeologisch Informatiesysteem (Archis) geraadpleegd, dat alle geregistreerde archeologische monumenten, onderzoeken, waarnemingen en vondsten bevat.¹² Archeologische monumenten zijn terreinen met een (hoge/zeer hoge) archeologische waarde, die ofwel fysiek (wettelijk en juridisch) beschermd worden, ofwel een planologische bescherming hebben waarbij in het bestemmingsplan voorschriften voor het gebruik zijn opgenomen. Archeologische waarnemingen zijn meldingen van archeologische vondsten en/of sporen van bijvoorbeeld nederzettingen, grafvelden, akkersystemen, heiligdommen, enz., die niet nader onderzocht en gewaardeerd zijn. Archeologische vondstmeldingen zijn meldingen die nog niet zijn gecontroleerd om in het systeem te worden opgewaardeerd tot een waarneming.

¹² Momenteel vindt een transitie plaats van het informatiesysteem Archis2 naar Archis3 waardoor het systeem niet kan worden geraadpleegd. Gebruik is gemaakt van gegevens aanwezig in het digitale archief van Vestigia.

Binnen het plangebied zijn geen archeologische monumenten, waarnemingen of vondsten geregistreerd. Ook binnen een straal van 500 m rondom het plangebied zijn geen archeologische monumenten, waarnemingen of vondsten bekend.

De meest dicht bijzijnde waarnemingen liggen op ca. 700-1000 m ten zuiden van het plangebied in de historische kern van Berkel. De waarneming die het dichtst bij het plangebied ligt is waarnemingsnr. 51.541 ligt op ca. 700 m afstand van het plangebied; deze waarneming houdt verband met een archeologische begeleiding in 2004 waarbij allerlei bewoningsresten zijn aangetroffen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd, waaronder de muurrestanten van een schuurtje opgebouwd uit (mogelijk hergebruikte) gele IJsselsteentjes. De structuur wordt gedateerd tussen 1600 en 1900 (onderzoeksmeldingsnr. 7.812 en 17.367).¹³ Bij de Herenstraat liggen op 800-900 m van het plangebied de waarnemingsnrs. 414.752 en 444.044. Waarnemingsnr. 414.752 heeft betrekking op een begeleiding door de archeologische vereniging De Wende in 1997, op de adressen Herenstraat 16 en 18, waarbij grote hoeveelheden vondsten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd zijn gedaan (onderzoeksmeldingsnr. 1886/2030 en 39.021). Uit de vondsten blijkt dat rond 1400 op het perceel Herenstraat 18 het eerste stenen huis is gebouwd, de herberg "D'Oranjenboom". Het Regthuijs dat in 1714 werd gebouwd is het tweede gebouw geweest op dit gedeelte van het perceel. Onder het pand aan de Herenstraat 16 ('t Raedhuijs) lag een meter zand met puin, met af en toe aardewerk uit de 17^e eeuw. Daarna stuitte men op een harde zwarte laag met veel scherfmateriaal uit de 15^e eeuw, mogelijk afkomstig van de herberg. De fundering van 't Raedhuijs (waarvan uit de archieven eveneens de bouwdatum 1714 bekend was) werd bij de sloop van het pand blootgelegd. Helaas zijn geen veldtekeningen van het onderzoek opgenomen in de publicatie. In het verslag wordt nog opgemerkt dat onder de zwarte laag aarde een ongeroerd veenpakket lag dat 'enkele meters dik bleek'.¹⁴ In 2013 en 2014 is een archeologische begeleiding uitgevoerd bij de Herenstraat 24-26-28 (waarnemingsnr. 444.044); onder nr. 24 zijn resten van bebouwing teruggevonden die teruggaat tot in de 16^e eeuw, mogelijk zelfs 12^e of 13^e eeuw. Deze sporen waren echter niet nader te dateren. Onder nr. 26 zijn resten van de oude smederij teruggevonden waarvan de oudste vermelding dateert uit 1560. Ook hier zou de bebouwing mogelijk terug kunnen gaan tot de 12^e of 13^e eeuw. De begeleiding onder nr. 28 leverde alleen modern materiaal op, vanaf de bebouwing van dit perceel rond 1940. De ondergrond bestond uit ophogingslagen met daaronder natuurlijk bosveen. Op ca. 800-900 m ten zuiden van het plangebied liggen de waarnemingsnrs. 26.011, 439.436, 444.660, 444.844 en 444.846. Waarnemingsnr. 26.011 houdt verband met een opgraving bij de Nederlands Hervormde Kerk in 1949 na afbraak van het Gotische koor van de kerk. Het schip van de kerk was al in de 17^e eeuw wegens bouwvalligheid gesloopt en vervangen. Het huidige gebouw vertoonde sporen van verzakkingen. Een zeer drassige veenbodem was de oorzaak van de bouwvalligheid van opeenvolgende kerken op deze plek.¹⁵ Waarnemingsnr. 444.460 heeft betrekking op een onderzoek bij het Kerkplein; het aangetroffen vondstmateriaal wordt niet ouder dan het midden van de 19^e eeuw gedateerd. Waarnemingsnr. 439.436, afkomstig van een proefsleuvenonderzoek (onderzoeksmeldingsnr. 56.258) op het terrein van het oude gemeentehuis. Bij dit onderzoek zijn resten uit de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd aangetroffen, waaronder muurresten van de oude pastorie. Voorafgaand aan dit onderzoek is in 2012 een bureau- en booronderzoek uitgevoerd (onderzoeksmeldingsnrs. 48.365 t/m 48.368).¹⁶ Aan de Van Koetsveldstraat is daarbij een bewoningslaag met baksteen aangetroffen uit de Late Middeleeuwen (onderzoeksmeldingsnr. 48.366, waarnemingsnr. 444.844); tijdens het onderzoek bij het gemeentehuis (in de nabijheid van de kerk en de voormalige locatie van de pastorie) is bot aangetroffen en aardewerk uit de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd, maar ook aardewerk dat mogelijk uit de Romeinse tijd dateert (onderzoeksmeldingsnr. 48.365, waarnemingsnr. 444.846).

¹³ Kruidhof 2004.

¹⁴ Van Westreenen 1997.

¹⁵ Ypey 1950.

¹⁶ Weerheijm *et al.* 2012.

Het plangebied overlapt met een tweetal onderzoeken in Archis. Onderzoeksmeldingsnr. 37.871 is het reeds genoemde bureauonderzoek door Erfgoed Delft in het kader van de archeologische beleidskaart. Onderzoeksmeldingsnr. 10.140 is een grootschalig booronderzoek uit 1995 in het kader van de Randstadrail Zoetermeer-Rotterdam (ZoRo). Hierbij zijn geen boringen gezet in de nabijheid van het plangebied. Er zijn langs de Noordeindseweg in de directe nabijheid geen booronderzoeken uitgevoerd die meer informatie zouden kunnen verschaffen omtrent de conservering van het restveen binnen het plangebied.

Bekende bodemverstoringen

Binnen het kerkgebouw hebben reeds bodemverstoringen plaatsgevonden, niet alleen tijdens de aanleg maar ook tijdens de verbouwing in 1920 en verschillende werkzaamheden sindsdien. Bij de verbouwing van 1920 zijn werkzaamheden uitgevoerd bij de zijbeuken. In de loop der tijd zijn steeds delen van de oude vloer vervangen door nieuwe stukken betonvloer, waarbij onder de vloer zal zijn gegraven. Bij al deze activiteiten ontbreekt precieze informatie.

2.3 Gespecificeerde archeologische verwachting

Het bureauonderzoek heeft tot doel na te gaan of er reeds archeologische vondsten of waarnemingen in het plangebied bekend zijn en om een gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. Op de gemeentelijke archeologische beleidskaart heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting voor het aantreffen van archeologische resten uit de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd, dit op basis van de aangenomen ligging van het plangebied binnen een historisch bebouwingslint. Binnen of nabij het plangebied zijn geen bekende archeologische waarden geregistreerd. Volgens de gemeentelijke Landschappelijke eenhedenkaart ligt het plangebied deels op restveen waar theoretisch gezien mogelijk in de Late Prehistorie/Romeinse tijd (eventueel ook in de Middeleeuwen) op terpjes bewoning aanwezig is geweest. Op basis van het bureauonderzoek is het echter aannemelijk dat het plangebied, dat niet direct aan de Noordeindseweg is gelegen, maar juist op enige afstand daar van af, in het verleden deels of geheel is verveend. Eventuele archeologische resten zijn daarbij naar verwachting al vóór 1712 verloren gegaan. De huidige kerk heeft geen oude voorgangers. Binnen in het kerkgebouw hebben geen begravingen plaatsgevonden.

De voorgenomen bodemroerende werkzaamheden zijn beperkt van aard en vinden deels plaats in reeds geroerde grond.

2.4 Advies archeologie

Gezien de uitkomsten van het bureauonderzoek kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van een (intacte) archeologische vindplaats klein is. Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* adviseert dan ook geen vervolgstappen in het kader van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Wel blijft de algemene meldingsplicht bij het aantreffen van ouden van toepassing. Op basis van artikel 53 van de Monumentenwet moet iedereen die, anders dan bij het doen van archeologisch onderzoek, iets vindt waarvan hij/zij weet of moet vermoeden dat het een (roerend of onroerend) monument betreft, dit melden bij de minister van OCW (in deze, bij mevr. P. Kloosterman van de gemeente Lansingerland, nr. 14010 of nr. 06-51044685).

Literatuur

- AZUMA/M.E. HANSSON/U. RUTH, 2006: A new Greenland ice core chronology for the last glacial termination, *Journal of Geophysical Research* 111, D06102.
- BAKKER, H. DE/J. SCHELLING, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus*, Wageningen (Staring Centrum).
- BERENDSEN, H.J.A., 1999: *Handleiding voor fysisch geografisch veldwerk in het laagland*, Universiteit Utrecht (Vakgroep fysische geografie).
- BOS, I.J., 2010: *Distal delta-plain successions – Architecture and lithofacies of organics and lake fills in the Holocene Rhine-Meuse delta plain, The Netherlands*, Utrecht (Dissertatie Universiteit Utrecht).
- GEEL, B. VAN/S.J.P. BOHNCKE/H. DEE, 1980/1981: A palaeoecological study of an upper late glacial and holocene sequence from “De Borchert”, The Netherlands, *Review of Palaeobotany and Palynology* 31, 367-392.
- HIJMA, M. 2009: *From river valley to estuary – The early-mid Holocene transgression of the Rhine-Meuse valley, The Netherlands, Netherlands* (Geographical Studies 389), Utrecht (Dissertatie Universiteit Utrecht).
- HOEK, W. Z., 2001: Vegetation response to the ~14.7 and ~11.5 ka cal. BP climate transitions: is vegetation lagging climate?, *Global and Planetary Change* 30 (1-2), 103-115.
- HOEK, W. Z., 2008: The Last Glacial-Interglacial transition, *Episodes* 31(2), 226-229.
- KERKHOF, M. 2009: *Lansingerland. Een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart*, Delft (DAR 97).
- LOUWE KOOIJMANS, L.P./P.W. VAN DEN BROEKE/H. FOKKENS/A. VAN GIJN, 2005: *Nederland in de prehistorie*, Amsterdam.
- NEDERLANDS NORMALISATIE INSTITUUT, 1989: *Geotechniek: Classificatie van onverharde grondmonsters*, Delft (NEN 5104).
- RASMUSSEN, S.O./K.K. ANDERSEN/A.M. SVENSSON/J.P. STEFFENSEN/B.M. VINTHER/H.B. CLAUSEN/M.-L. SIGGAARD-ANDERSEN/S.J. JOHNSEN/L.B. LARSEN/D. DAHL-JENSEN/M. BIGLER/R. RÖTHLISBERGER/H. FISCHER/K. GOTO-AZUMA/M.E. HANSSON/U. RUTH, 2006: A new Greenland ice core chronology for the last glacial termination, *Journal of Geophysical Research* 111, D06102.
- TOL, A/P. VERHAGEN/M. VERBRUGGEN, 2006: *Leidraad Inventariserend Veldonderzoek, deel karterend booronderzoek* (uitgave SIKB).
- VAESSEN S./P. KLOOSTERMAN, 2012: *Beleidsnota Archeologie gemeente Lansingerland*.
- WEERHEIJM, W.J./P. DEUNHOUWER, M.M. JANSSENS, R. SCHRIJVERS, 2012: *Vier ontwikkellocaties te Berkel en Rodenrijs Centrum, gemeente Lansingerland. Ruimtelijk advies op basis van archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek*, Amersfoort (Vestigia rapport V927).
- WEERTS, H.J.T./P. CLEVERINGA/J.H.J. EBBING/F.D. DE LANG/W.E. WESTERHOFF, 2000: De lithostratigrafische indeling van Nederland – Formaties uit het Tertiair en Kwartair, Utrecht (TNO-NITG).
- WESTERHOFF, W.E./T.E. WONG/E.F.J. DE MULDER, 2003: Opbouw van de ondergrond – Opbouw van het Neogeen en Kwartair, in: E.F.J. de Mulder/M.C. Geluk/I.L. Ritsema/W.E. Westerhoff/T.E. Wong (red.), *De ondergrond van Nederland*, Houten.
- WESTREENEN, P. VAN, 1997: *D’Oranjeboom of ’t Raedthuijs. Verslag van het archeologisch onderzoek aan de Herenstraat 16 en 18 te Berkel en Rodenrijs februari 1997* (Archeologische Vereniging De Wende), Berkel.
- YPEY, J. 1950: Berkel, Z.H., *Bulletin van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond* 1949 (3), Leiden, Kolom 5.

Digitale bronnen

- ACTUEEL HOOGTEBESTAND NEDERLAND: www.ahn.nl.
- ARCHEOLOGISCH INFORMATIESYSTEEM (ARCHIS): <http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>.
- BODEMLOKET: www.bodemloket.nl.
- TNO: Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond, versie 2011: <http://www.dinoloket.nl/nomenclatorShallow/start/start/introduction/index.htm>
- TU DELFT: www.lib.tudelft.nl.
- WATWASWAAR: www.watwaswaar.nl.

Kaarten en bijlagen

Kaart 1:	Ligging plangebied
Kaart 2:	Natuurlijk landschap
Kaart 3:	Archeologie
Bijlage 1:	Overzicht van archeologische en geologische perioden
Bijlage 2:	Toelichting Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek
Bijlage 3:	Bouwtekeningen

This text was set using the following freely available font software:

Allerta Copyright (c) 2010, Matt McInerney (<http://pixelspread.com>), with Reserved Font Name Allerta.

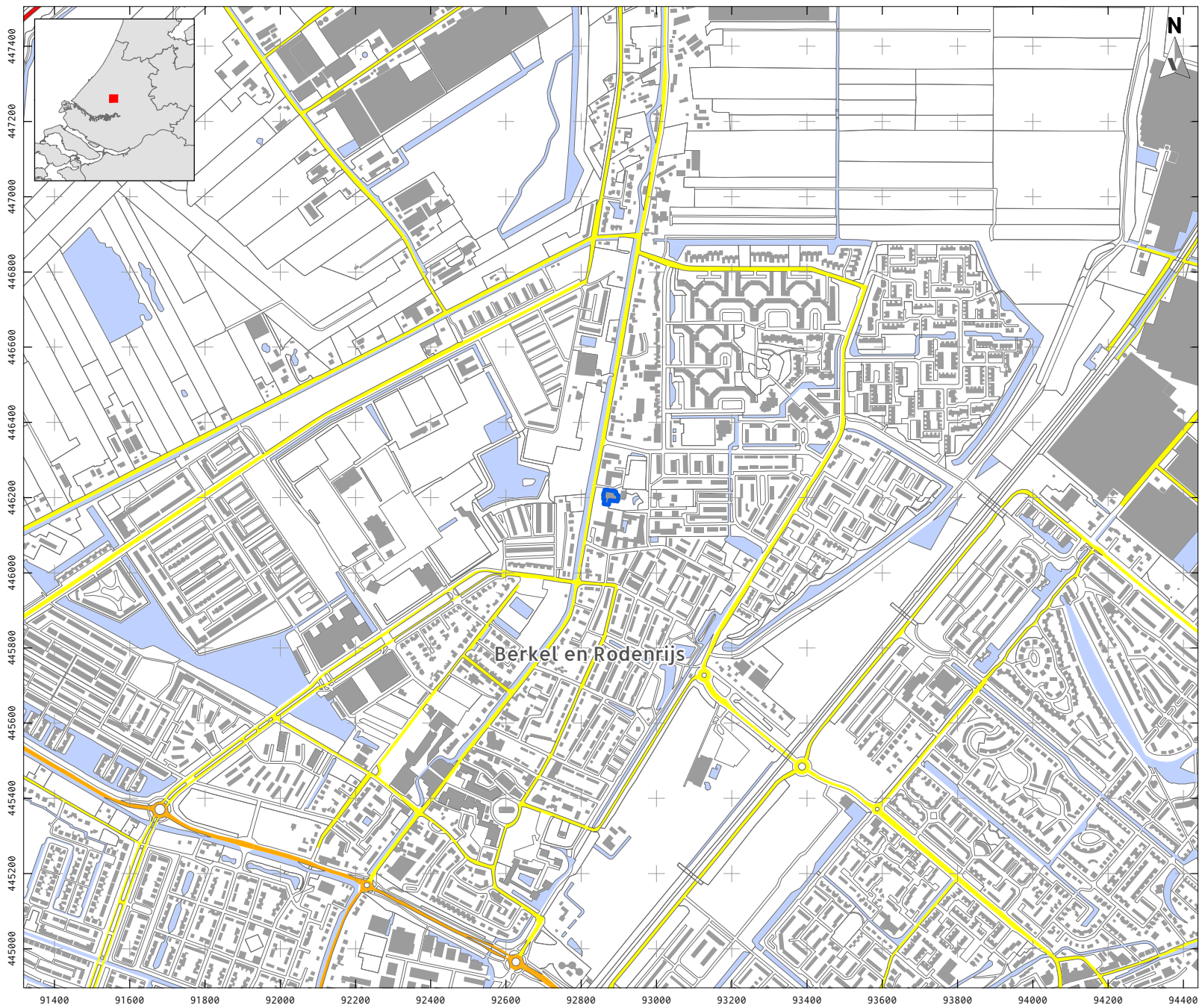
Inconsolata_dz Copyright (c) 2006, Raph Levien (<http://www.levien.com>), with Reserved Font Name <Inconsolata>. Copyright (c) 2009, David Zhou (<http://blog.nodnod.net/>) with Reserved Font Name <Inconsolata_dz>.

Molengo_Vestigia Copyright (c) 2007, Denis Moyogo Jacquerye, with Reserved Font Name <Molengo>. Copyright (c) 2011, Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie (www.vestigia.nl), with Reserved Font Name <Molengo_Vestigia>; available at www.vestigia.nl/fonts.

This Font Software is licensed under the SIL Open Font License, Version 1.1.
The license is available with a FAQ at: <http://scripts.sil.org/OFL>

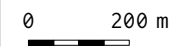
KAART 1 - LIGGING PLANGEBIED

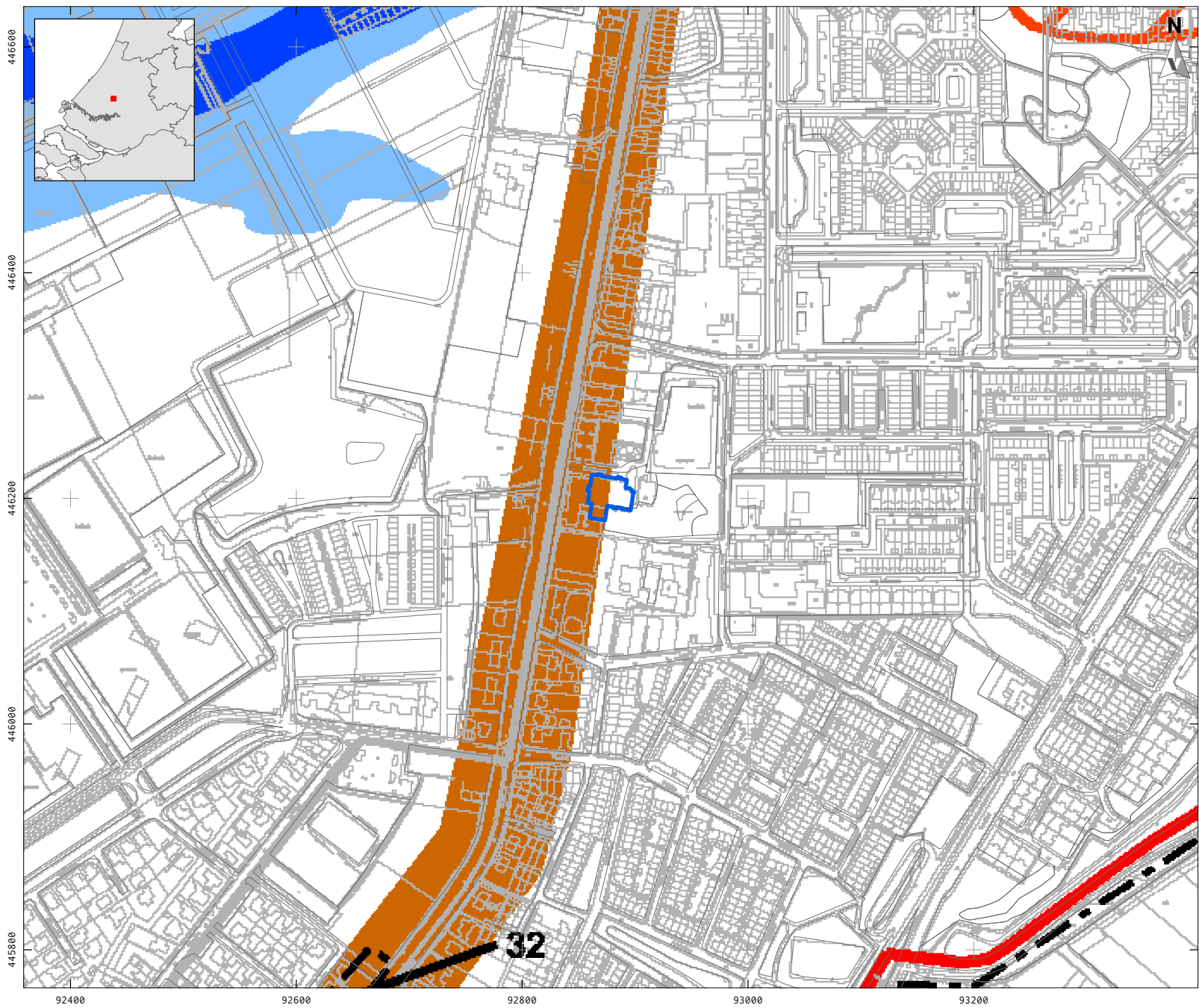
- ### LEGENDA
- Plangebied
 - Bebouwing
 - Water
 - Overige topografie
 - Snelweg
 - Hoofdweg
 - Regionale weg
 - Lokale weg

Project: V14-2954: BO O.L.V. Geboortekerk en pastorie, Berkel en Rodenrijs
Rapport: V1297
Datum: Juli 2015
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2014

Tekenaar: RS
Schaal: 1:15.000 / A4

KAART 2 - LANDSCHAP

LEGENDA

- Plangebied
- Overige topografie
- Formatie van Echteld
 - Zandige stroomgordels
- Formatie van Naaldwijk
 - Laagpakket van Wormer: getij-inversierug
 - Laagpakket van Wormer: restgeul
 - Laagpakket van Walcheren: Gantel Laag: geulafzettingen
 - Laagpakket van Walcheren: Gantel Laag: dekaafzettingen
- Formatie van Nieuwkoop
 - Hollandveen Laagpakket

Project: V14-2954: BO O.L.V. Geboortekerk en pastorie, Berkel en Rodenrijs
Rapport: V1297
Datum: Juli 2015
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2014
Landschappelijke eenhedenkaart, gemeente Lansingerland
Tekenaar: RS
Schaal: 1:5.000 / A4

KAART 3 - ARCHEOLOGIE

LEGENDA

- Plangebied
- Overige topografie

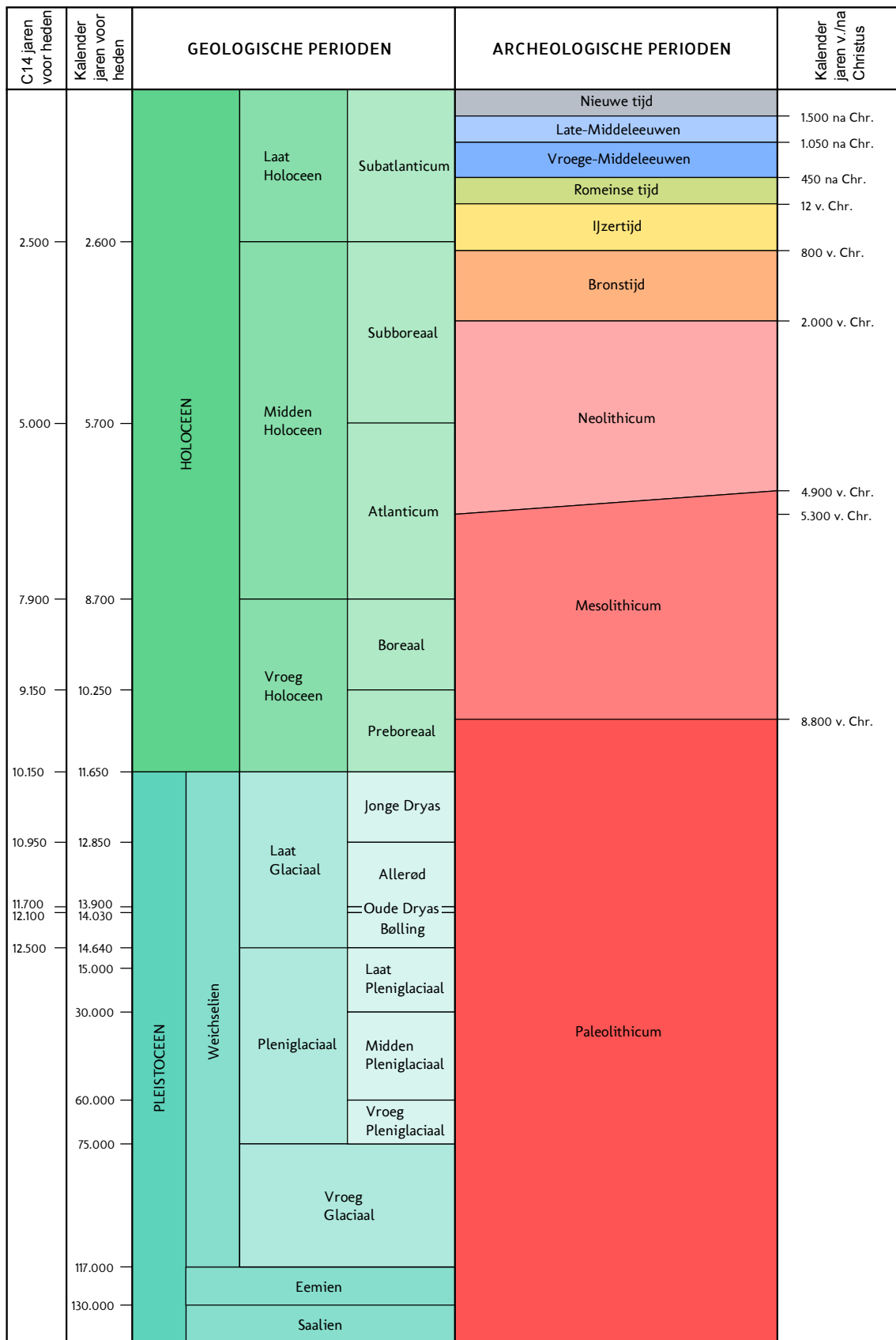
- Archeologische verwachting, maximale verstering**
- hoge verwachting, 100m² & 0.50m -mv
- middelhoge verwachting, 500m² & 0.30m -mv
- middelhoge verwachting, 500m² & 1.00m -mv
- middelhoge verwachting, 1.000m² & 2.50m -mv

- Archeologisch: booronderzoek
- Archeologisch: bureauonderzoek
- Archeologisch: verwachtingskaart

Project: V14-2954: BO O.L.V. Geboortekerk en pastorie, Berkel en Rodenrijs
 Rapport: V1297
 Datum: Juli 2015
 Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2014
 Archeologische beleidskaart, gemeente Lansingerland
 Tekenaar: RS
 Schaal: 1:5.000 / A4

Bijlage 1 Overzicht archeologische en geologische perioden

C14 ouderdommen en gekalibreerde ouderdommen van het Holocene volgens Van Geel et al. (1980/1981). C14 ouderdom van het Laat Glaciaal volgens Hoek (2001/2008) en gekalibreerde ouderdommen van het Laat Glaciaal volgens Rasmussen et al. (2006). Overige pleistocene chronostratigrafie volgens Westerhoff et al. (2003). Archeologische perioden van de prehistorie volgens Louwe Kooijmans et al. (2005) en overige archeologische perioden volgens Archis.

Periode	Van - tot
Vroeg-Paleolithicum	tot 300.000 voor Chr.
Midden-Paleolithicum	300.000-35.000 voor Chr.
Laat-Paleolithicum	35.000-8800 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum	88.00-7100 voor Chr.
Midden-Mesolithicum	7100-6450 voor Chr.
Laat-Mesolithicum	6450-4900 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum	5300-4200 voor Chr.
Midden-Neolithicum	4200-2850 voor Chr.
Laat-Neolithicum	2850-2000 voor Chr.
Vroege-Bronstijd	2000-1800 voor Chr.
Midden-Bronstijd	1800-1100 voor Chr.
Late-Bronstijd	1100-800 voor Chr.
Vroege-IJzertijd	800-500 voor Chr.
Midden-IJzertijd	500-250 voor Chr.
Late-IJzertijd	250-12 voor Chr.
Vroeg-Romeinse tijd	12 voor-70 na Chr.
Midden-Romeinse tijd	70-270 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	270-450 na Chr.
Vroege-Middeleeuwen	450-1050 na Chr.
Late-Middeleeuwen	1050-1500 na Chr.
Nieuwe Tijd A	1500-1650 na Chr.
Nieuwe Tijd B	1650-1850 na Chr.
Nieuwe Tijd C	1850-1950 na Chr.

Bijlage 2 Processtappen archeologisch (voor)onderzoek bij landbodems

Algemeen

Deze bijlage is opgenomen in dit Vestigia-rapport met tot doel inzicht te geven in het proces van archeologische monumentenzorg (AMZ) zoals dat in de praktijk in Nederland wordt gevolgd. Vestigia beschikt over een volledige opgravingsvergunning voor alle voorkomende archeologische werkzaamheden (vergunninghouder ex artikel 45 Monumentenwet 1988). Voor alle archeologische werkzaamheden conformeert Vestigia zich aan de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA Landbodems 3.3) en het handvest en de gedragscode van de Nederlandse Vereniging van Archeologen (NVvA). Voor de KNA als zodanig, waarin de protocollen, specificaties, bijlagen, begrippen en Leidraden zijn opgenomen, wordt verwezen naar de website van de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl).

Inleiding

De stappen in het proces van archeologische monumentenzorg (AMZ) zijn gebaseerd op het tijdens het vooronderzoek voorspellen of een vindplaats aanwezig is, vervolgens trachten deze op te sporen en uiteindelijk – wanneer voldoende gegevens zijn verzameld – de vindplaats te waarderen. Dit betekent dat de veldactiviteiten uitgevoerd worden tot het niveau waarop deze beslissing gefundeerd genomen kan worden. Tenslotte wordt een advies afgegeven hoe met de vindplaats in het ruimtelijke ordeningstraject moet worden omgegaan.

Wanneer op een bepaald moment tijdens het vooronderzoek de kans op de aanwezigheid van een vindplaats laag wordt ingeschat of een vindplaats als niet behoudenswaardig wordt beoordeeld, wordt een advies afgegeven het AMZ-proces te stoppen en het terrein vrij te geven. Wanneer op een bepaald moment tijdens het vooronderzoek een vindplaats wel als behoudenswaardig wordt gekwalificeerd, zijn er drie mogelijkheden; 1. behoud *in situ* door planaanpassing; 2. opgraven; 3. wanneer behoud en/of opgraven technisch lastig/onmogelijk: archeologisch begeleiden.

In de geldende versie van de KNA wordt er steeds min of meer *impliciet* vanuit gegaan dat er sprake is van een positief resultaat in de vorm van een verwachting op, of de aanwezigheid van één of meerdere vindplaats(en). Maar feitelijk kan na elke stap in het hiervoor kort beschreven proces van trechtering ook voldoende gegevens verzameld zijn om tot een (selectie)advies ‘einde onderzoek’ te komen, d.w.z. dat de kans op de aanwezigheid van een vindplaats zeer gering/afwezig is of dat de kwaliteit van de vindplaats onvoldoende is. Dit is bijvoorbeeld het geval als in het Bureauonderzoek kan worden aangetoond dat op basis van de bodemgesteldheid of andere omgevingsfactoren het zeer onwaarschijnlijk is dat menselijke activiteit in het verleden heeft plaats gevonden, of dat de bodemopbouw dusdanig verstoord is dat voorgezet onderzoek niet zinvol is. Ook kan echter een tegenovergestelde situatie voorkomen: al in een vroege fase van het proces, bijvoorbeeld tijdens het uitvoeren van het Inventariserend Veldonderzoek (verkennende fase) kan blijken dat een vindplaats aanwezig is waarvan voldoende parameters voorhanden zijn om tot een formele waardestelling te komen. Denk hierbij aan een terrein dat pal naast een eerdere opgegraven vindplaats ligt.

De verschillende stappen in het proces worden vaak door verschillende marktpartijen en met soms aanzienlijke tijdsintervallen uitgevoerd waarbij telkens een rapportage wordt opgeleverd. Veelal worden deze rapporten ook aan de bevoegde overheid ter besluitvorming voorgelegd. Het is dus van belang dat na elk rapport helder is wat de plaats van het onderzoek in het KNA-proces is, hoe het advies luidt en wat de reikwijdte ervan is. De stappen in het proces kunnen uit efficiëntie-overwegingen en kostenreductie ook worden gecombineerd. Een regulier voorbeeld is het uitvoeren van het bureauonderzoek en de verkennende fase van het IVO. Het is dus altijd verstandig vooraf met Vestigia te overleggen welke (combinatie van) vervolgstappen met welke inzet van technieken (boren, proefsleuven, geofysisch onderzoek) het meest doelmatig zijn en besparingen in tijd en/of kosten kunnen opleveren.

De opeenvolgende fasen in het AMZ-proces worden op de volgende pagina's kort worden toegelicht.. Voor elke stap is meestal een specifiek KNA-protocol van toepassing. In verschillende fasen is ook het opstellen van een Programma van Eisen (PvE, KNA-protocol 4001) met bijbehorende Plan van Aanpak (PvA) noodzakelijk. Na de toelichting op Fase 6, is voor elke fase een stroomdiagram opgenomen.

Vooronderzoek

- Fase 1 Bureauonderzoek (BO; KNA-protocol 4002);
- Fase 2 Inventariserend Veldonderzoek (IVO; KNA-protocol 4003), verkennende fase (archeologisch-bodemkundige verkenning plangebied);
- Fase 3 Inventariserend Veldonderzoek (IVO; KNA-protocol 4004), karterende fase (systematisch opsporen van vindplaatsen);
- Fase 4 Inventariserend Veldonderzoek (IVO; KNA-protocol 4004), waarderende fase (waarderen van vindplaatsen);
- Fase 5 Archeologische begeleiding (AB; KNA-protocol 4007 AB, proces 1 (conform IVO-P, het opsporen en waarderen van vindplaatsen tijdens het vooronderzoek).

Omgang met een behoudenswaardige vindplaats

- Fase 6 Opgraven (KNA-protocol 4004; PvE KNA-protocol 4001), of
Fysiek beschermen (KNA-protocol 4005), of
Archeologisch begeleiden (KNA-protocol 4007 proces 2 (opgraven), of
Archeologisch begeleiden (KNA-protocol 4007 proces 3 (kleine ingrepen op archeologisch monument).

Fase 1 Bureauonderzoek Landbodems (KNA-protocol 4002)

Het doel van het Bureauonderzoek Landbodems is het verwerven van informatie met behulp van bestaande bronnen over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een omschreven gebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde en inhoudelijk onderbouwde archeologische verwachting. Het standaardrapport bevat, waar mogelijk, gegevens over aan- of afwezigheid, aard, omvang, ouderdom, gaafheid, conservering en (relatieve) kwaliteit van archeologische waarden en over aardwetenschappelijke kenmerken. In principe kunnen ook ondergrondse bouwkundige waarden in het geding zijn. Het is daarom noodzakelijk in het archeologisch bureauonderzoek aandacht te schenken aan de bebouwde omgeving en het voorkomen van cultuurhistorische en bouwhistorische waarden.

Afhankelijk van de omvang van de toekomstige (planologische) ingreep en werkzaamheden, de aard van de aanleiding tot het bureauonderzoek en de vraagstelling, zullen in voorkomende gevallen aanvullende gegevens moeten worden verzameld in een volgende fase van het archeologisch proces. Indien dit het geval is, wordt ingegaan op de toe te passen methode(n), techniek(en) en strategie(ën).

Het digitale rapport en de digitale documentatie worden binnen twee jaar na afronding van het standaardrapport overgedragen aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (ARCHIS; <http://archis2.archis.nl>) en het e-Depot voor de Nederlandse Archeologie (EDNA; <http://www.dans.knaw.nl/nl/over/diensten/data-archiveren-en-hergebruiken/easy/edna>).

Advies

Het bureauonderzoek geldt als onderbouwing voor het door Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie* opgestelde advies. Dit advies gaat nader in op de eventuele risico's en al dan niet benodigde vervolgstappen bij de verdere ruimtelijke ontwikkeling. Uit het advies kan bijvoorbeeld volgen dat het archeologische verwachtingsmodel nader in het veld getoetst dient te worden (voortzetting vooronderzoek). De adviezen vallen in de volgende vier categorieën uiteen (zie ook het stroomdiagram):

Voldoende data	- geen of lage kans op de aanwezigheid van een vindplaats op basis van gespecificeerde verwachting: einde archeologisch proces, vrijgave terrein; - er blijkt een vindplaats aanwezig die formeel kan worden gewaardeerd (KNA-specificatie VS06). Er wordt een selectieadvies opgesteld (KNA-specificatie VS07).
Onvoldoende data	- kansrijke situatie op basis van gespecificeerde verwachting, vervolgonderzoek via fase 2; - kansrijke situatie op basis van gespecificeerde verwachting, maar het plangebied is niet geschikt voor regulier vervolg via fase 2: vervolg via fase 5;

Het is uiteindelijk aan het bevoegde overheid te beslissen of na het bureauonderzoek nog andere archeologische werkzaamheden verricht dienen te worden. Het advies uitgebracht door Vestigia kan daarbij een belangrijke rol spelen en als zodanig ingebracht worden bij bestemmingsplanontwerpen of -wijzigingen, aanvragen voor omgevingsvergunningen (bouw-/aanlegvergunning e.d.). Indien gewenst, draagt Vestigia zorg voor een adequate afstemming van de resultaten met de betrokken overheid. Op deze wijze wordt voorkomen dat in een later stadium discussie ontstaat over de gemaakte analyses.

Fase 2 Inventariserend Veldonderzoek, verkennende fase (KNA-protocol 4003)

Het doel van het Inventariserend Veldonderzoek (IVO-Overig, verkennende fase) is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting uit fase 1 door middel van waarnemingen in het veld, waarbij (extra) informatie wordt verkregen over de aard en intactheid van de bodemopbouw, en (eventueel) de verwachte en/of bekende archeologische waarden binnen het plangebied (karakter van een eventuele vindplaats en de fysieke en inhoudelijke kwaliteit). Voor het veldwerk wordt een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld. Veelal vindt het onderzoek plaats door fysisch-geografisch onderzoek (enkele grondboringen), in combinatie met andere veldwaarnemingen (veldkartering). Het resultaat van deze IVO-fase is een rapport met een inhoudelijk (selectie-)advies (buiten normen van tijd en geld).

Het digitale rapport en de digitale documentatie worden binnen twee jaar na afronding van het standaardrapport overgedragen aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (ARCHIS; <http://archis2.archis.nl>) en het e-Depot voor de Nederlandse Archeologie (EDNA; <http://www.dans.knaw.nl/nl/over/diensten/data-archiveren-en-hergebruiken/easy/edna>).

Advies

Het IVO-Overig, verkennende fase geldt als onderbouwing voor het door Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie* opgestelde advies. Dit advies gaat nader in op de eventuele risico's en al dan niet benodigde vervolgstappen bij de verdere ruimtelijke ontwikkeling. Uit het advies kan bijvoorbeeld volgen dat de bodemopbouw intact is en vindplaatsen verwacht kunnen worden (voortzetting vooronderzoek) of dat de bodemopbouw te zeer verstoord is om intacte archeologie te verwachten (einde vooronderzoek). De adviezen vallen in de volgende vier categorieën uiteen (zie ook het stroomdiagram):

Onvoldoende data	<ul style="list-style-type: none">- kansrijke situatie op basis van gespecificeerde verwachting en intacte bodemopbouw, vervolgonderzoek via fase 3;- kansrijke situatie op basis van gespecificeerde verwachting en intacte bodemopbouw, maar het plangebied is niet geschikt voor regulier vervolg via fase 3: vervolg via fase 5;
Voldoende data	<ul style="list-style-type: none">- er blijkt een vindplaats aanwezig die formeel kan worden gewaardeerd (KNA-specificatie VS06). Er wordt een selectieadvies opgesteld (KNA-specificatie VS07);- geen of lage kans op de aanwezigheid van een (intacte) vindplaats: einde archeologisch proces, vrijgave terrein.

Het is uiteindelijk aan het bevoegde overheid te beslissen of na het IVO-onderzoek nog andere archeologische werkzaamheden verricht dienen te worden. Het advies uitgebracht door Vestigia kan daarbij een belangrijke rol spelen en als zodanig ingebracht worden bij bestemmingsplanontwerpen of -wijzigingen, aanvragen voor omgevingsvergunningen (bouw-/aanlegvergunning e.d.). Indien gewenst, draagt Vestigia zorg voor een adequate afstemming van de resultaten met de betrokken overheid. Op deze wijze wordt voorkomen dat in een later stadium discussie ontstaat over de gemaakte analyses.

Fase 3 Inventariserend Veldonderzoek, karterende fase (KNA-protocol 4003)

De methodiek van het Inventariserend Veldonderzoek, karterende fase (IVO-Overig of IVO-proefsleuven) betreft archeologisch veldwerk door middel van grondboringen, proefsleuven en/of geofysisch onderzoek waarbij (in principe) voldoende informatie over de aanwezige vindplaats wordt verkregen om op basis van zijn fysieke en inhoudelijke kwaliteit een goed onderbouwde uitspraak te doen over mogelijk aanwezige vindplaatsen. Booronderzoek is een geschikte prospectietechniek voor het opsporen van sites die zich kenmerken door een archeologische laag of een vondststrooiing met een voldoende hoge dichtheid. Indien een op te sporen site zich kenmerkt door een lage vondstdichtheid (< 40 vondsten/m²) is booronderzoek minder geschikt en kan een proefsleuvenonderzoek een betere methode zijn. Voor details naar verschillende boormethoden wordt verwezen naar de KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek deel Karterend booronderzoek. Voor het veldwerk wordt (verplicht) een Plan van Eisen (PvE conform KNA-protocol 4001) en een daarop gebaseerd Plan van Aanpak (PvA) opgesteld. In principe wordt het PvE door de bevoegde overheid getoetst. In termen van archeologisch proces betekent dit dat de vindplaats uiteindelijk formeel *gewaardeerd* kan worden volgens KNA-specificatie VS06 (op basis van het karakter van de vindplaats en zijn de fysieke en inhoudelijke kwaliteit). Cruciaal in de uitvoering van deze fase van het IVO is de keuze voor de meest geschikte onderzoekstrategie. In principe geldt dat met zo min mogelijk verstoring effect, zo veel mogelijk relevante gegevens worden verzameld. Het resultaat van deze IVO-fase is een rapport met een inhoudelijk (selectie-)advies op basis van KNA-specificatie VS07. De uitkomst is een al dan niet behoudenswaardige vindplaats.

Advies

Het IVO-Overig, karterende fase dan wel IVO-Proefsleuven (karterende fase) geldt als onderbouwing voor het door Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie* opgestelde advies. Dit advies gaat nader in op de eventuele risico's en al dan niet benodigde vervolgstappen bij de verdere ruimtelijke ontwikkeling. Het advies geeft aan of het om een behoudenswaardig of een niet behoudenswaardige vindplaats gaat. Indien de vindplaats behoudenswaardig is, wordt ook een onderbouwd advies over het eventuele vervolgtraject gegeven: behoud in situ, opgraven of archeologisch begeleiden. De adviezen vallen in de volgende vier categorieën uiteen (zie ook het stroomdiagram):

Voldoende data	<ul style="list-style-type: none">- er blijkt geen vindplaats aanwezig die formeel kan worden gewaardeerd of er is sprake van een niet formeel behoudenswaardige vindplaats. Het advies luidt: vrijgave plangebied;- er blijkt wel een vindplaats aanwezig die formeel kan worden gewaardeerd (KNA-specificatie VS06). Er wordt een selectieadvies opgesteld (KNA-specificatie VS07). De vindplaats is behoudenswaardig, vervolg via proces 6.
Onvoldoende data	<ul style="list-style-type: none">- kansrijke situatie met betrekking tot de aanwezige vindplaats, maar nog onvoldoende informatie voor een formele waardering, vervolgonderzoek via fase 4;- kansrijke situatie met betrekking tot de aanwezige vindplaats, maar nog onvoldoende informatie voor een formele waardering, evenwel niet geschikt voor regulier vervolgonderzoek via fase 4: vervolg via fase 5;

Het is uiteindelijk aan het bevoegde overheid te beslissen of het advies van het IVO-onderzoek wordt gevolgd en of, en zo ja hoe verder te handelen. Het advies uitgebracht door Vestigia kan daarbij een belangrijke rol spelen en als zodanig ingebracht worden bij bestemmingsplanontwerpen of -wijzigingen, aanvragen voor omgevingsvergunningen (bouw-/aanlegvergunning e.d.). Indien gewenst, draagt Vestigia zorg voor een adequate afstemming van de resultaten met de betrokken overheid. Op deze wijze wordt voorkomen dat in een later stadium discussie ontstaat over de gemaakte analyses.

Fase 4 Inventariserend Veldonderzoek, waarderende fase (KNA-protocol 4003)

De methodiek van het Inventariserend Veldonderzoek, waarderende fase (IVO-Overig of IVO-proefsleuven) betreft archeologisch veldwerk door middel van grondboringen, proefsleuven en/of geofysisch onderzoek dat tot doel heeft het onderzoek in fase 3 (zie aldaar) zodanig aan te vullen dat een formele waardering (KNA-specificatie VS06) en een selectieadvies (KNA-specificatie VS07) kan worden opgesteld. Het kan hier gaan om een aparte onderzoeksfase met een afzonderlijke rapportage, maar de waarderende fase kan ook onderdeel uitmaken van fase 3 van het inventariserende veldonderzoek.

Advies

Het IVO-Overig, waarderende fase dan wel het IVO-Proefsleuven (karterende fase) geldt als onderbouwing voor het door Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie* opgestelde advies. Dit advies gaat nader in op de eventuele risico's en al dan niet benodigde vervolgstappen bij de verdere ruimtelijke ontwikkeling. Uit het advies volgt of het om een behoudenswaardig of niet behoudenswaardige vindplaats gaat. Indien de vindplaats behoudenswaardig is, wordt ook een advies over het eventuele vervolgtraject gegeven: behoud in situ, opgraven of archeologisch begeleiden. De adviezen vallen in de volgende drie categorieën uiteen (zie ook het stroomdiagram):

Voldoende data	<ul style="list-style-type: none">- de aanwezige vindplaats wordt formeel gewaardeerd (KNA-specificatie VS06). Er wordt een selectieadvies opgesteld (KNA-specificatie VS07). De vindplaats is niet behoudenswaardig: vrijgave plangebied;- de aanwezige vindplaats wordt formeel gewaardeerd (KNA-specificatie VS06). Er wordt een selectieadvies opgesteld (KNA-specificatie VS07). De vindplaats is behoudenswaardig, vervolg via proces 6.
Onvoldoende data	<ul style="list-style-type: none">- kansrijke situatie met betrekking tot de aanwezige vindplaats, maar nog onvoldoende informatie voor een formele waardering, evenwel niet geschikt voor regulier vervolgonderzoek via fase 4: vervolg via fase 5;

Het is uiteindelijk aan het bevoegde overheid te beslissen of het advies van het IVO-onderzoek wordt gevolgd en of, en zo ja hoe verder te handelen. Het advies uitgebracht door Vestigia kan daarbij een belangrijke rol spelen en als zodanig ingebracht worden bij bestemmingsplanontwerpen of -wijzigingen, aanvragen voor omgevingsvergunningen (bouw-/aanlegvergunning e.d.). Indien gewenst, draagt Vestigia zorg voor een adequate afstemming van de resultaten met de betrokken overheid. Op deze wijze wordt voorkomen dat in een later stadium discussie ontstaat over de gemaakte analyses.

Fase 5 Archeologische begeleiding tijdens het vooronderzoek (KNA-protocol 4007)

In de gangbare praktijk van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) wordt het traject van Bureauonderzoek (fase 1) via dan niet een of meerdere fasen van het Inventariserend Veldonderzoek (fasen 2-4) gevolgd om tot de formele waardering van een vindplaats te komen. Een Archeologische Begeleiding onder het KNA-protocol Proefsleuven (AB-1) is alleen in uitzonderlijke gevallen aan de orde als daarbij bijzondere afwegingen of beperkingen een rol spelen. Een archeologische begeleiding geldt niet als vervanging van regulier vooronderzoek.

Een Archeologische Begeleiding onder het KNA-protocol Proefsleuven (AB-1) geldt als onderbouwing voor het door Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie* opgestelde advies. Dit advies gaat nader in op de eventuele risico's en al dan niet benodigde vervolgstappen bij de verdere ruimtelijke ontwikkeling. Uit het advies volgt of het om een behoudenswaardig of niet behoudenswaardige vindplaats gaat. Indien de vindplaats behoudenswaardig is, wordt ook een advies over het eventuele vervolgetraject gegeven: behoud in situ, opgraven of archeologisch begeleiden. De adviezen vallen in de volgende vier categorieën uiteen (zie ook het stroomdiagram):

Voldoende data	<ul style="list-style-type: none">- er blijkt geen vindplaats aanwezig die formeel kan worden gewaardeerd of er is sprake van een niet formeel behoudenswaardige vindplaats. Het advies luidt: vrijgave plangebied;- er blijkt wel een vindplaats aanwezig die formeel kan worden gewaardeerd (KNA-specificatie VS06). Er wordt een selectieadvies opgesteld (KNA-specificatie VS07). De vindplaats is behoudenswaardig, vervolg via proces 6.
Onvoldoende data	<ul style="list-style-type: none">- kansrijke inhoudelijke en technische situatie met betrekking tot onderzoek aanwezige vindplaats, maar onvoldoende informatie voor een formele waardering, eventuele voortzetting via fase 6;- mogelijkheden voor begeleiding uitgeput, onvoldoende informatie voor een formele waardering: einde onderzoek.

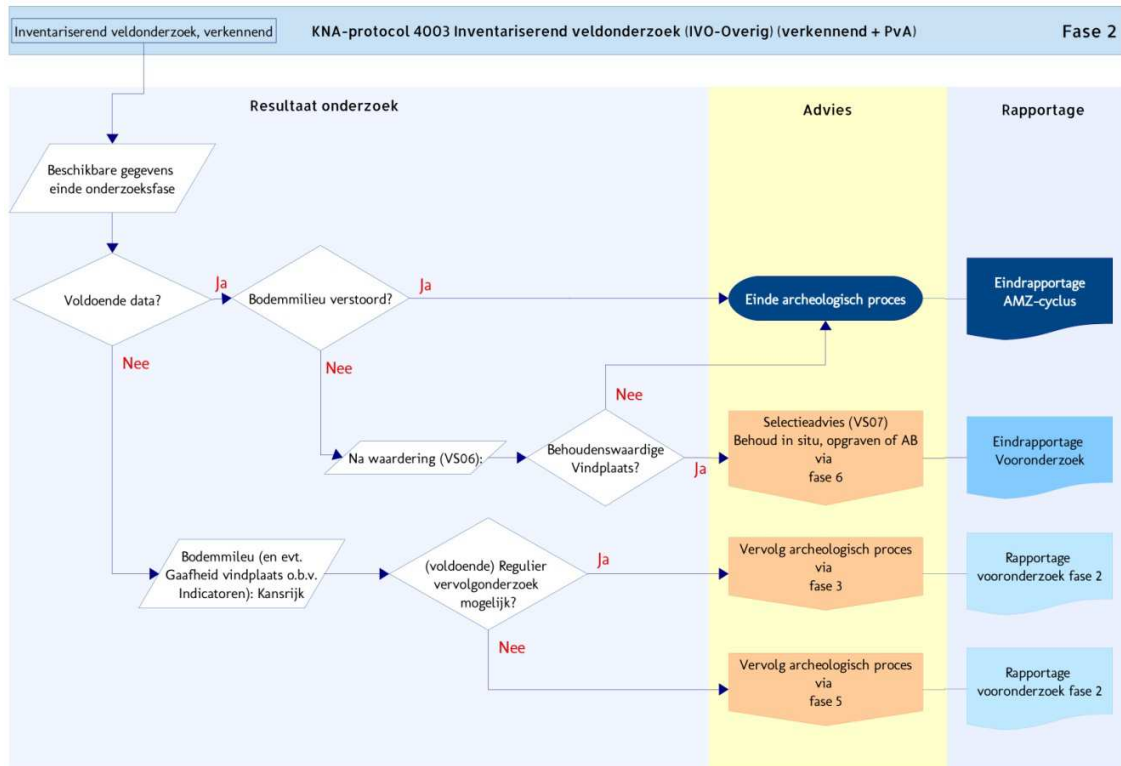
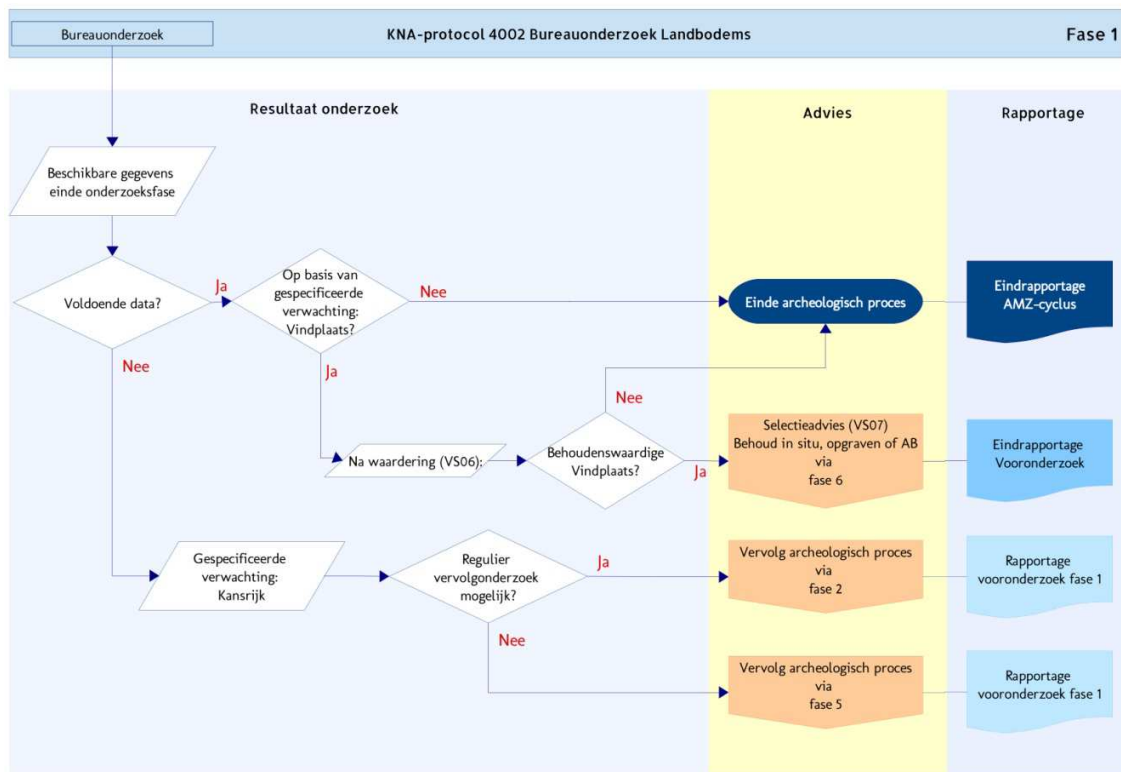
Het is uiteindelijk aan het bevoegde overheid te beslissen of het advies van het IVO-onderzoek wordt gevolgd en of, en zo ja hoe verder te handelen. Het advies uitgebracht door Vestigia kan daarbij een belangrijke rol spelen en als zodanig ingebracht worden bij bestemmingsplanontwerpen of -wijzigingen, aanvragen voor omgevingsvergunningen (bouw-/aanlegvergunning e.d.). Indien gewenst, draagt Vestigia zorg voor een adequate afstemming van de resultaten met de betrokken overheid. Op deze wijze wordt voorkomen dat in een later stadium discussie ontstaat over de gemaakte analyses.

Fase 6 Omgang met een gewaardeerde archeologische vindplaats

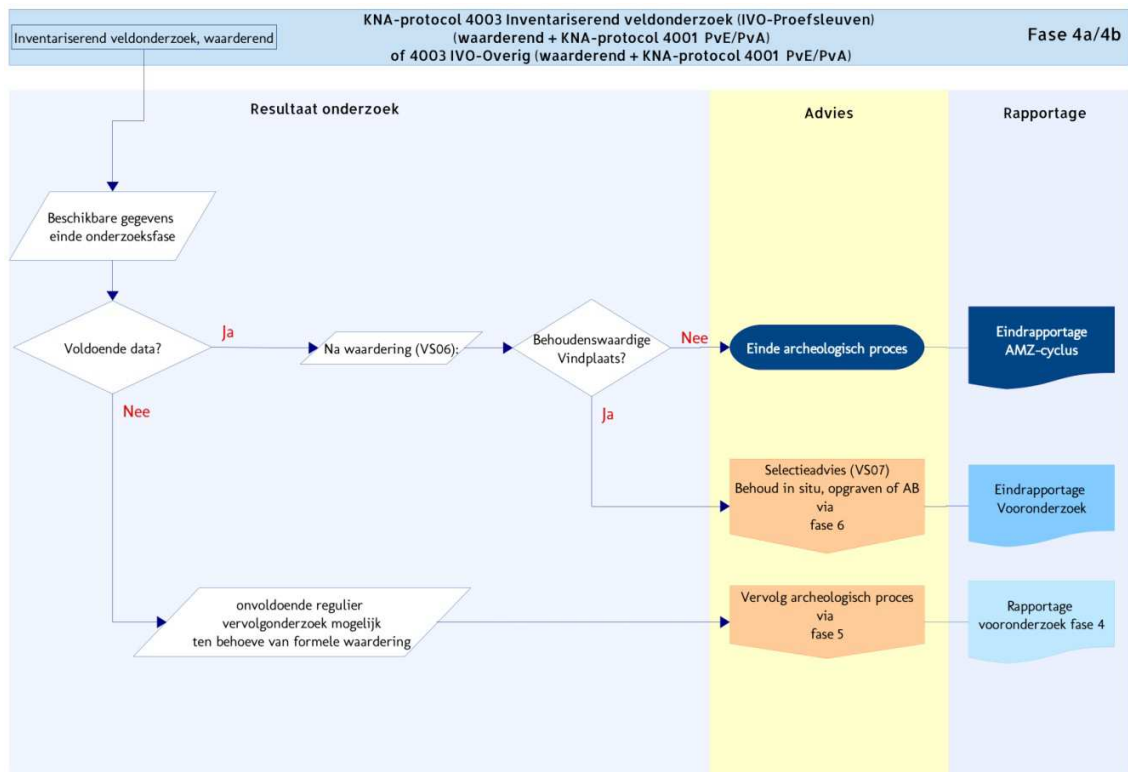
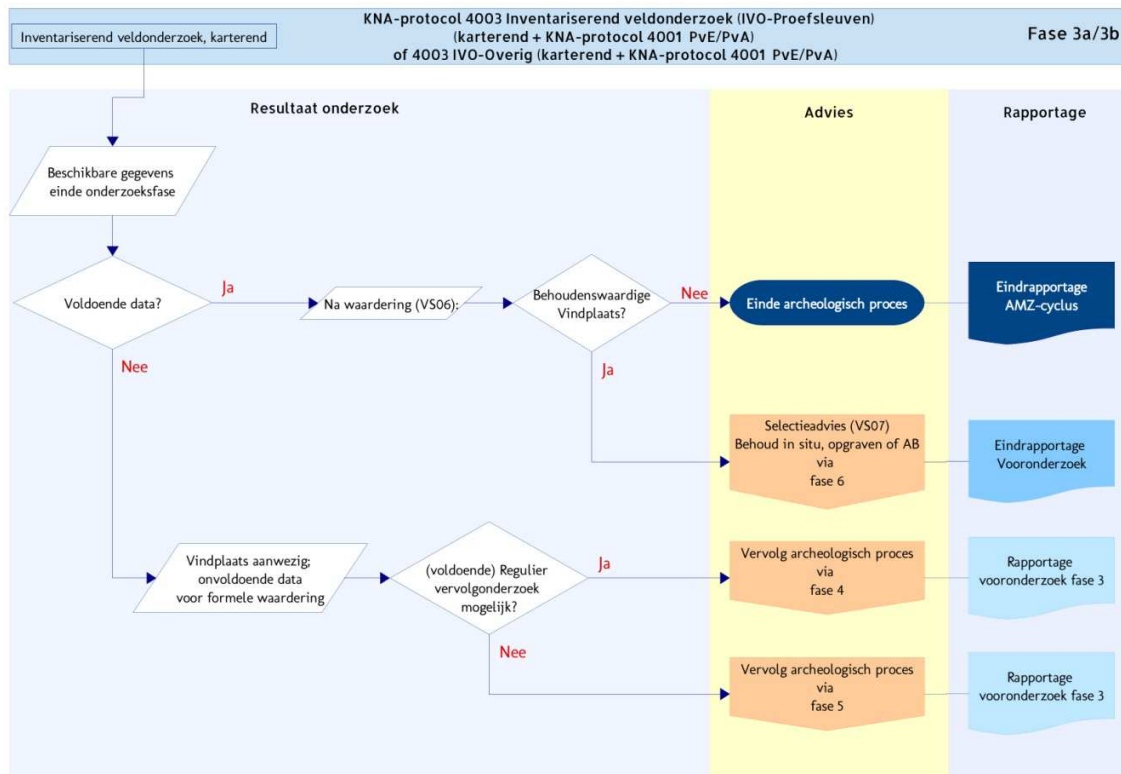
Indien het vooronderzoek, zoals geschetst in fasen 1 tot en met fase 5,, een formeel gewaardeerde vindplaats heeft opgeleverd, volgt op basis van het selectieadvies de laatste fase in het archeologisch monumentenzorgproces. Op basis van het selectieadvies in het eindrapport van het voor vooronderzoek is daartoe door de bevoegde overheid een selectiebesluit genomen. Op basis van het selectieadvies en selectiebesluit zijn de volgende vier situaties mogelijk (zie ook het stroomdiagram):

- De behoudenswaardige vindplaats die is vastgesteld op basis van het regulier vooronderzoek, wordt opgegraven (KNA-protocol 4004) op basis van een door de bevoegde overheid goedgekeurd PvE (KNA-protocol 4001). De rapportage van de opgraving vormt het einde van het AMZ-proces;
- De vindplaats, die is vastgesteld tijdens de AB (Protocol 4007 op basis van proefsleuven) en is behoudenswaardig verklaard door de bevoegde overheid, wordt opgegraven (KNA-protocol 4004) op basis van een door de bevoegde overheid goedgekeurd PvE (KNA-protocol 4001);
- Een (kleine verstorende ingreep) op een vastgesteld archeologisch (rijks)monument wordt archeologisch begeleid (KNA-protocol 4001, AB-bv op basis van PvE-AB01);
- De behoudenswaardige vindplaats die is vastgesteld op basis van het regulier vooronderzoek, wordt fysiek beschermd (KNA-protocol 4005). Hiertoe wordt een Visiedocument Inrichting en Beheer opgesteld, alsmede Richtlijnen Inrichting en Beheer.

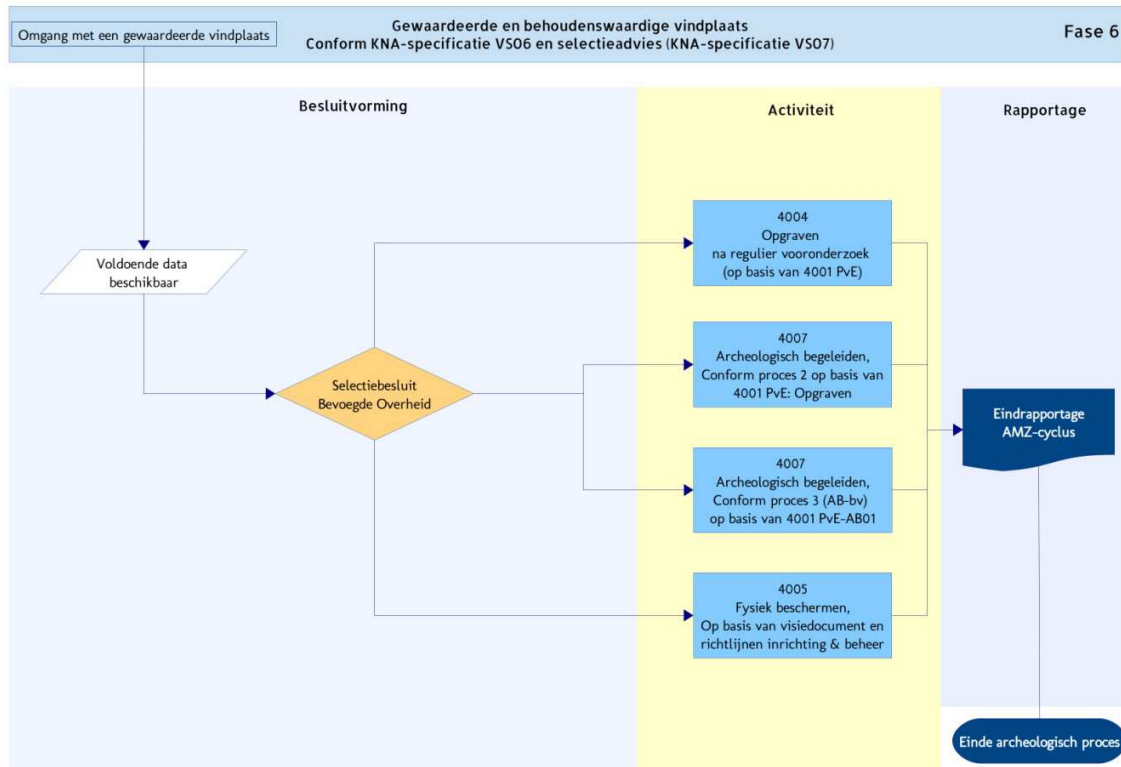
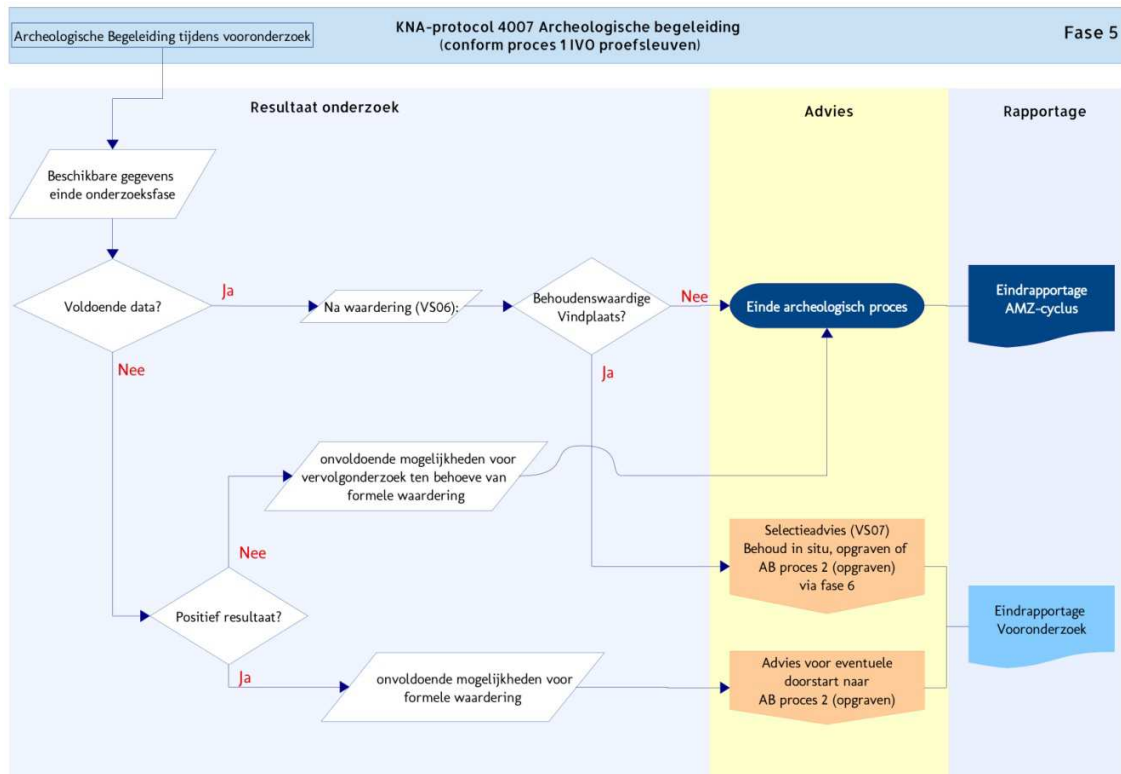
Stroomdiagrammen fasering proces KNA Landbodems

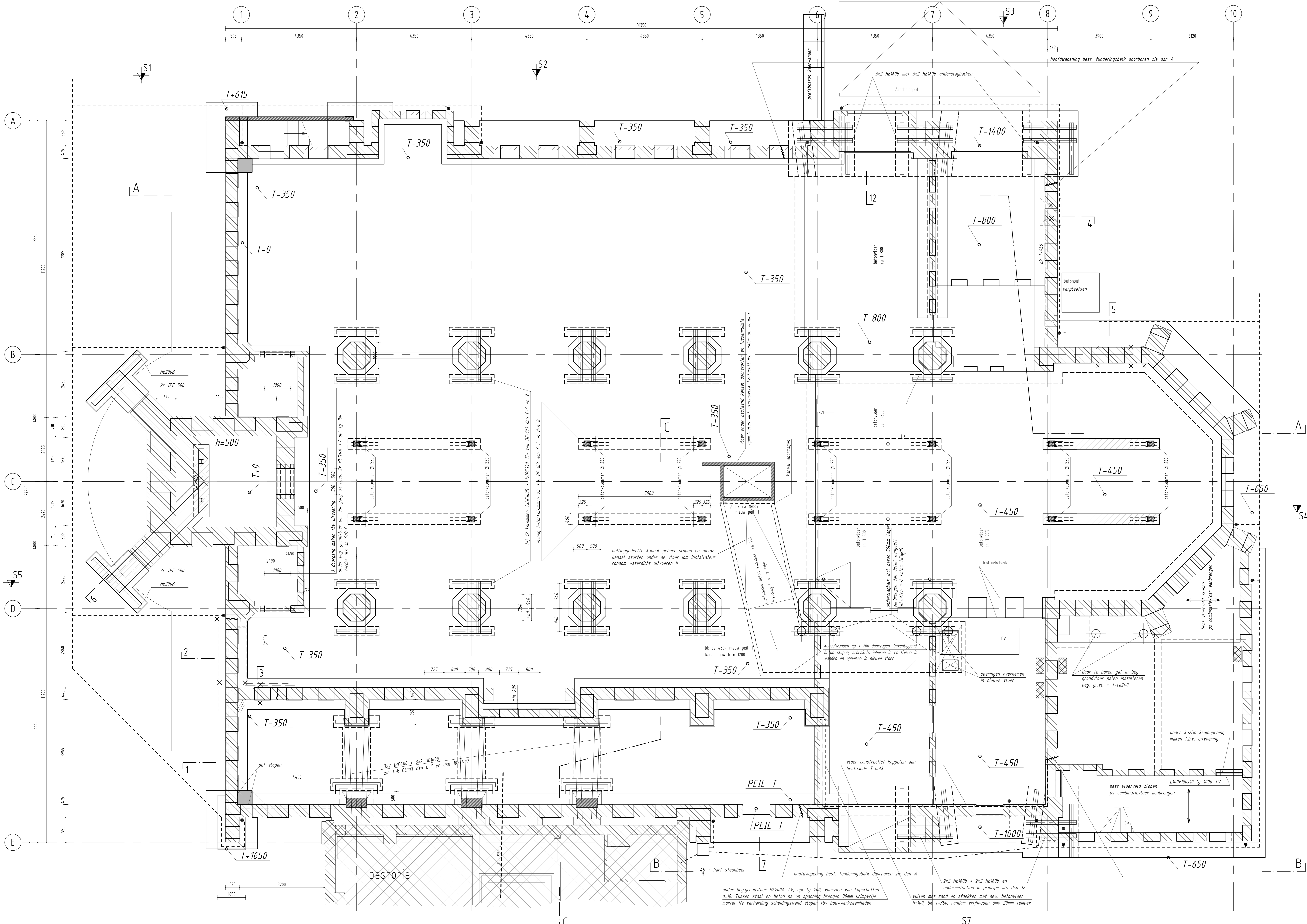
Stroomdiagrammen fasering proces KNA Landbodems

Stroomdiagrammen fasering proces KNA Landbodems

Bijlage 3: Bouwtekeningen

PAALGEGEVENS

- sondering uitgevoerd door : Tjaden Alkmaar
- rapportnummer : S 14.271
- funderingsadvies uitgevoerd door : Tjaden Alkmaar
- rapportnummer : S 14.271-FVAJJ
- voor uitvoering heiwerk zie funderingsadvies
- heiwerk uitvoeren van laag naar hoog (indien van toepassing)
- heiwerk beginnen nabij een sondering
- peil : 2,00 m- NAP
- aantal palen : 300 stuks
- max. paalbelasting : ca 250 kN
- type paal : schroef injectiepaal
- schachtmeting : ϕ 114/180/250
- paallengte : 17,50 m'
- paalniveau : 22,00 m- NAP
- afkaphoogte : variabel
- paalwapening : vlgs opgave Leverancier
- steklengte : vlgs opgave Leverancier

BETONGEGEVENS
sterkheidsklasse C 28/35

BETONSTAAL ϕ = B500

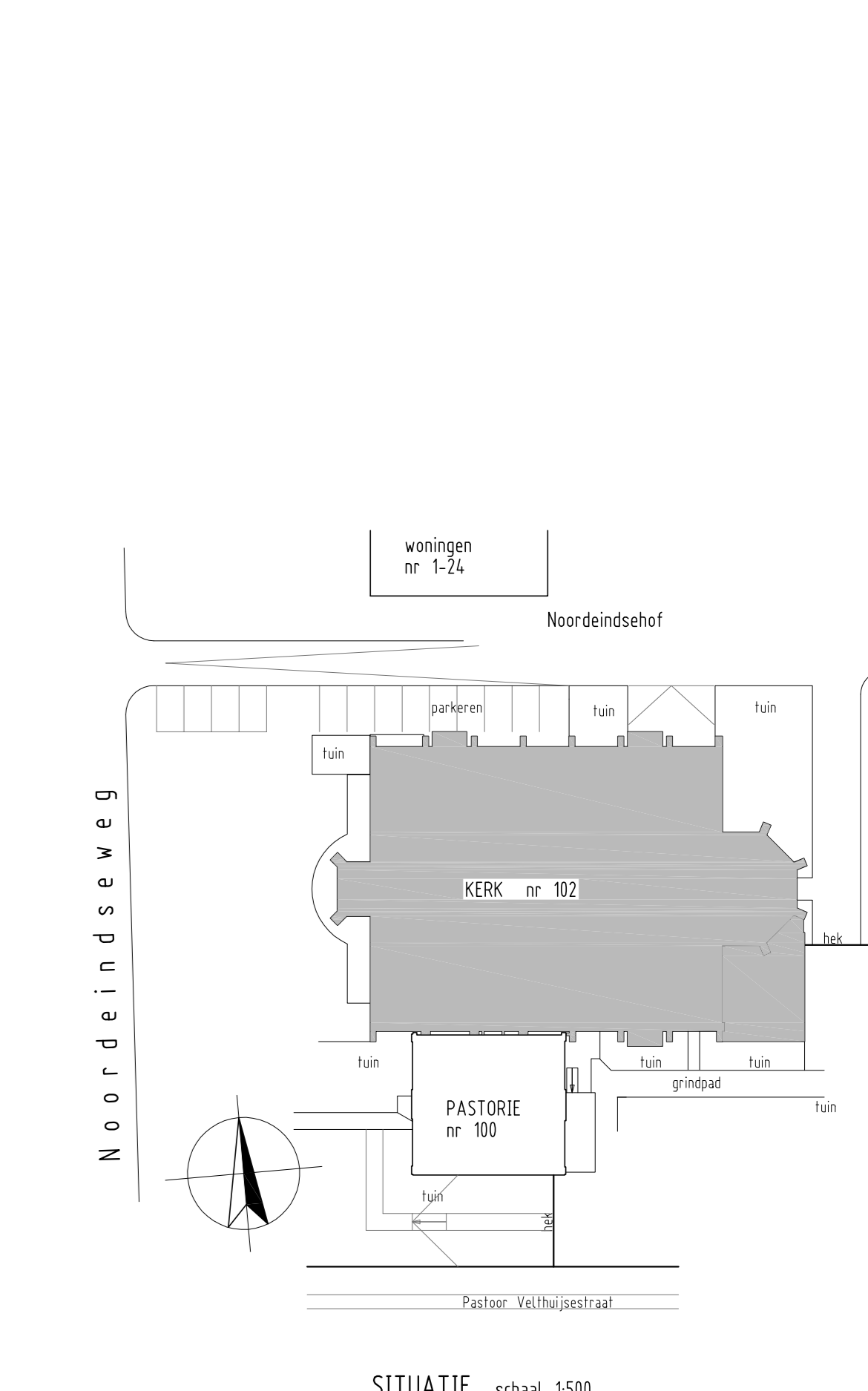
algemeen			
boven	XC4		
onder	XC4		
milieuklasse:			
boven	3P		
flank	2P		
onder	3P		

betondekking:
min betondekking op buitenste wapening

alle maten in millimeters

- **T-980** - maat bk beton t.o.v. o punt bij deur as E / S-6
- spanrichting ps combinatievloer
- onderbreking maken in bestaande T-balk zie dsn A-A
- indicatie verloop riolering (voor meest PVC, overige meest gresleiding)
- hemelwaterafvoer langs gevels
- dragend metselwerk
- niet dragend metselwerk

- gegevens bestaan in het werk controleren.
- maten in het werk controleren
- voor plattegronden en gevels bestaand zie tekening BE-B01 en BE-B02
- voor principe details te maken kassen zie tek BE-102
- voor dsn A-A en B-B alsmede dsn 1 t/m 6 zie tek BE-102
- voor dsn C-C alsmede dsn 7 t/m 12 zie tek BE-103

- aan te brengen stalen lateien 60 min. brandwerend bekleden

STAALGEGEVENS THERMISCH VERZINKEN aangegeven met: TV

LATEIEN t.p.v. toegangen voor werkzaamheden

staalkwaliteit	□	S 275 JR
staalkwaliteit overige	○	S 235 JR
alle gaten boren		alle gaten boren
alle buiten kwaliteit	BR	thermisch verzinken laagdikte 90 mu
bewerking		2x poedercoating
alle lassen ϕ A	a = 4	tenzij anders aangegeven
maten in millimeters		
peilmaten in millimeters t.o.v. peil		

STAALGEGEVENS in te storten profielen

staalkwaliteit	□	S 275 JR
staalkwaliteit overige	○	S 235 JR
alle gaten boren		alle gaten boren
alle buiten kwaliteit	BR	thermisch verzinken laagdikte 90 mu
bewerking		GEEN
alle lassen ϕ A	a = 4	tenzij anders aangegeven
maten in millimeters		
peilmaten in millimeters t.o.v. peil		

- beg. grondvloer stofdicht maken voor aanvang werkzaamheden
- CV kanalen langs plafond verwijderen en terugplaatsen
- CV installatie verwijderen en na funderingswerk terugplaatsen
- bestaand niet dragend metselwerk binnenwanden waar nodig slopen tenzij middels kassen is aangegeven dat deze op nieuwe fundering komt.

- betonstroken en betonvloeren dik 350 mm tenzij anders is aangegeven
- vloeren onder de rei afwerken
- Waar nieuwe beton op oude beton of metselwerk komt, in overlæg met directie scheiding maken m.b.v. folie, tempex of 50mm mineraalwol
- isolatie en afwerkvloeren door derden

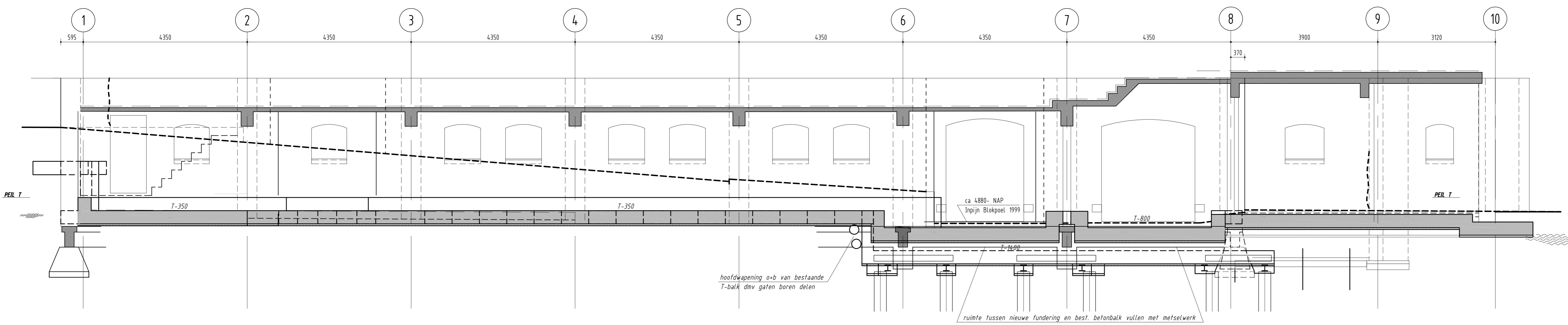
NB benodigde palen t.p.v. beton luchtkanaal van CV installeren door te boren gaten in vloer en dek van het kanaal. De gaten in de vloer van het kanaal flexibel en waterdicht afdichten tegen nieuwe palen. Wanden horizontaal deel van kanaal op T-700 doorzagen en bovenliggend betonwerk slopen. Sparing voor luchtinvoer en kruipluik overnemen in nieuwe vloer. Het kanaal in nader overlæg naast koker naar kerkvloer doorzagen (zie pl.grond) Schuin omhoog lopend deel geheel slopen. Nieuw kanaal van beton onder nieuwe vloer maken. Afmetingen volgens opgave van installateur. Gedeelte onder kerkvloer met vijzels op spanning brengen op nieuwe betonvloer en daarna de wanden ondermetselen op nieuwe betonstrook

Van Dijke B.V. **FUNDERING KERK ALTERNATIEF**

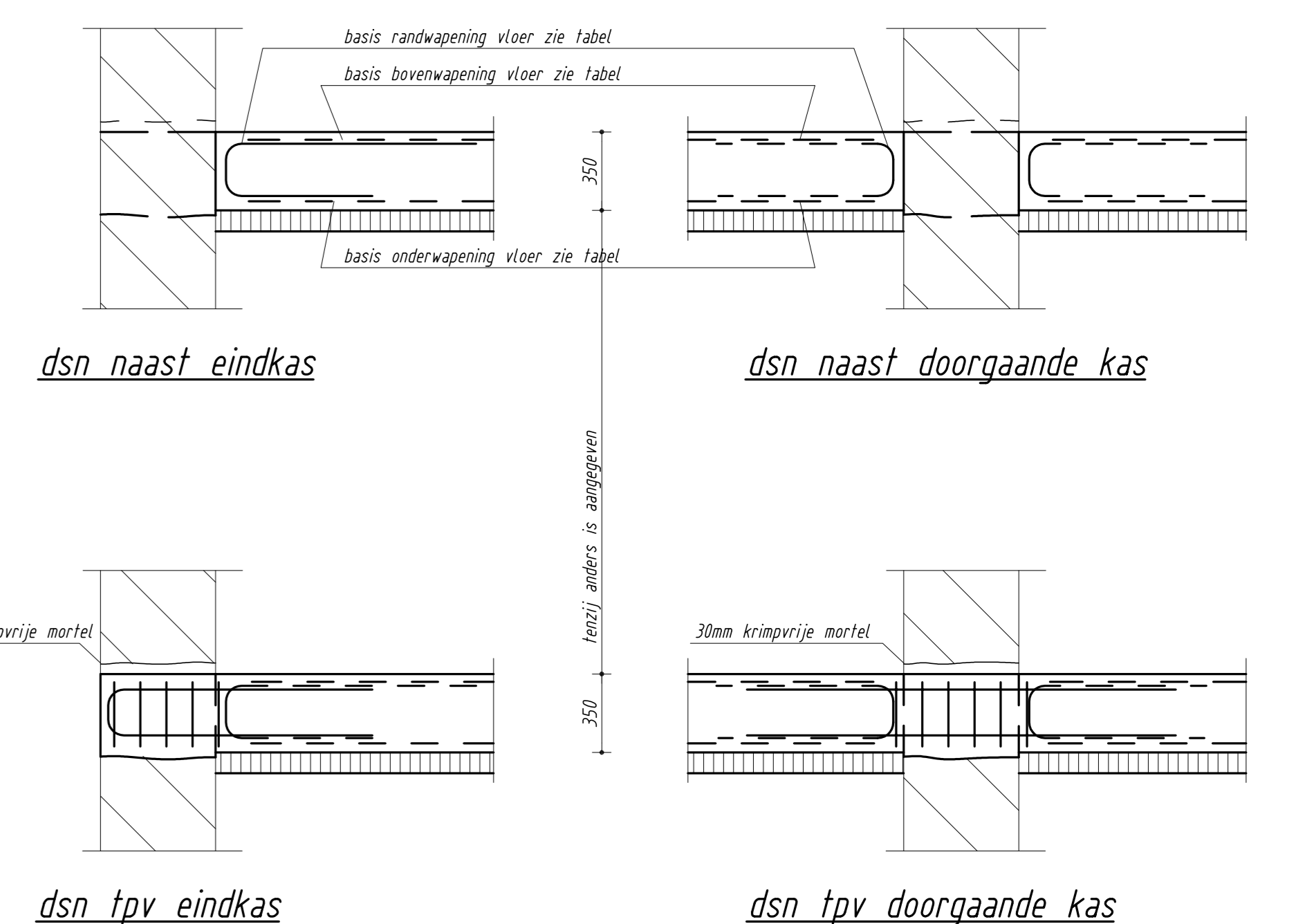
schaal 1:500

giet.	datum	opdr.nr.
AO	WS 221214	212024

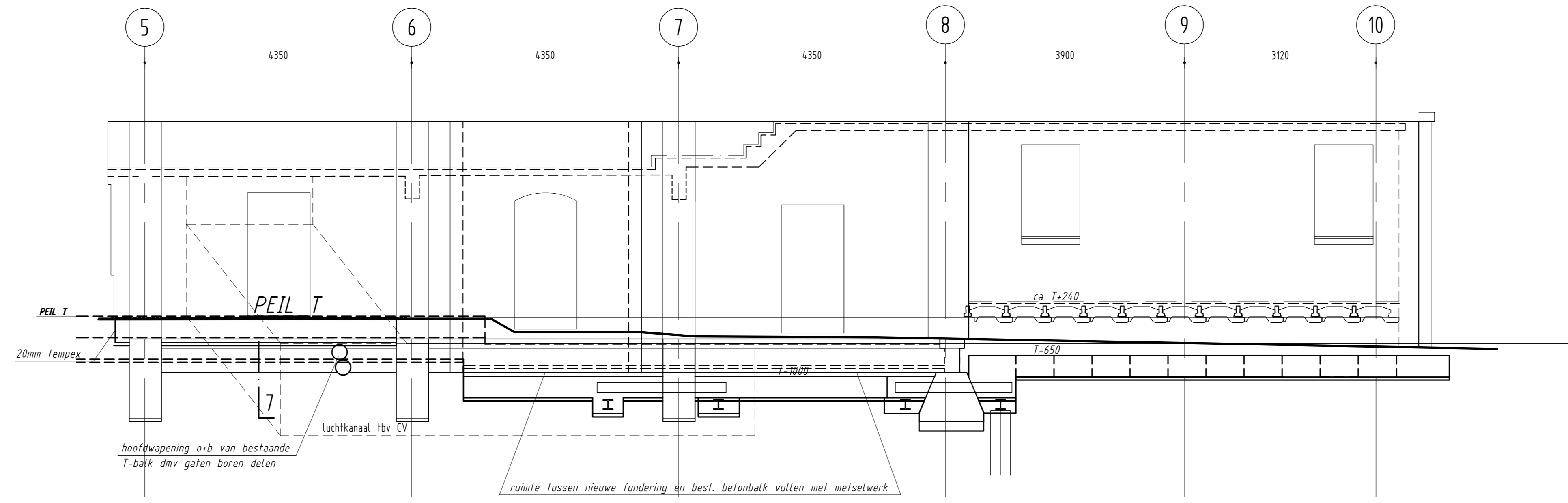
tek.nr. **BE-101-I** **0**

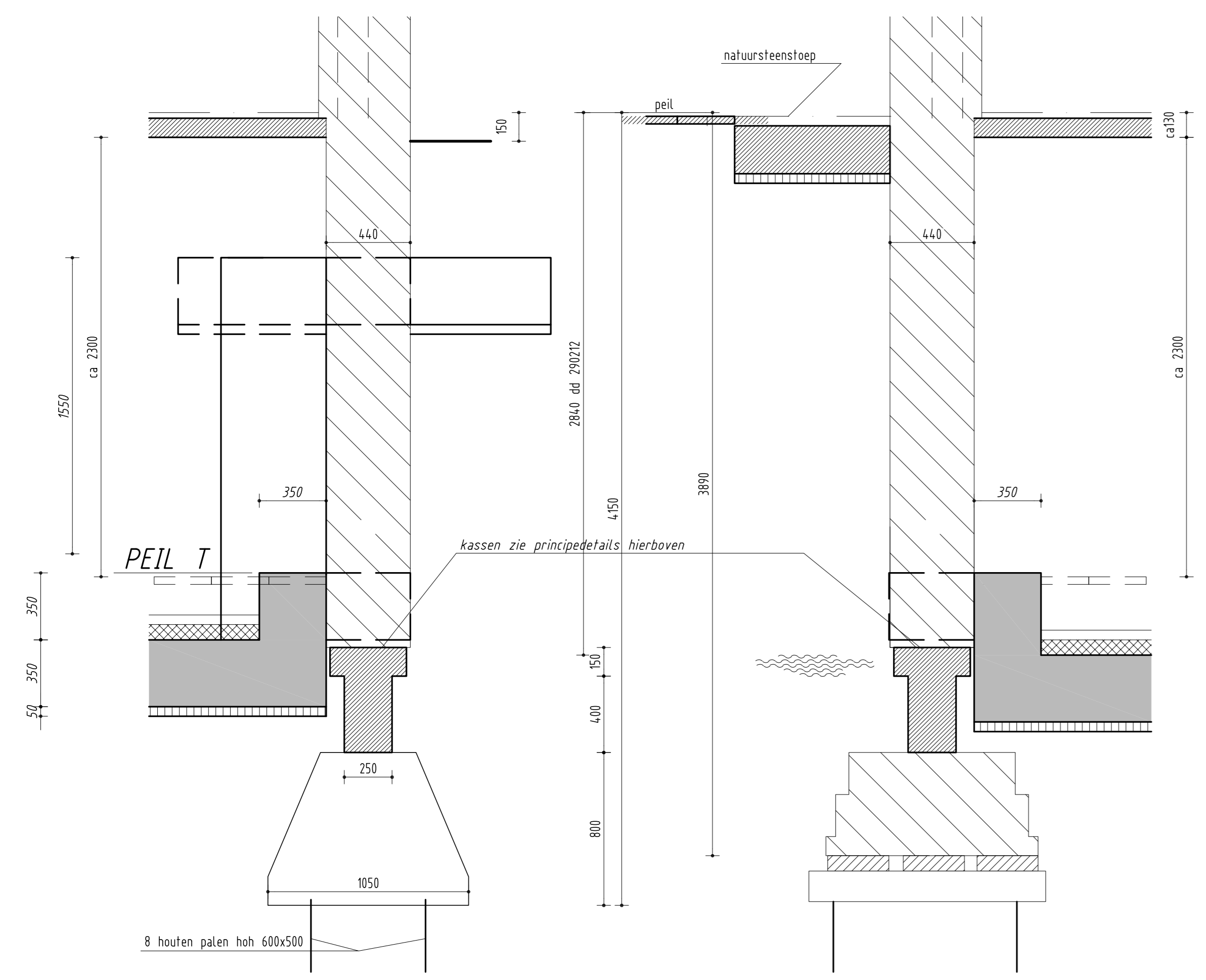
dsn A-A (noordgevel)

gestopelde wapening is basiswapening volgens label
LET OP: basis onder- en bovenwapening altijd door laten lopen tot bestaand metselwerk, tenzij anders is aangegeven

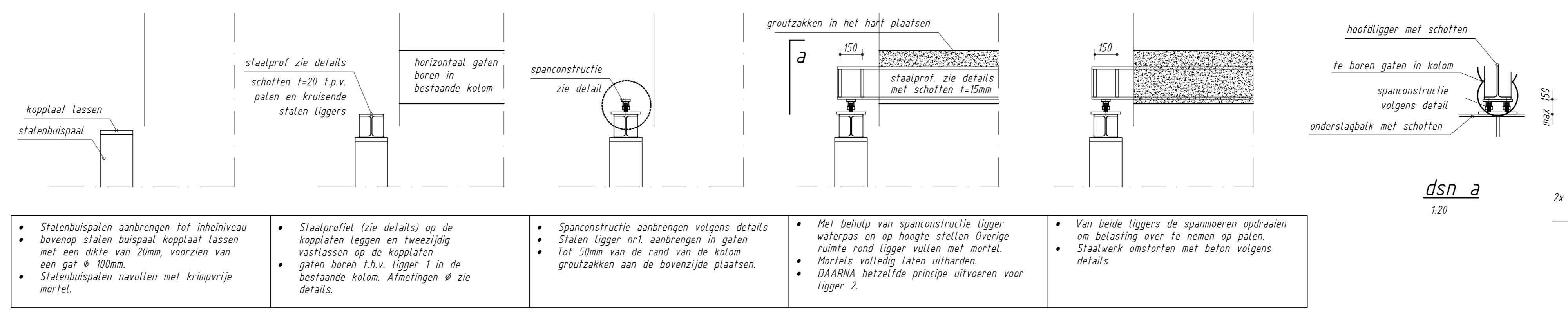

dsn B-B (zuidgevel)

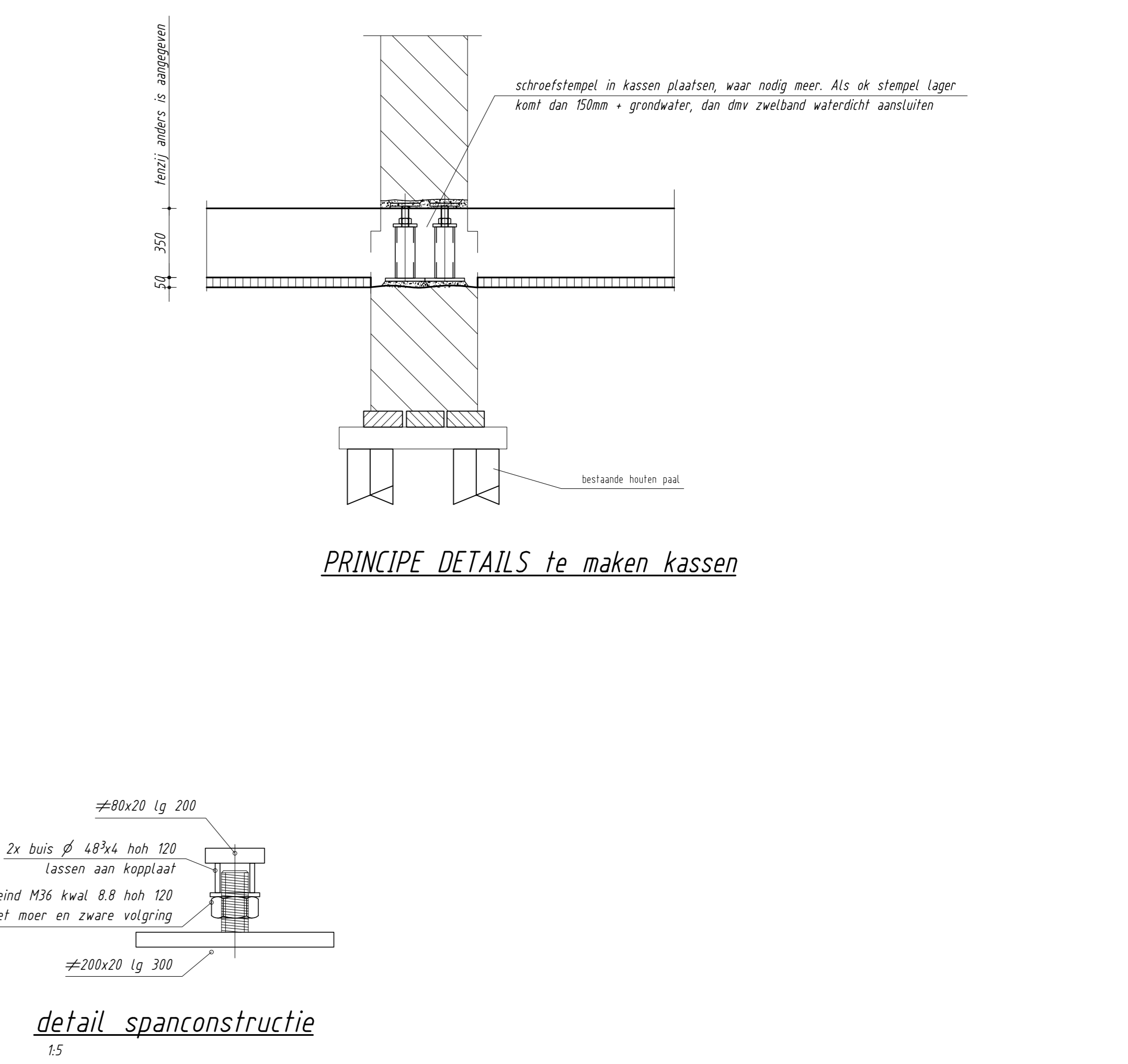

dsn 1 schaal 1:20

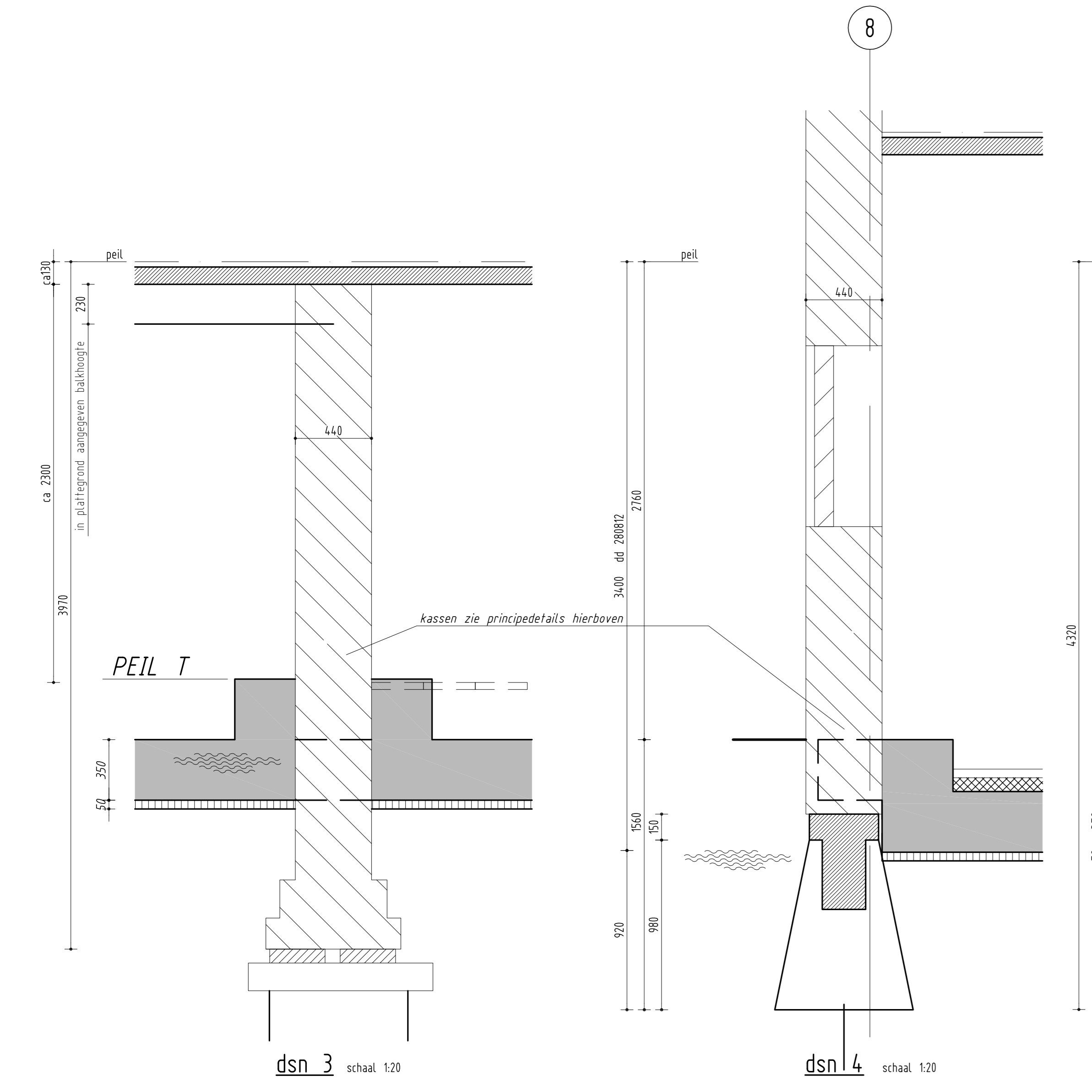
dsn 2 schaal 1:20

werkvolgorde aanbrengen stalen liggers en het op spanning brengen met spanconstructie

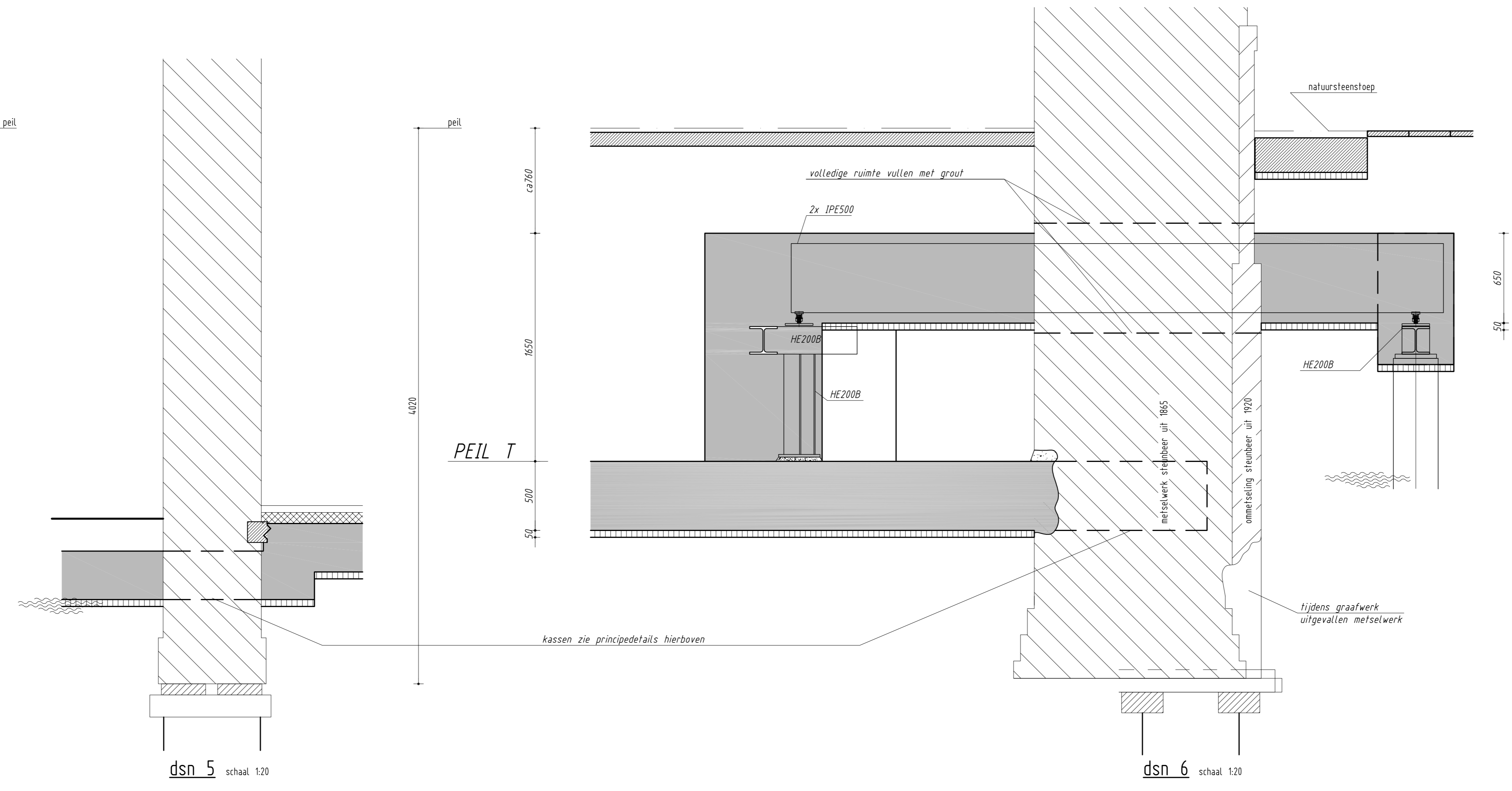

detail spanconstructie

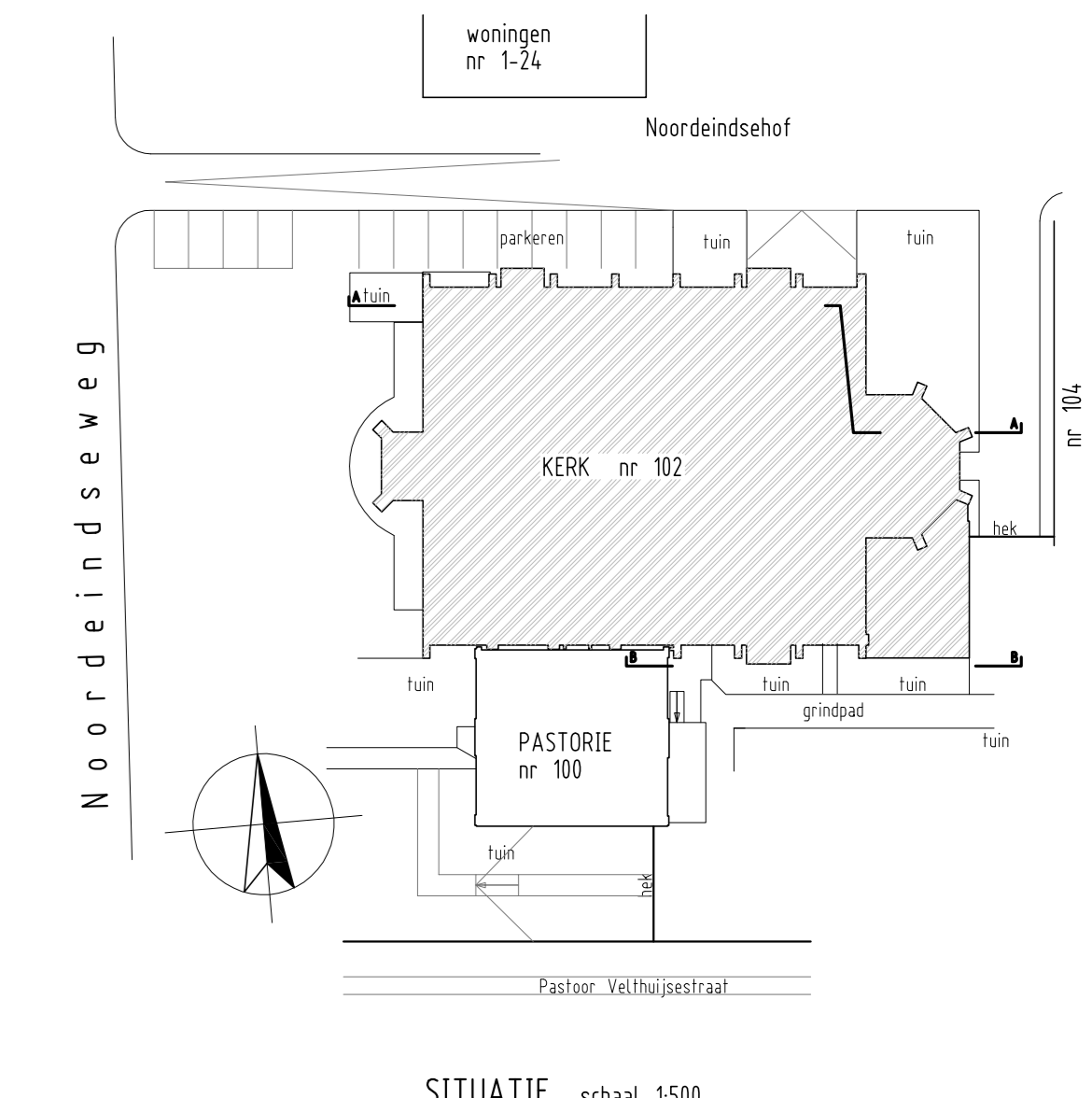
dsn 3 schaal 1:20

dsn 4 schaal 1:20

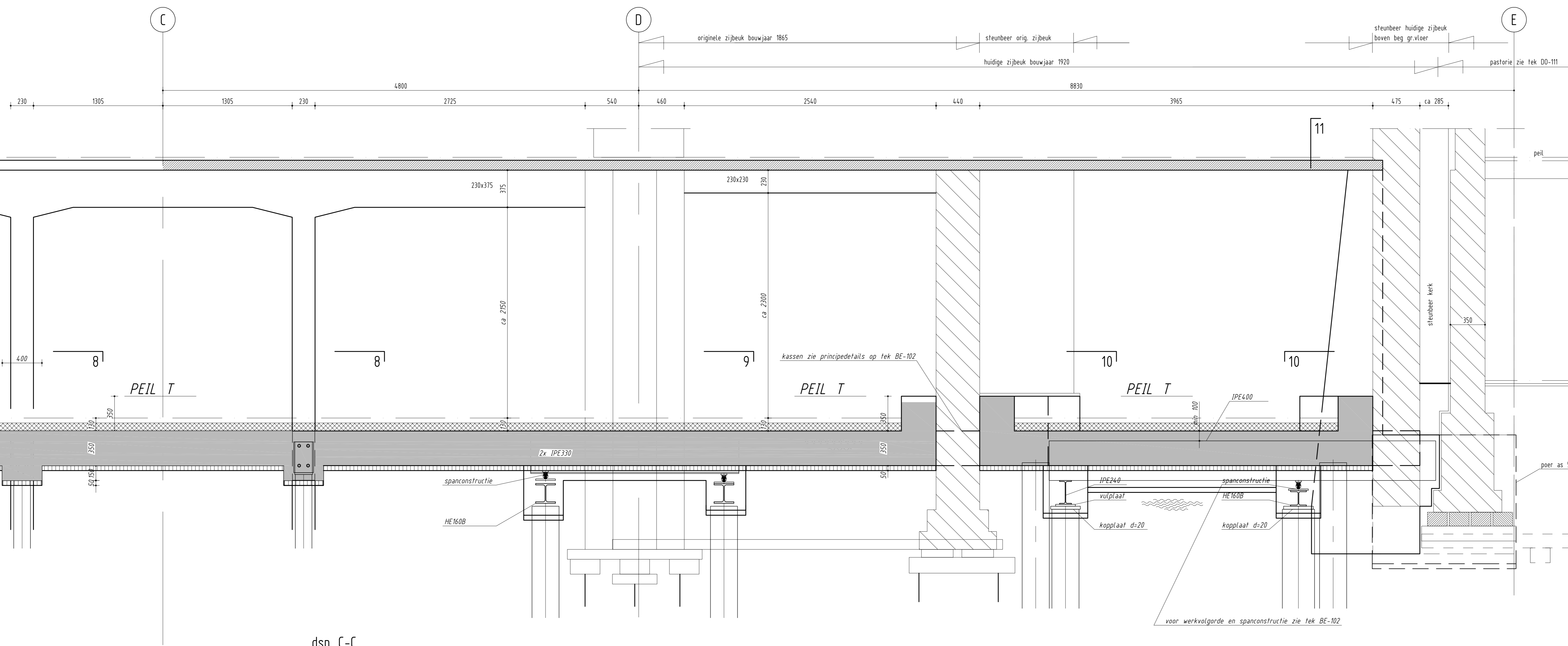

dsn 5 schaal 1:20

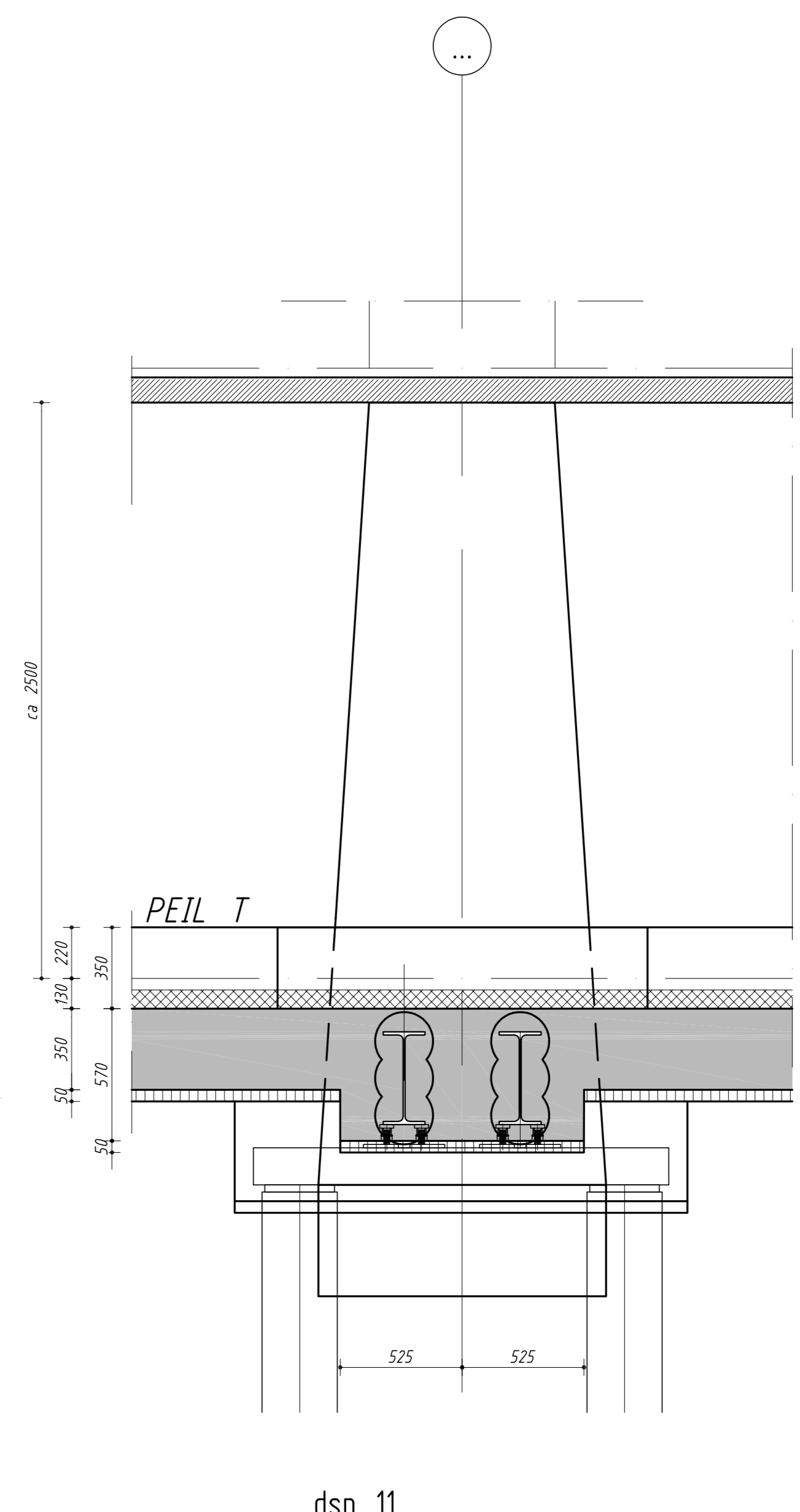
dsn 6 schaal 1:20

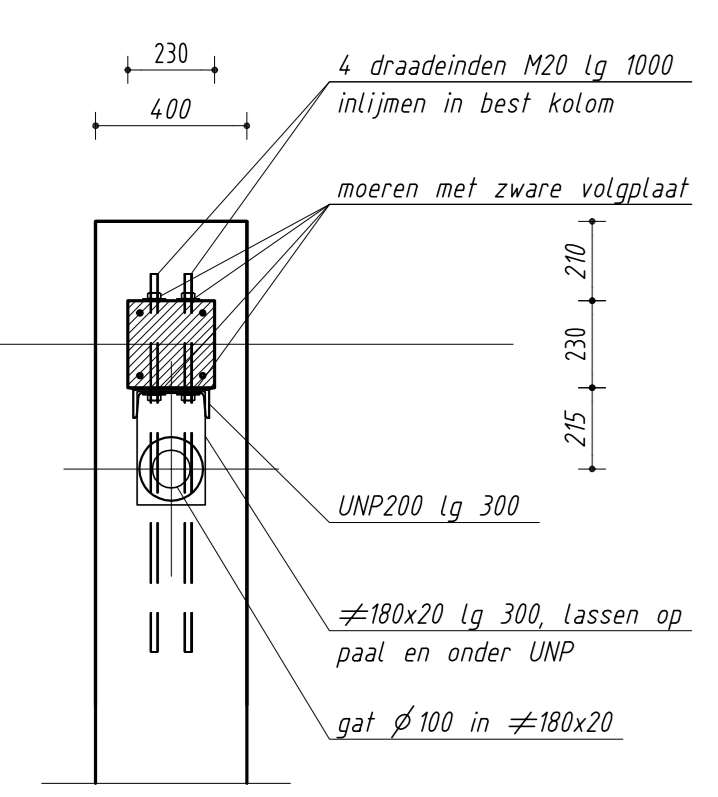
D																																															
C																																															
B																																															
A																																															
Wlz.	omschrijving		datum	paraaf																																											
RK-kerk OLV Geboorte Noorderindeseweg 100 + 102 Berkel en Rodenrijs																																															
DOORSNEDEN en DETAILS I kerk ALTERNATIEF																																															
<table border="0"> <tr> <td>A. v. Lierkerkerkerkweg 32e</td> <td>schaal</td> <td>formaat</td> <td>giet.</td> <td>datum</td> <td>opdr.nr.</td> </tr> <tr> <td>Alphen aan den Rijn</td> <td>1:50, 20</td> <td>A0</td> <td>WS</td> <td>221214</td> <td>212024</td> </tr> <tr> <td>tel: 0172-461200</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Postbus 2190</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2400 CD Alphen aan den Rijn</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>tel: 0172-461200</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>www.vandijke.nl</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>						A. v. Lierkerkerkerkweg 32e	schaal	formaat	giet.	datum	opdr.nr.	Alphen aan den Rijn	1:50, 20	A0	WS	221214	212024	tel: 0172-461200						Postbus 2190						2400 CD Alphen aan den Rijn						tel: 0172-461200						www.vandijke.nl					
A. v. Lierkerkerkerkweg 32e	schaal	formaat	giet.	datum	opdr.nr.																																										
Alphen aan den Rijn	1:50, 20	A0	WS	221214	212024																																										
tel: 0172-461200																																															
Postbus 2190																																															
2400 CD Alphen aan den Rijn																																															
tel: 0172-461200																																															
www.vandijke.nl																																															
BE-102-I																																															
0																																															

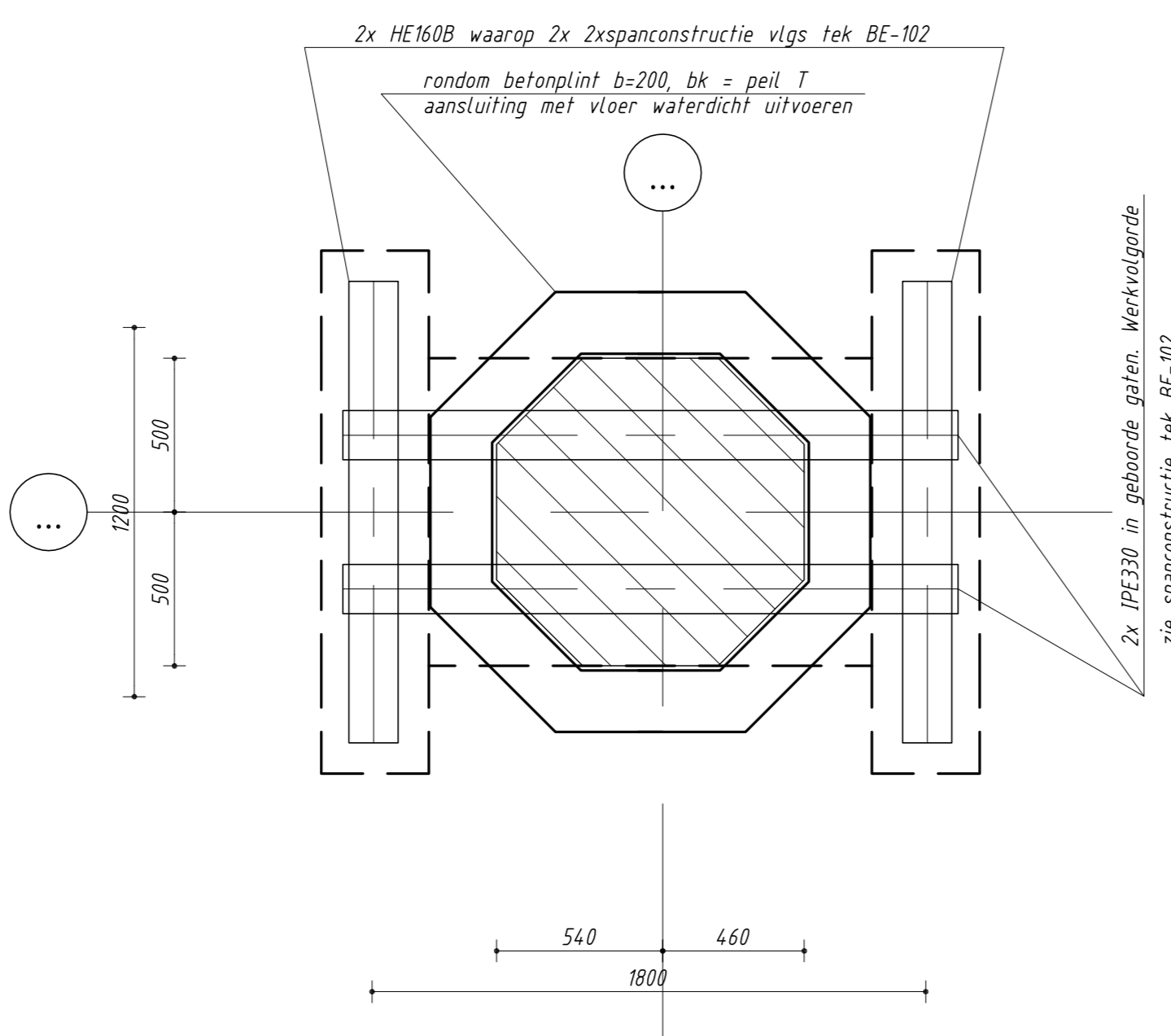
dsn C-C

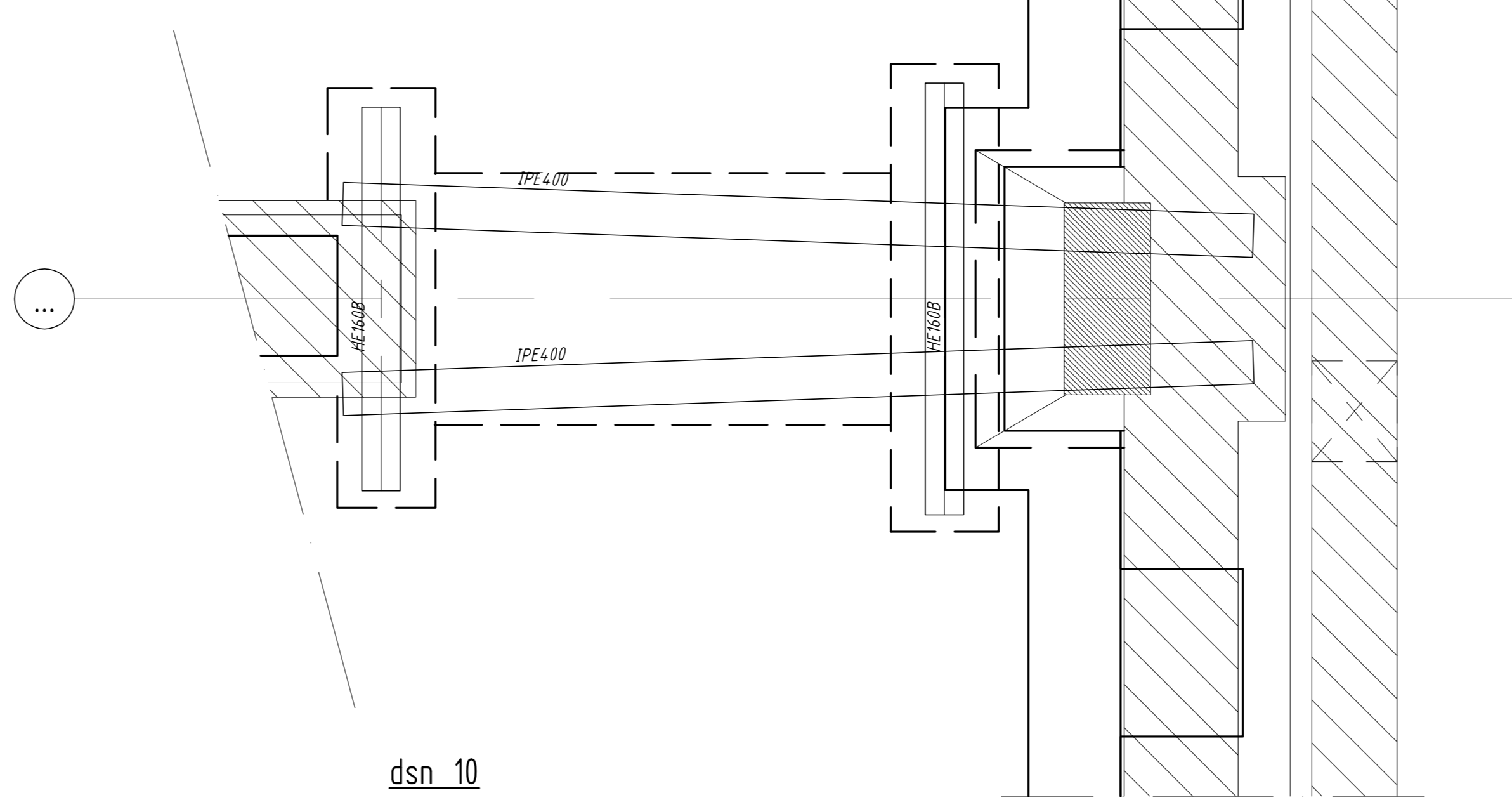
dsn 11

dsn 8

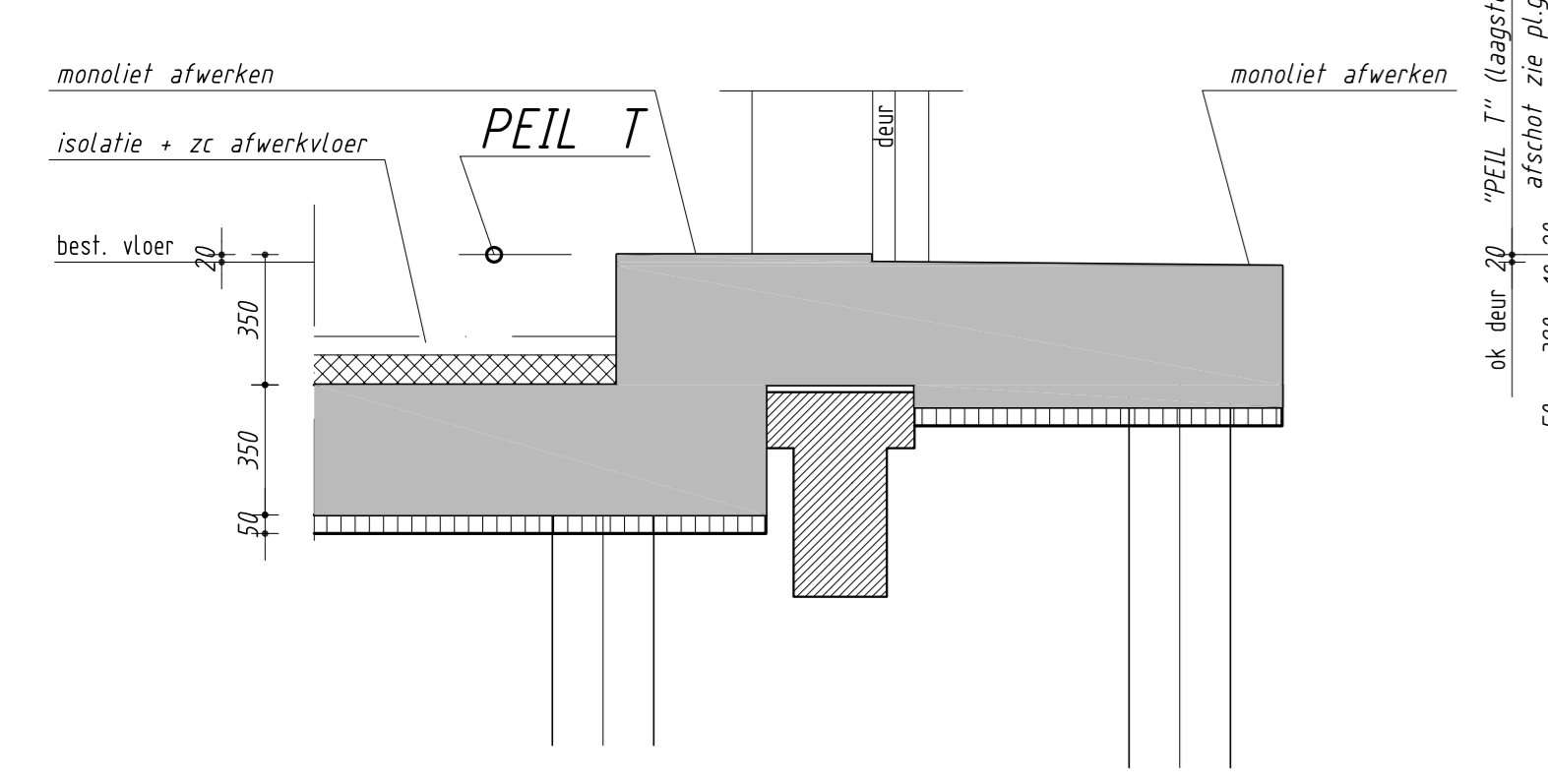

dsn 9

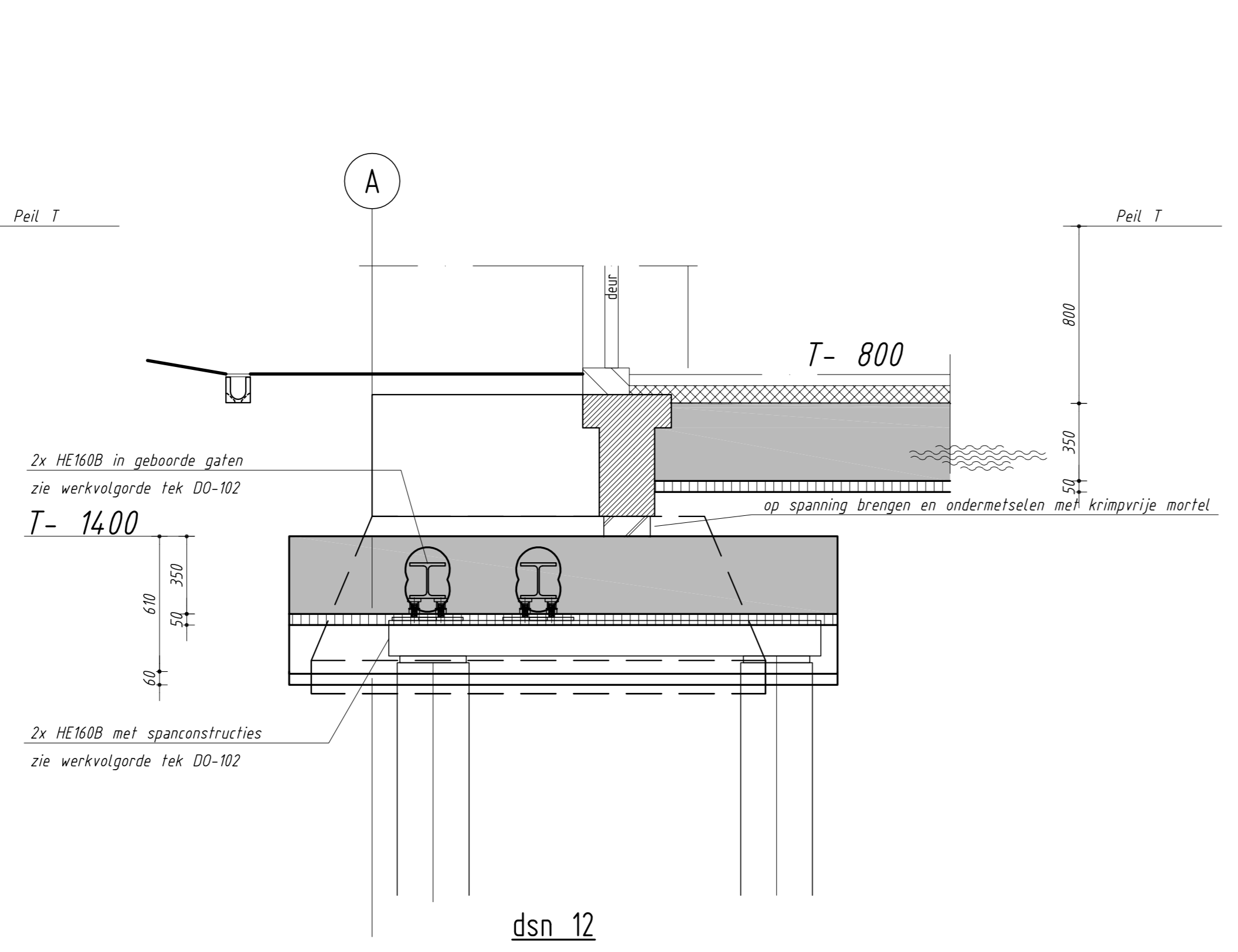

dsn 10

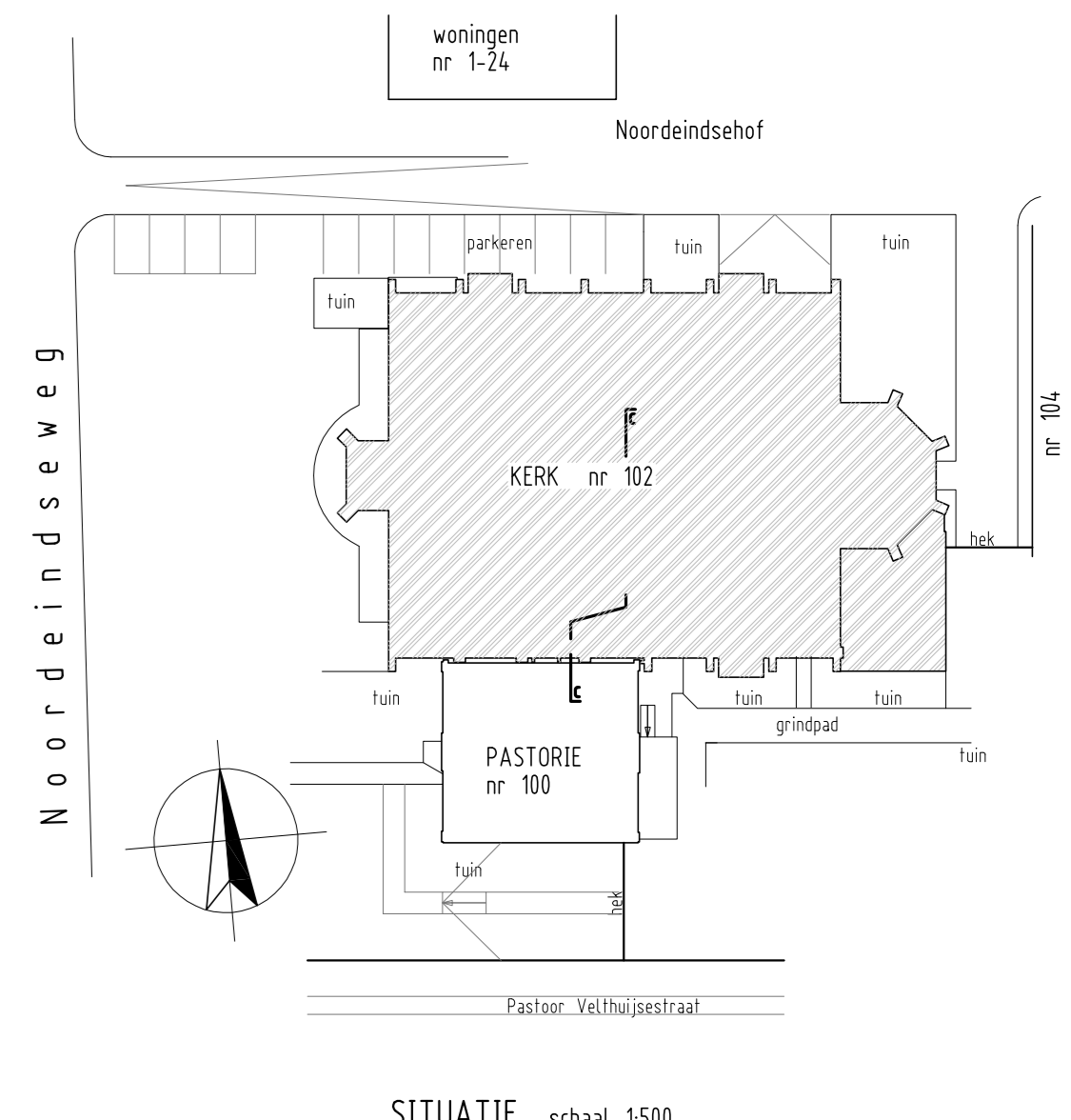
PEIL T = ca 2410- vloerpeil begane grond t.p.v. rechter ingang van de kerk
 Deurderpel "paardenstal" volgens rapport Buij-Blokpoel uit 1999 van woningen aan Noorderindse hof = 4880- NAP
 Deurderpel "paardenstal" = ca 3060- bovengenoemd vloerpeil begane grondvloer
 PEIL T = ca 4230- NAP

dsn 7

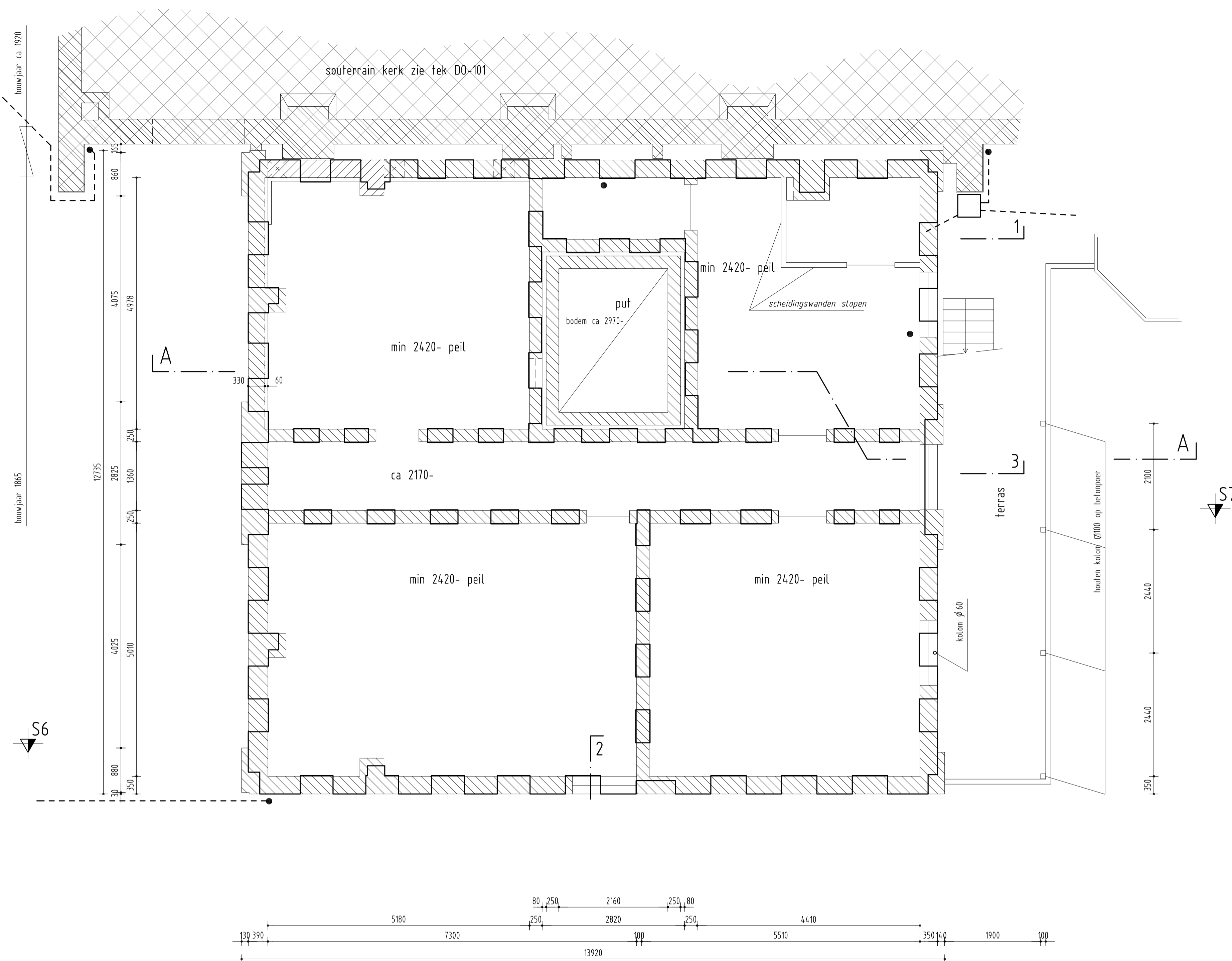
dsn 12

D			
C			
B			
A			
vlz.	omschrijving	datum	paraaf

RK-kerk OLV Geboorte
 Noorderindseweg 100 + 102 Berkel en Rodenrijs

DOORSNEDEN en DETAILS II kerk ALTERNATIEF

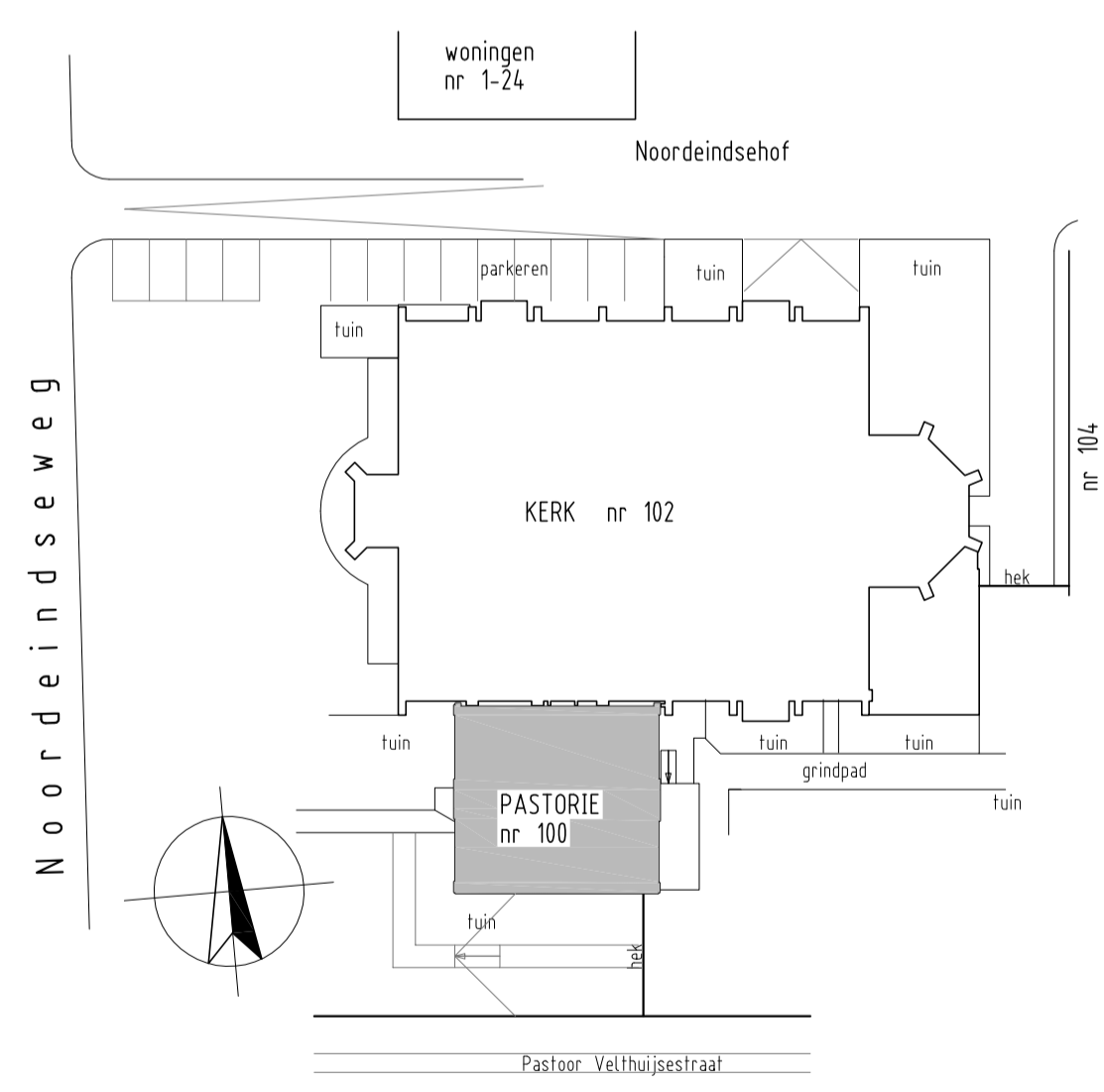
- indicatie verloop riolering
- hemelwaterafvoer langs gevels
- dragend metselwerk
- niet dragend metselwerk

- gegevens bestaand in het werk controleren.
- maten in het werk controleren
- voor plattegronden en gevels bestaand zie tekening BE-B11
- voor principe details te maken kassen zie tek BE-102
- LET OP: op gebouwhoeken extra stroefstempeltjes plaatsen ook onder raampanten in oost- en westgevel
- voor dsn A-A alsmede dsn 1 t/m 2 zie tek BE-112 -I

- metselwerk scheidingswanden CV-ruimte incl deur met kozijn verwijderen
- CV installatie verwijderen en na storten terugplaatsen
- 4 stuks binnendeuren verwijderen
- 1 stuks deurkozijn stijlen inkorten
- 4 stuks metselwerk dorpels binnenkozijnen verwijderen

- rekenen op het koppelen van 3 stuks betonbalken van terras aan de nieuwe betonvloer dmv ca 1000mm verlenging

- betonvloer dik 350 mm
- vloer onder de rei afwerken
- afwerkvloer met isolatie door derden
- Waar nieuwe beton op oude beton of metselwerk komt, in overleg met directie scheiding maken met 50mm mineraalwol
- rondom put spouw puinvrij houden / maken
- rondom put tpv kassen spouw vullen met mineraalwol

PAALGEGEVENS

- sondering uitgevoerd door : Tjaden Alkmaar
- rapportnummer : S 14.271
- funderingsadvies uitgevoerd door : Tjaden Alkmaar
- rapportnummer : S 14.271-F1/AJJ
- voor uitvoering heiwerk zie funderingsadvies
- heiwerk uitvoeren van laag naar hoog (indien van toepassing)
- heiwerk beginnen nabij een sondering
- peil : 2,00 m- NAP
- aantal palen : 50 stuks
- max. paalbelasting : 300 kN
- type paal : schroefinjectiepaal
- schachtfmeting : ϕ 114/180/250 mm
- paallengte : 17,00 m¹
- paalpuntniveau : 22,00 m- NAP
- afkaphoogte : ntb
- paalwapening : vlgs opgave leverancier
- steklengte : vlgs opgave leverancier

BETONGEGEVENS **BETONSTAAL:** ϕ = B500

sterkteklasse C 28/35

milieuklasse:

betondekking:
min. betondekking op buitenste wapening

alle maten in millimeters

	algemeen				
boven	XC4				
onder	XC4				
boven	30				
flank	30				
onder	35				

STAALGEGEVENS in te storten profielen

staalkwaliteit \square • \circ : S 275 JR
 staalkwaliteit overige : S 235 JR
 alle gaten boren
 alle bouten kwaliteit B,8
 bewerking : GEEN

alle lassen Δ a = 4 tenzij anders aangegeven
 maten in millimeters
 peilmaten in millimeters t.o.v. peil

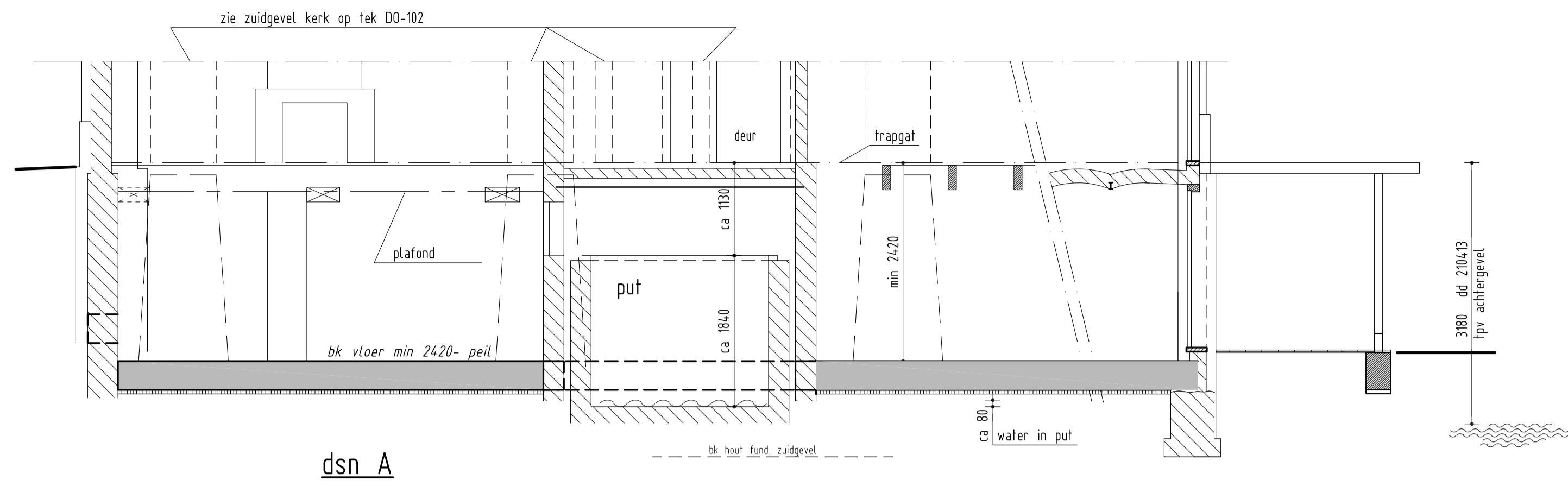
ALTERNATIEF betreft het lager aanbrengen van de vloer

D			
C			
B			
A			
wijz.	omschrijving	datum	paraaf

RK-kerk OLV Geboorte
 Noordeindseweg 100 + 102 Berkel en Rodenrijs

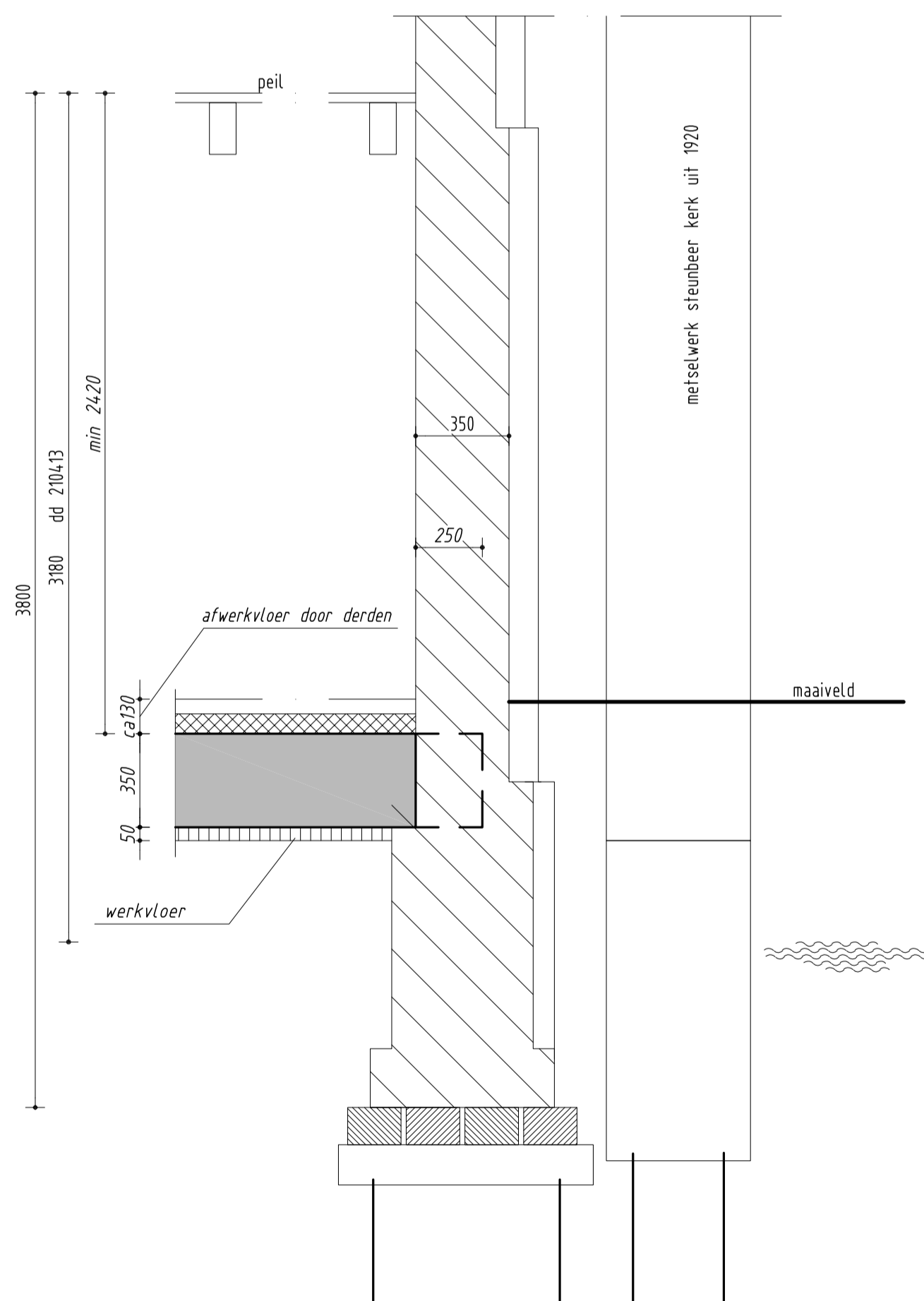
FUNDERING PASTORIE ALTERNATIEF

Raadgevend Ingenieursbureau Van Dijke B.V. A. v. Leeuwenhoekweg 32e Alphen aan den Rijn tel. 0172-495 200 Postbus 2198 2400 CD Alphen aan den Rijn info@vandijkebv.nl - www.vandijkebv.nl	schaal 1:50	formaat A1	get. WS	datum 221214	opdr.nr. 212024
	tek.nr. BE-111 - I				0

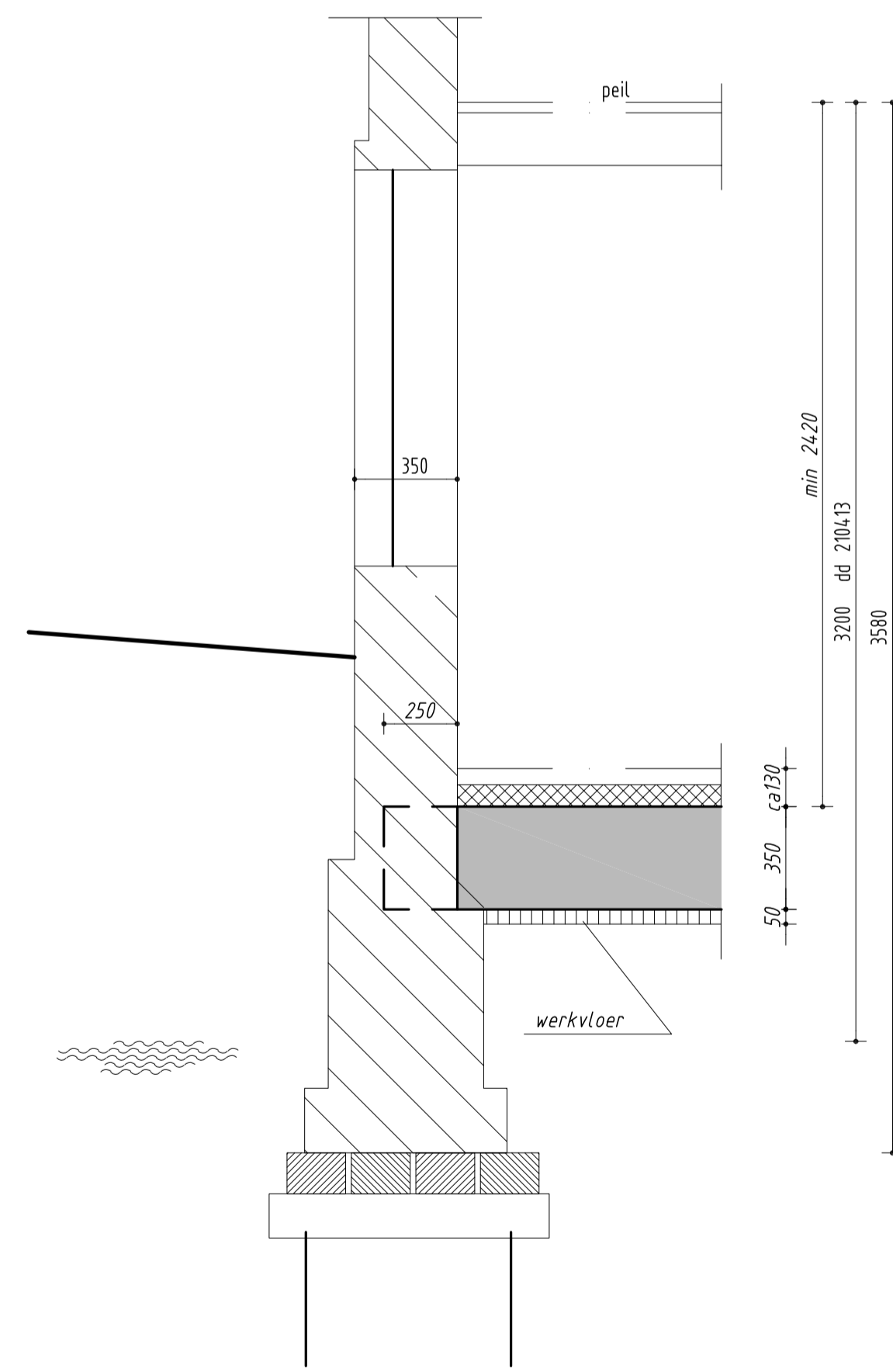

dsn A

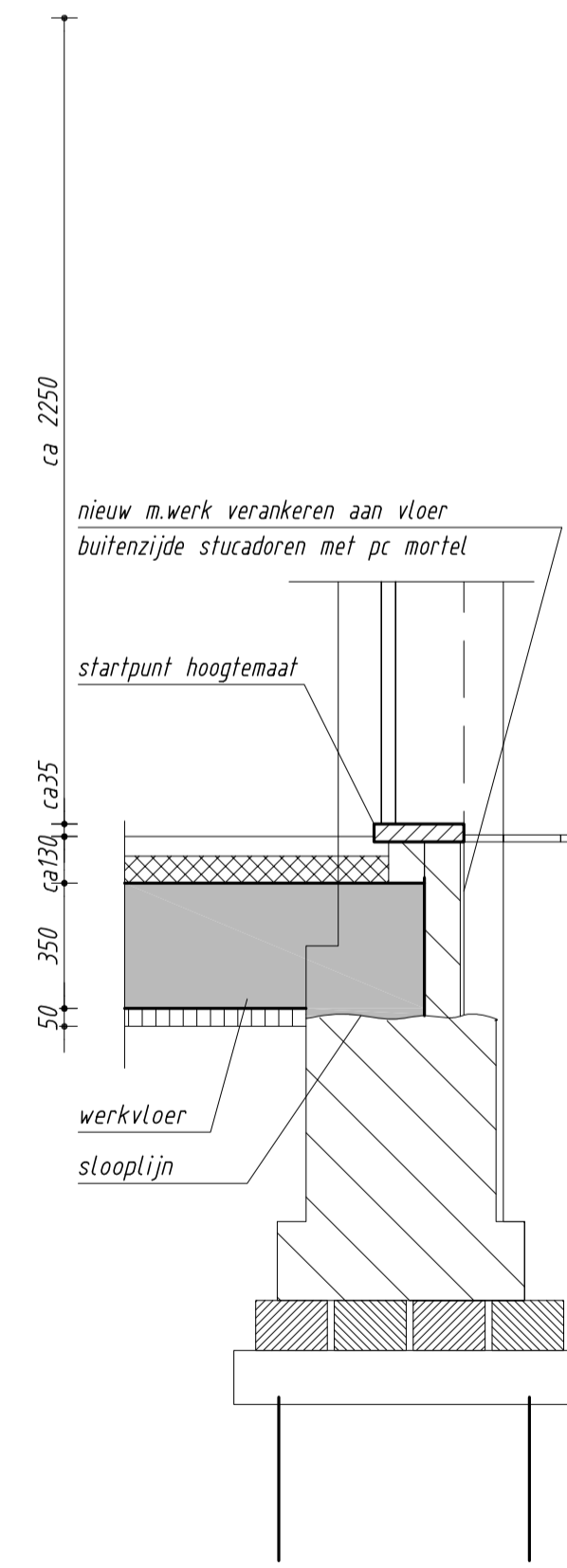
ALTERNATIEF betreft het lager aanbrengen van de vloer

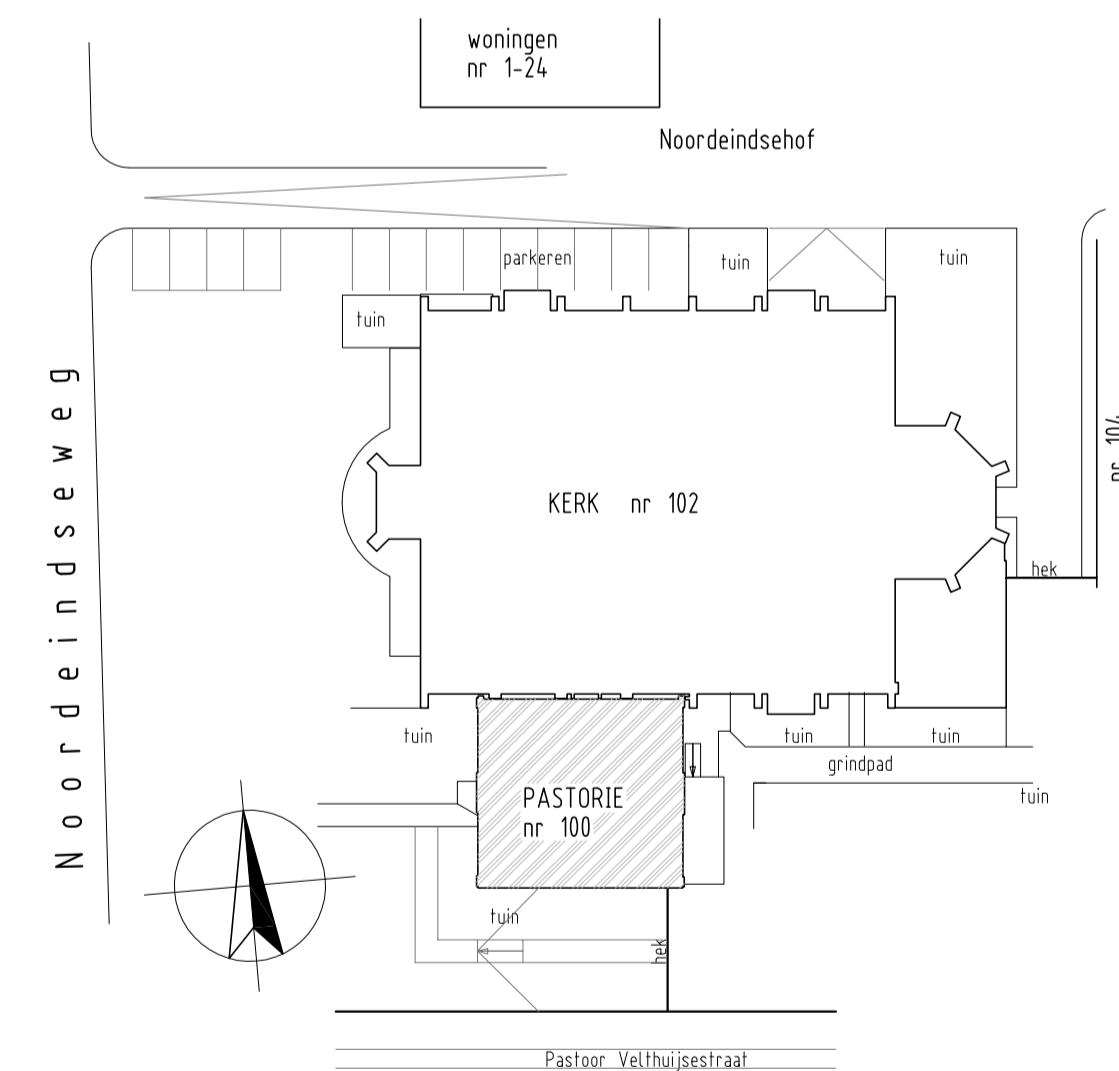
dsn 1 schaal 1:20

dsn 2 schaal 1:20

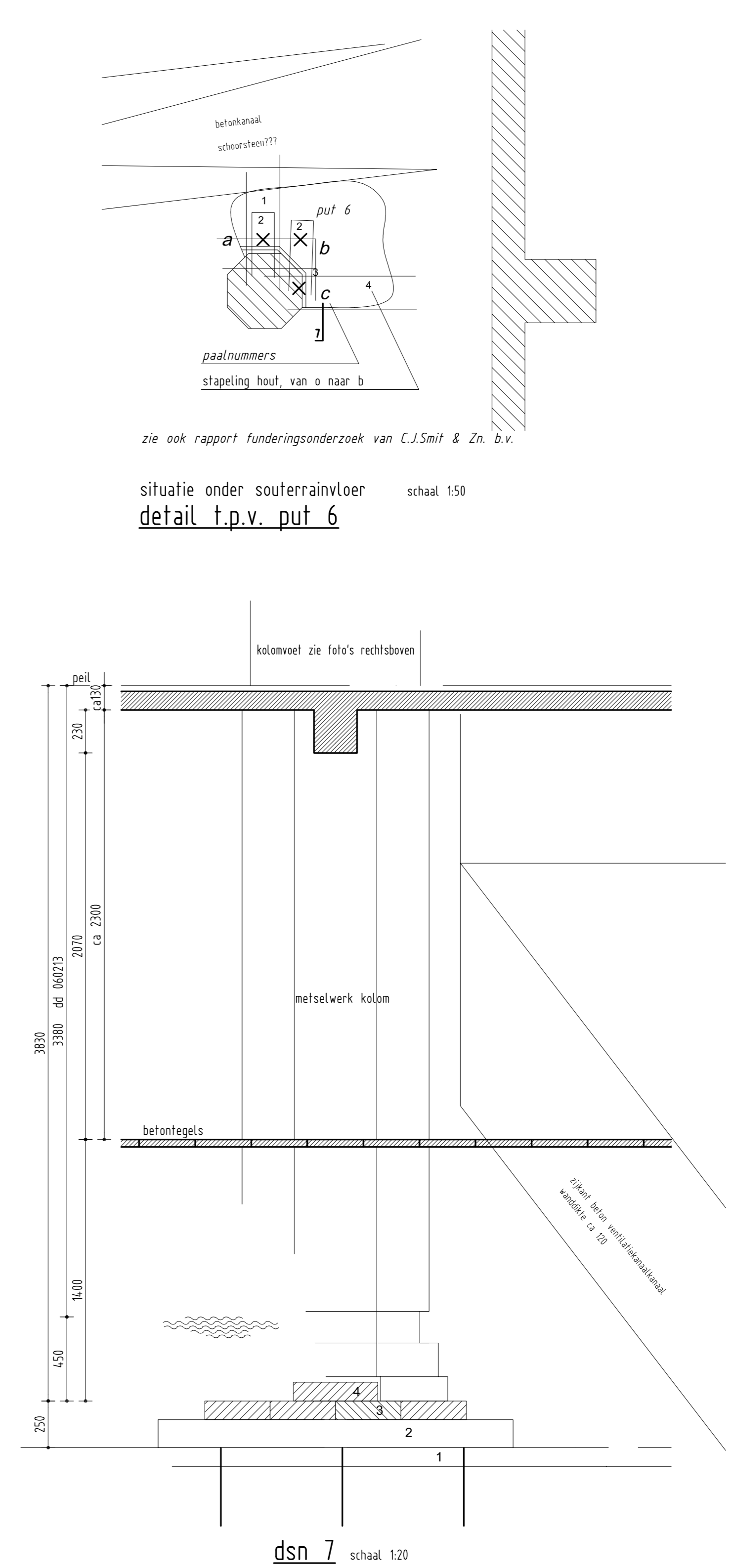
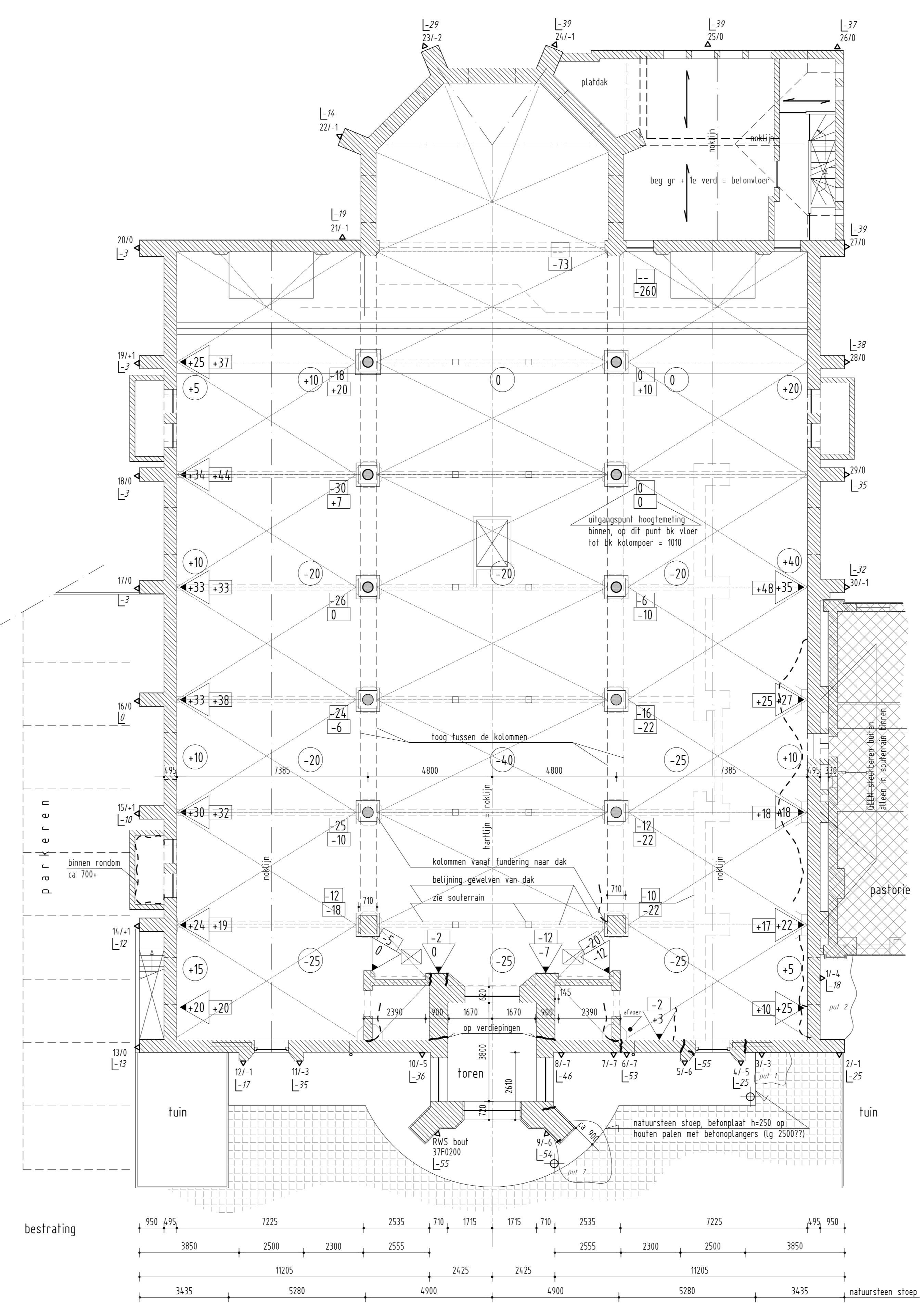
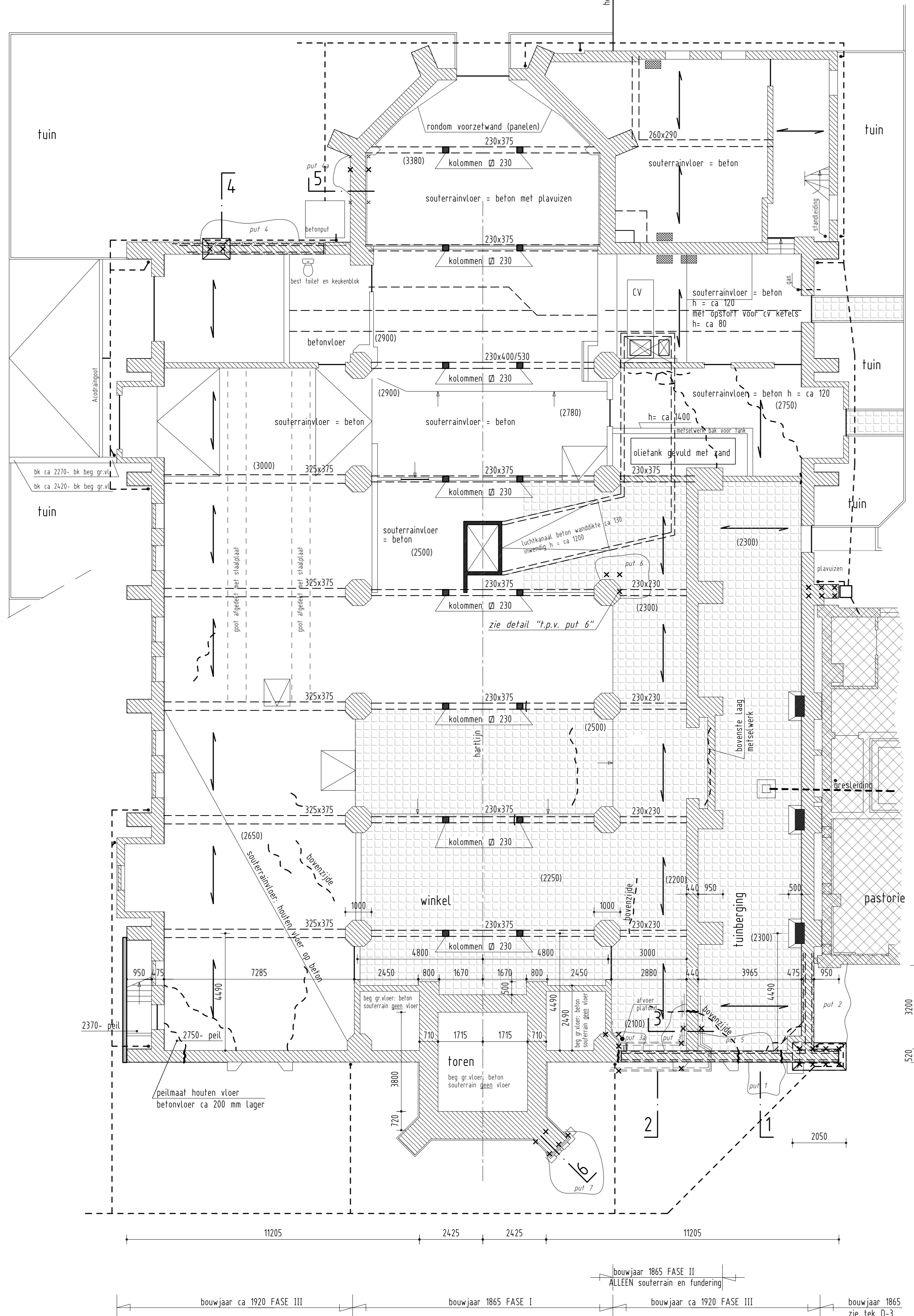

dsn 3 schaal 1:20

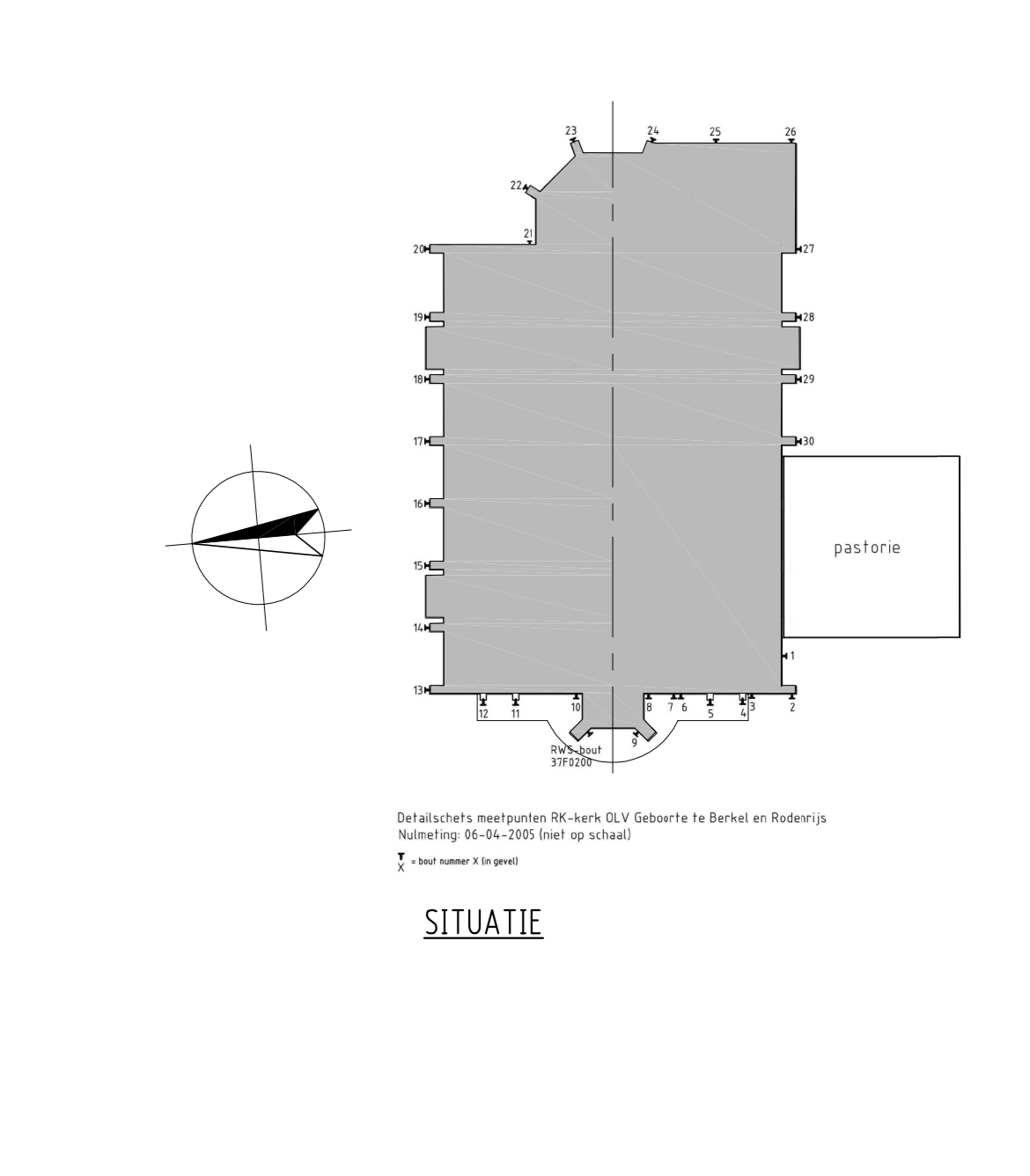
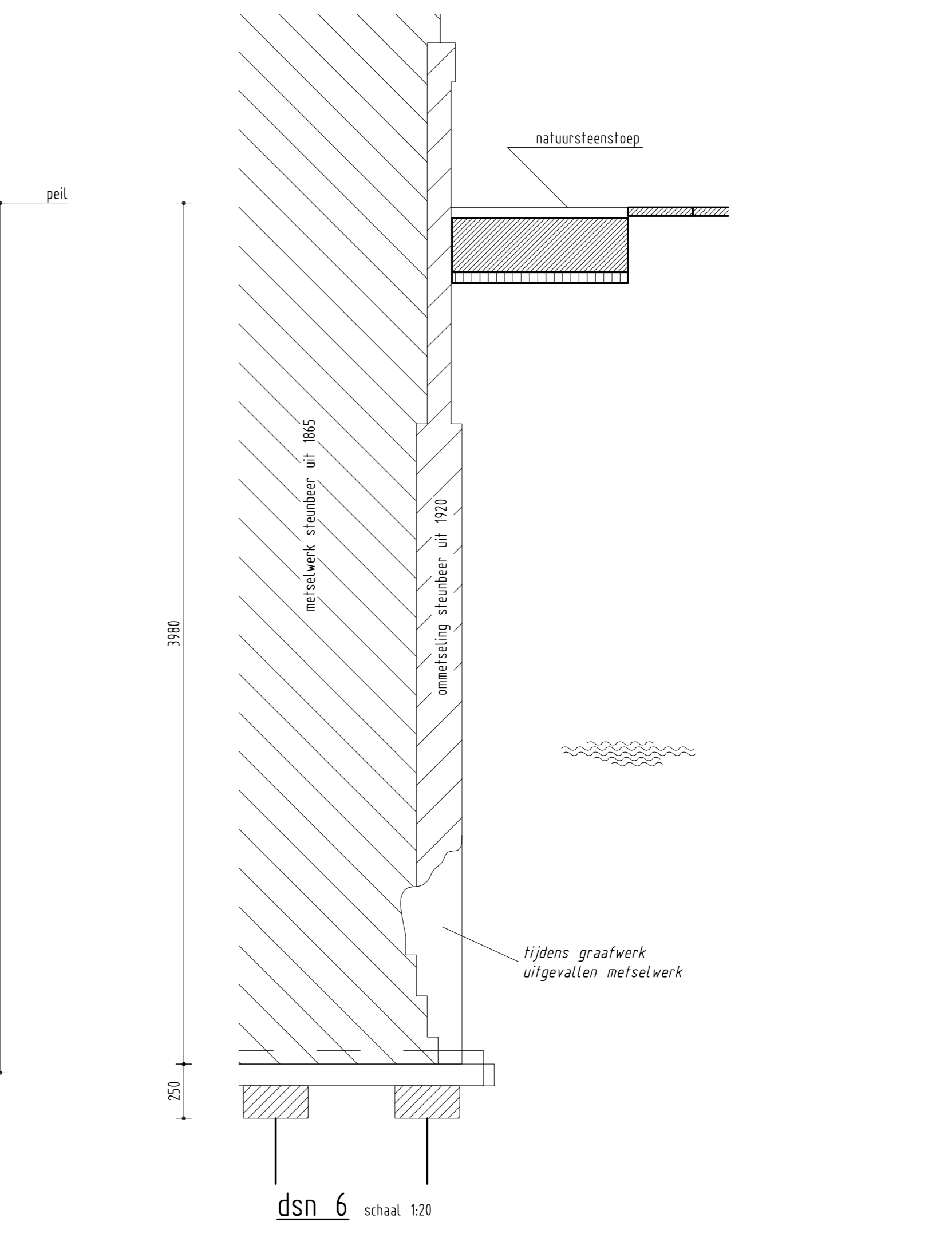
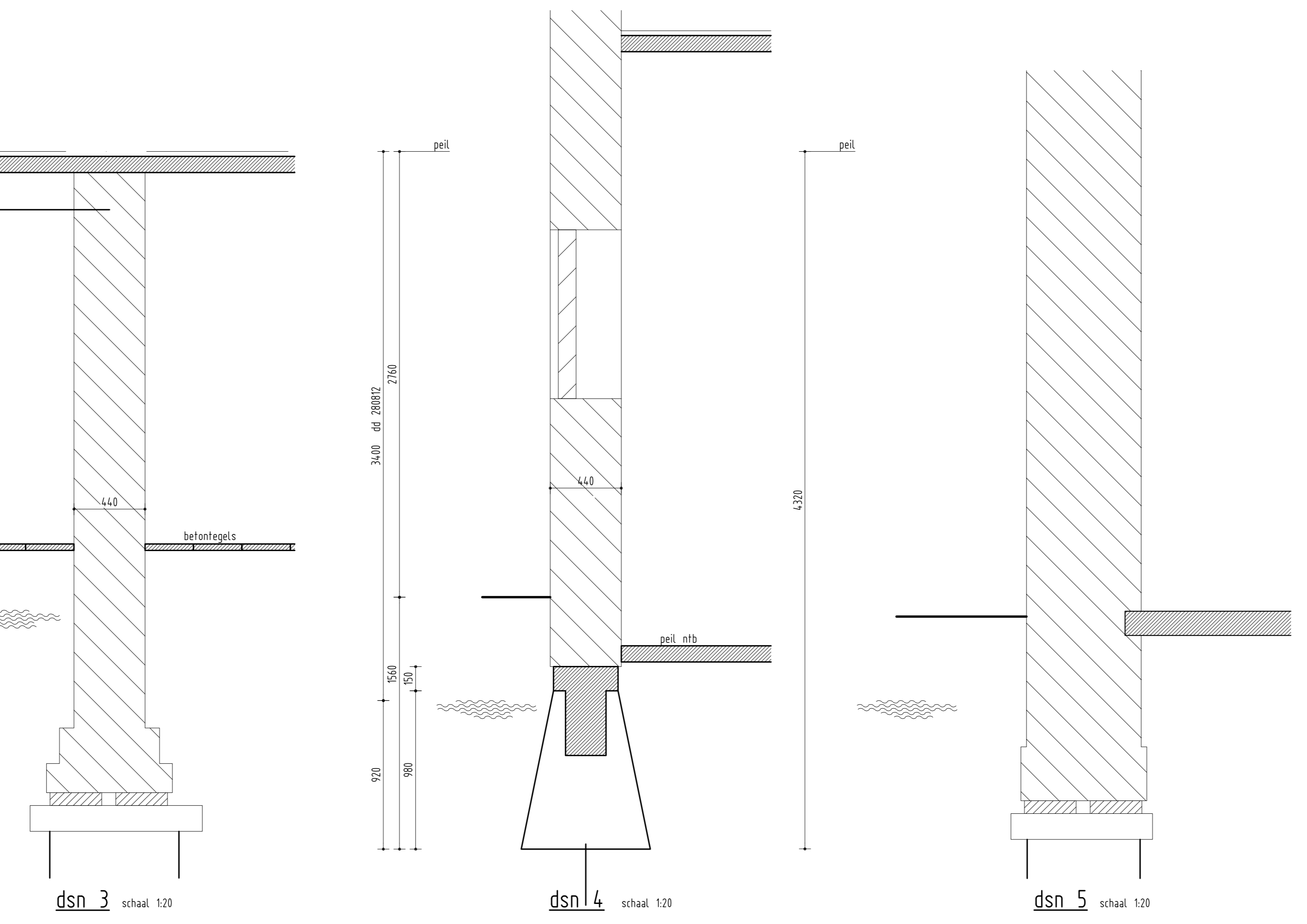
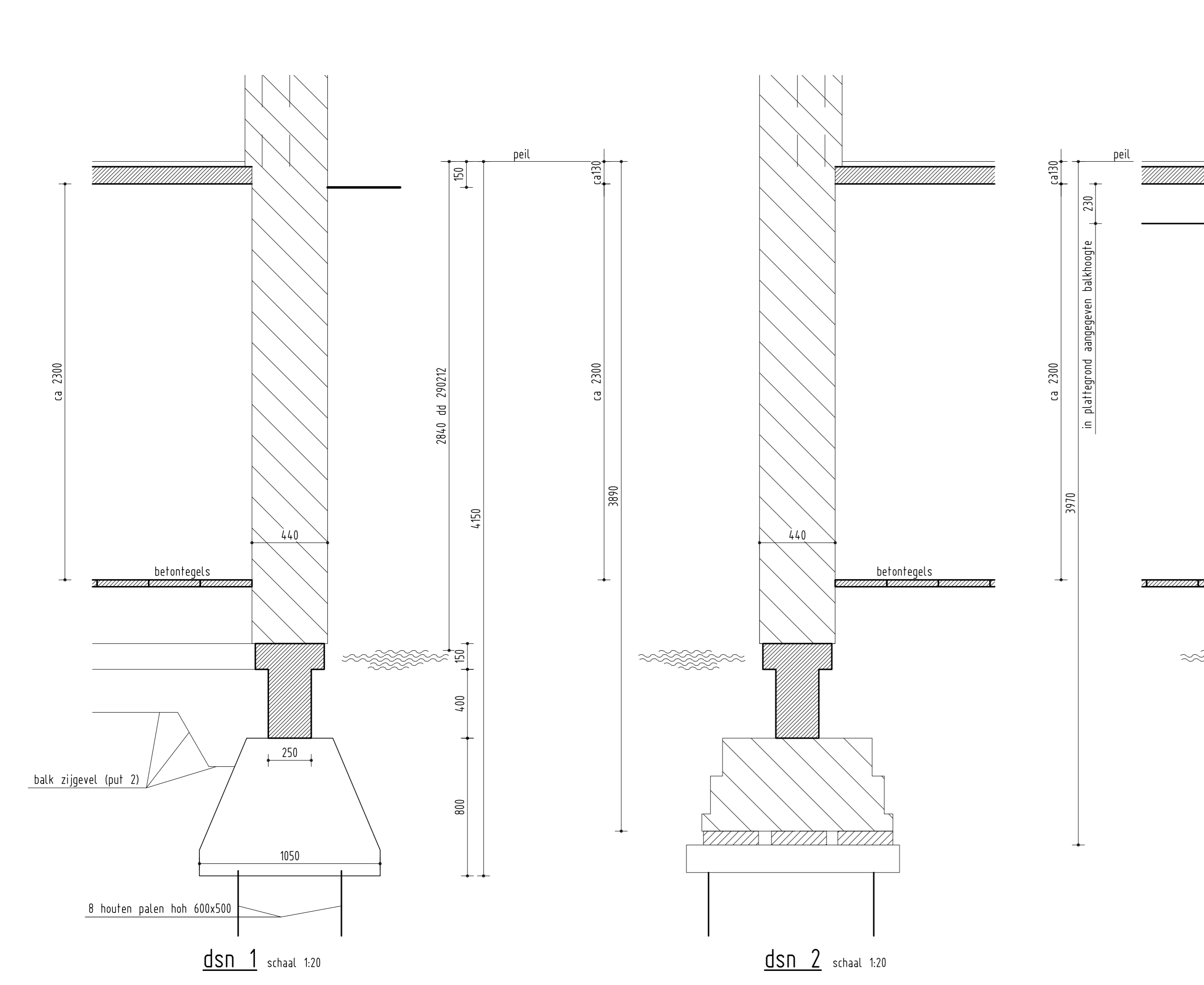

SITUATIE schaal 1:500

D					
C					
B					
A					
wijz.	omschrijving	datum	paraaf		
RK-kerk OLV Geboorte Noordeindseweg 100 + 102 Berkel en Rodenrijs					
DOORSNEDE en DETAILS PASTORIE ALTERNATIEF					
A. v. Leeuwenhoekweg 32e Alphen aan den Rijn tel. 0172-495 200 Postbus 2198 2400 CD Alphen aan den Rijn info@vandijkbebv.nl - www.vandijkbebv.nl		schaal 1:50, 20	formaat A1	get. WS	datum 221214 opdr.nr. 212024
tek.nr. BE-112-I				0	

- 10 - kolommen forenszijde
 - 22 - bk kolompoer
 - bk vloer naast kolom
-
- 0 - overige kolommen
 - 0 - bk kolompoer
 - 0 - bk vloer naast kolom
-
- bk rollaag
 - bk vloer tpv wand
-
- 25 - vloerveld meting Smit Gouda omgerekend naar hierboven aangegeven nulpunt
 - (280) - maat ok beg grondvloer - bk souterrainvloer
 - 2750 - maat bepaald door omrekening diverse metingen
-
- 27-1 - meetpunt hoogte meting uitgevoerd door Grondmij
 - 27-1 - zakking in mm tussen 06-04-05 en 04-11-11
 - 27-1 - meetpuntnummer
-
- L:2 - lintvoegmeting uitgevoerd door Smit Gouda tpv meetpunt hoogte meting van Grondmij
-
- put ... - onderzoek fundering uitgevoerd door Smit Gouda, zie rapporten. Door ons visueel gecontroleerd. resultaten zijn in deze tekening verwerkt.
-
- scheur in ok vloer cq gewelven, gezien aan onderzijde tenzij anders is aangegeven
 - scheur in metselwerk wanden
-
- souterrainvloer = betontegels 300x300 gedeeltelijk op gestabiliseerd zand
 - dragend metselwerk
 - niet dragend metselwerk
 - spanrichting betonvloer begane grond, dikte ca 100
 - aangegeven hoogte betonbalken is ok vloer tot ok balk
 - installatie kast aan muur
-
- bij gebruik van deze tekening de gegevens in het werk controleren.
 - aangegeven maten in het werk controleren
-
- voor gevels zie tekening D-2

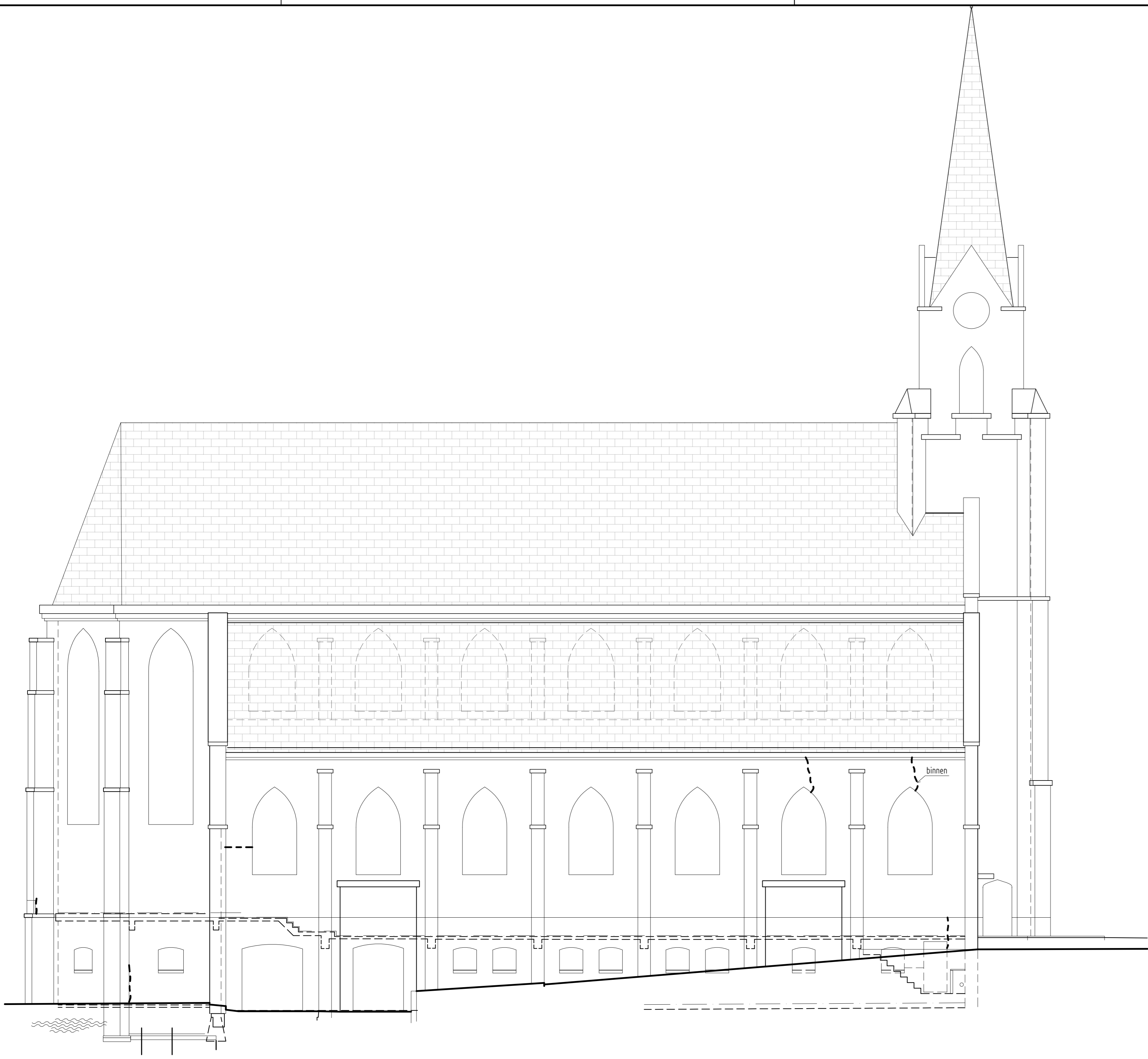
D				
C				
B				
A				
WJZ	omschrijving		datum	paraaf

RK-kerk OLV Geboorte
 Noordeindseweg 100 + 102 Berkel en Rodenrijs

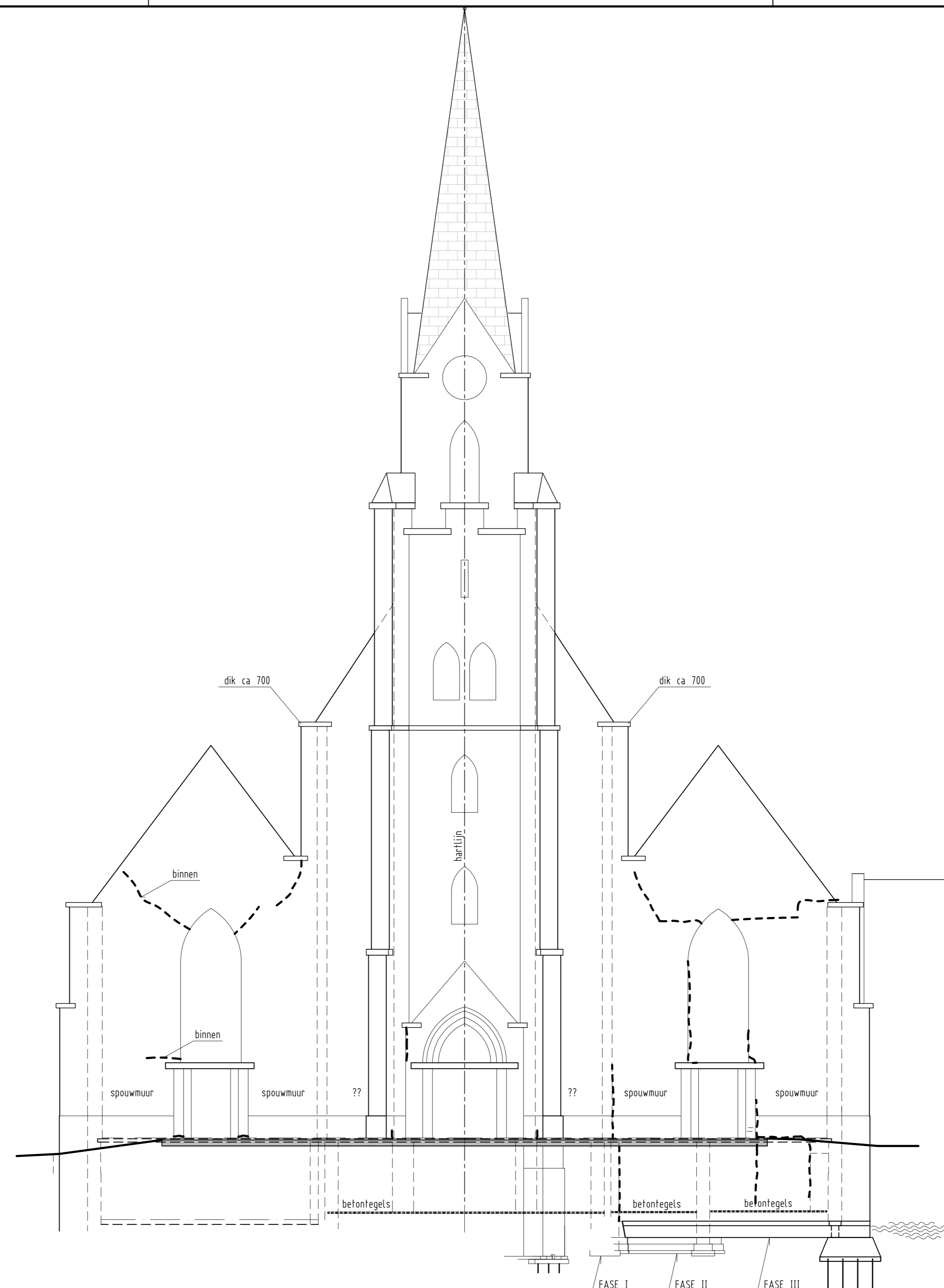
PLATTEGRONDEN en DETAILS KERK Bestand

A. v. Lierkerkerkweg 52a	schaal	formaat	giet.	datum	opdr.nr.
Alphen aan den Rijn	1:100, 20	A0	WS	221214	212024
tel 0172-491500					
Postbus 2190					
2400 CD Alphen aan den Rijn					
tek.nr.					
info@van-dijke.nl					

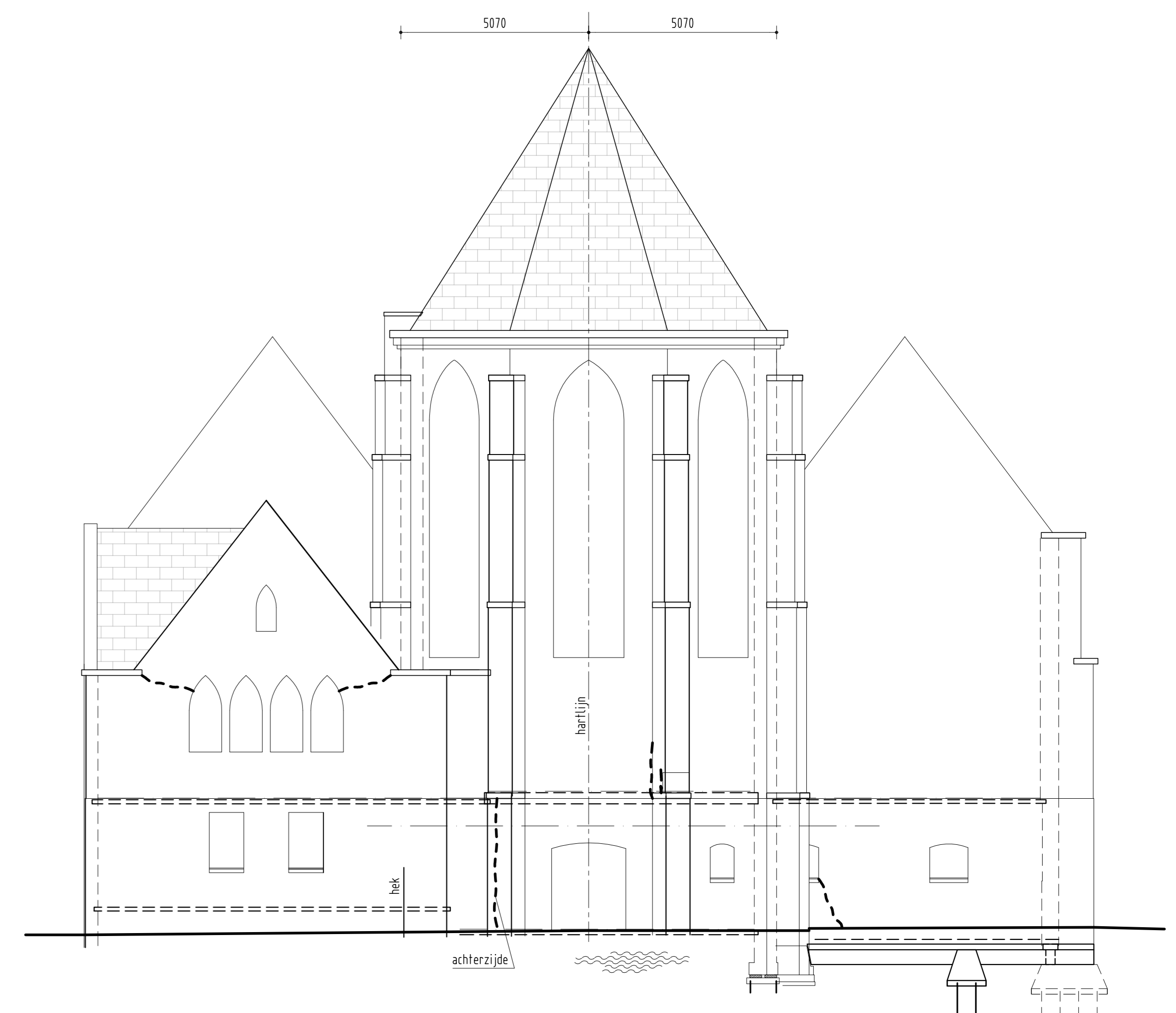
BE-B01 **0**

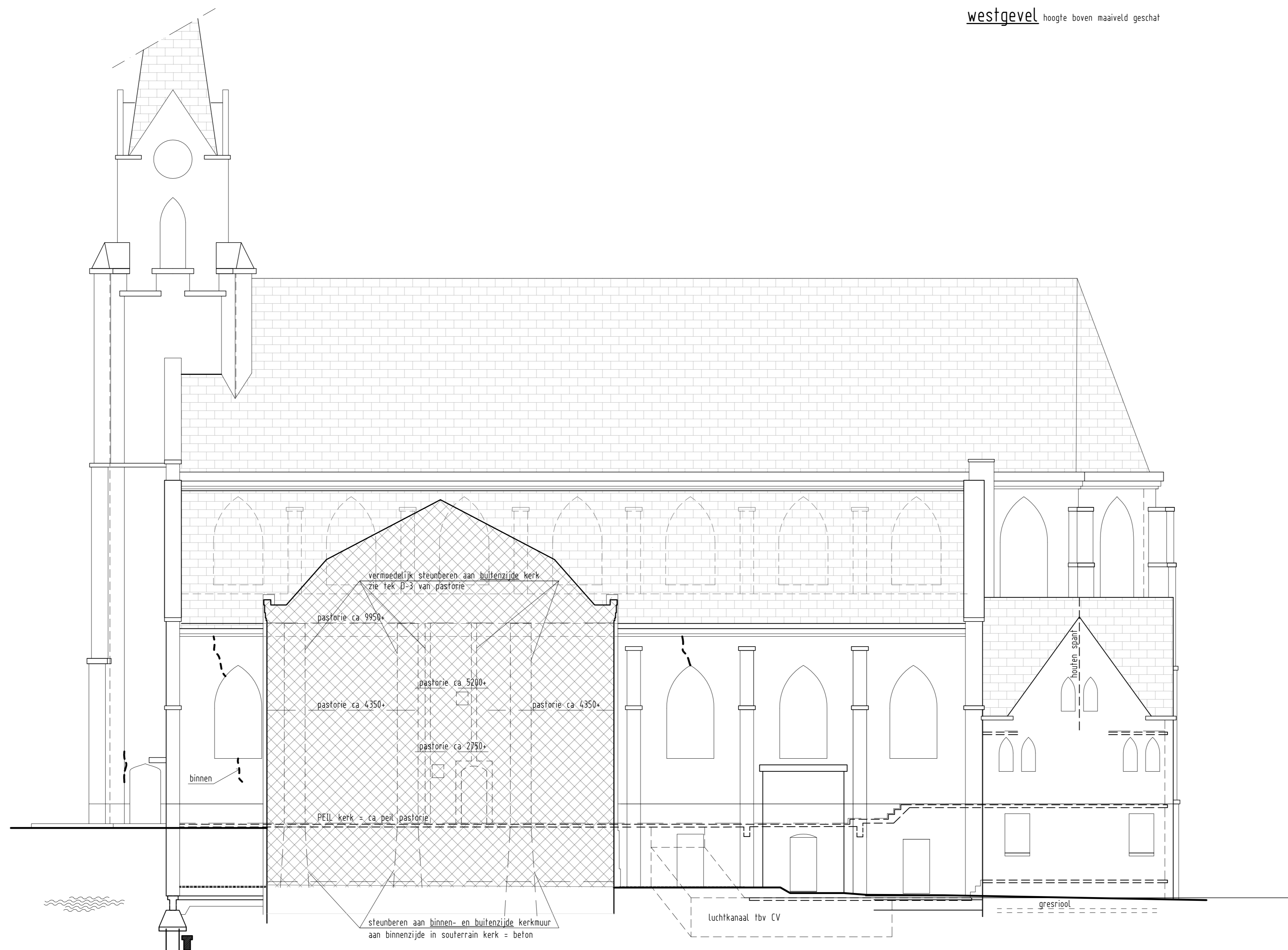
noordgevel

westgevel hoogte boven maaiveld geschat

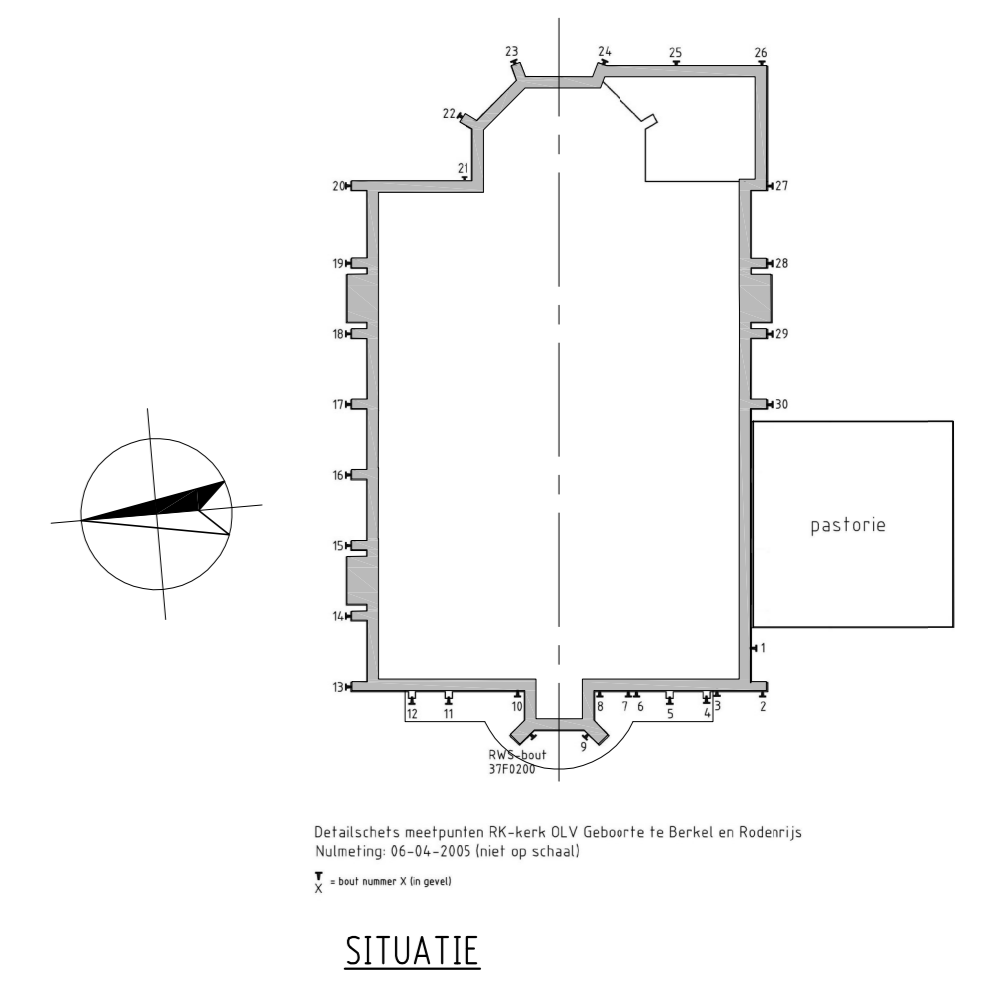

oostgevel

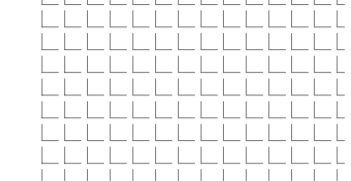
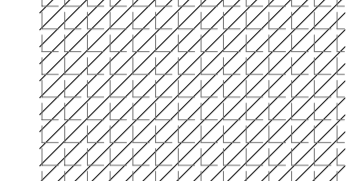

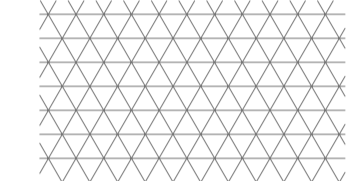
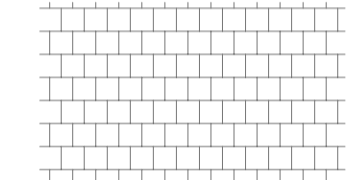
zuidgevel

- plattegronden zie tekening BE-B01
- bij gebruik van deze tekening de gegevens in het werk controleren.

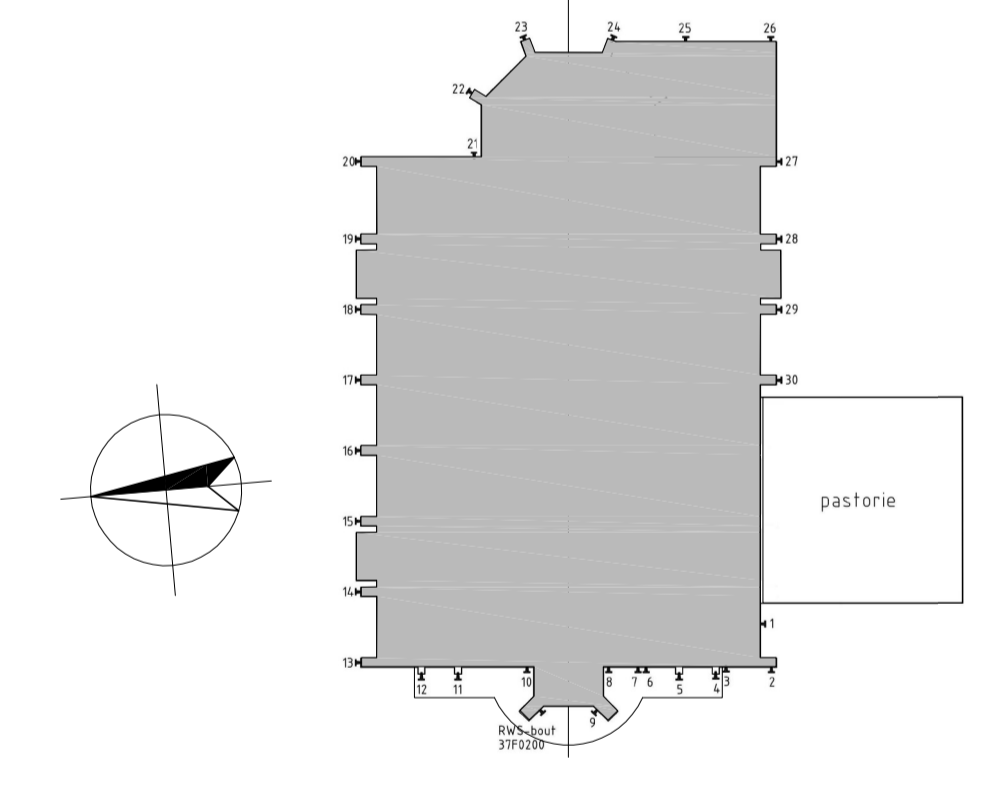

D					
C					
B					
A					
WJZ	omschrijving		datum	paraaf	
RK-kerk OLV Geboorte Noordeindseweg 100 + 102 Berkel en Rodenrijs					
GEVELS KERK bestaand					
A = Looiseweg 300 3600 CD Alphen aan den Rijn 0172 495 200 Postbus 2198 3600 CD Alphen aan den Rijn info@vdijk.nl www.vdijkadv.nl		A = Looiseweg 300 Alphen aan den Rijn 0172 495 200 Postbus 2198 3600 CD Alphen aan den Rijn info@vdijk.nl www.vdijkadv.nl	schaal 1:100	formaat A0	gbl. WS
		datum 221214	opdr.nr. 212024		
		BE-B02		0	

RENVOOI

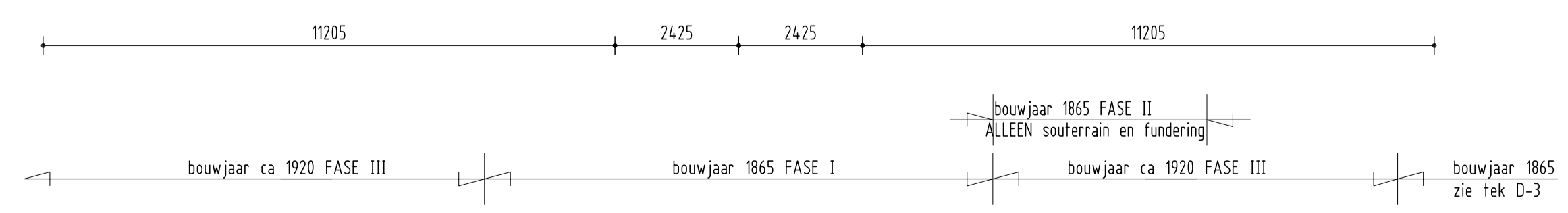
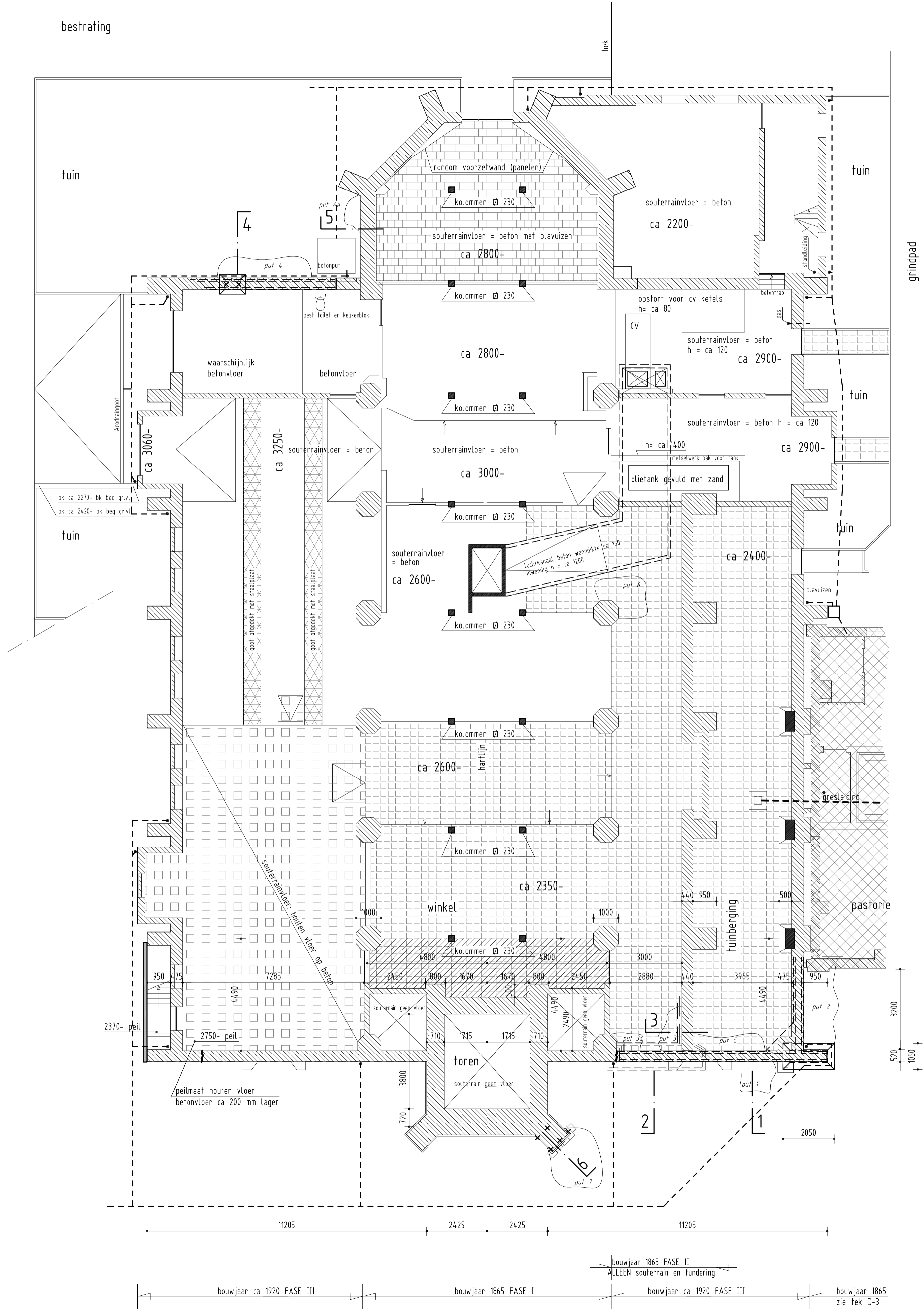
- - betegels 300x300 op grondslag
- - betegels 300x300 op matig gestabiliseerd zand
- - houten balklaag met onderlaimeit betonvloer
- - gootafdekking van staalplaat
- - plavuizen op betonvloer
- overige - betonvloer "monoliet" afgewerkt

- bij gebruik van deze tekening de gegevens in het werk controleren.

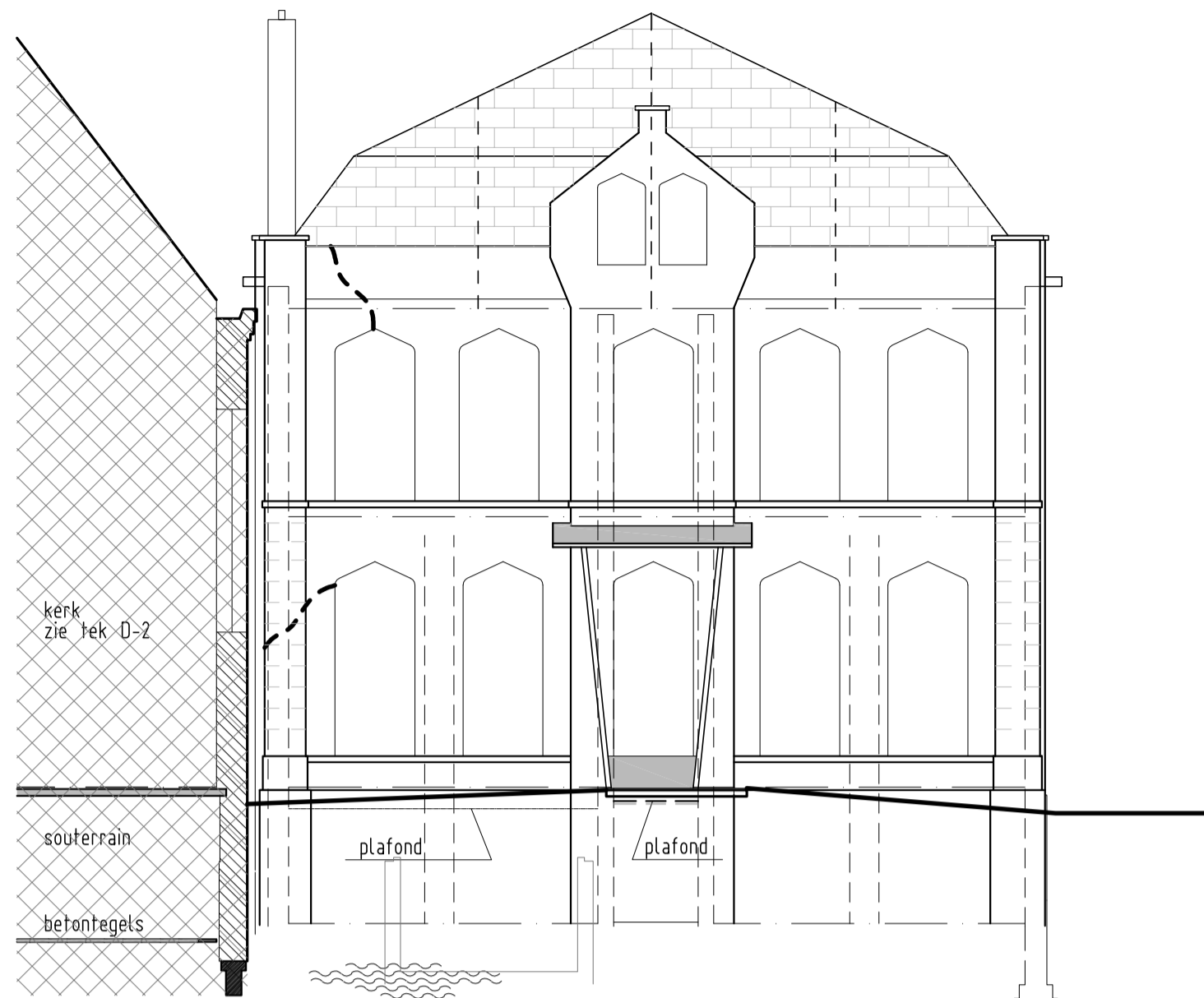
Detailtekening met plaatsen RK-kerk OLV Geboorte te Berkel en Rodenrijs
 Nulmeting 06-04-2005 (zie op schaal)
 1: schaalnummer X op grond

SITUATIE

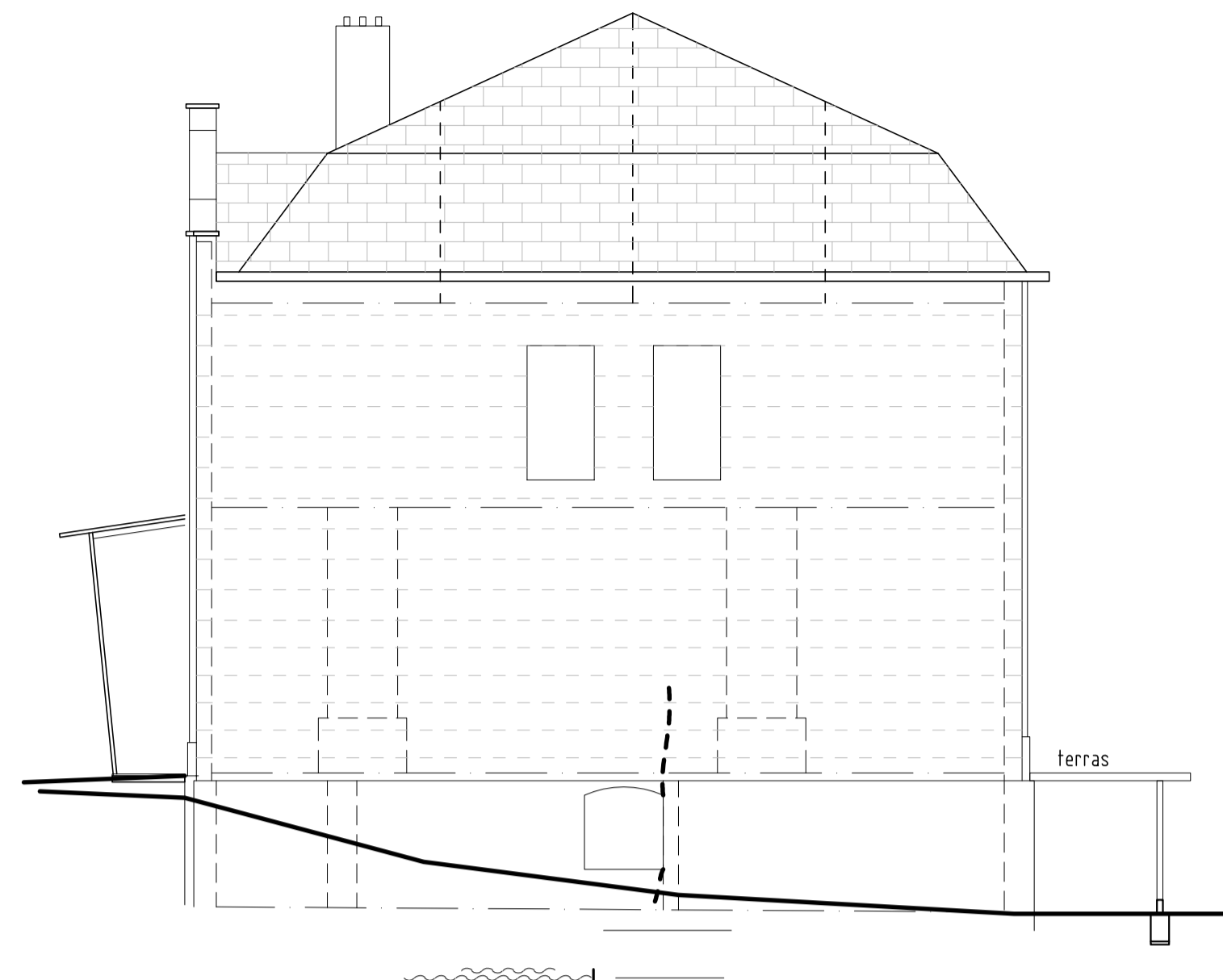

souterrain
 - - - / indicatie verloop riolering (achter meest greesteiding, voor PVC)
 ••• hemelwaterafvoer langs gevels

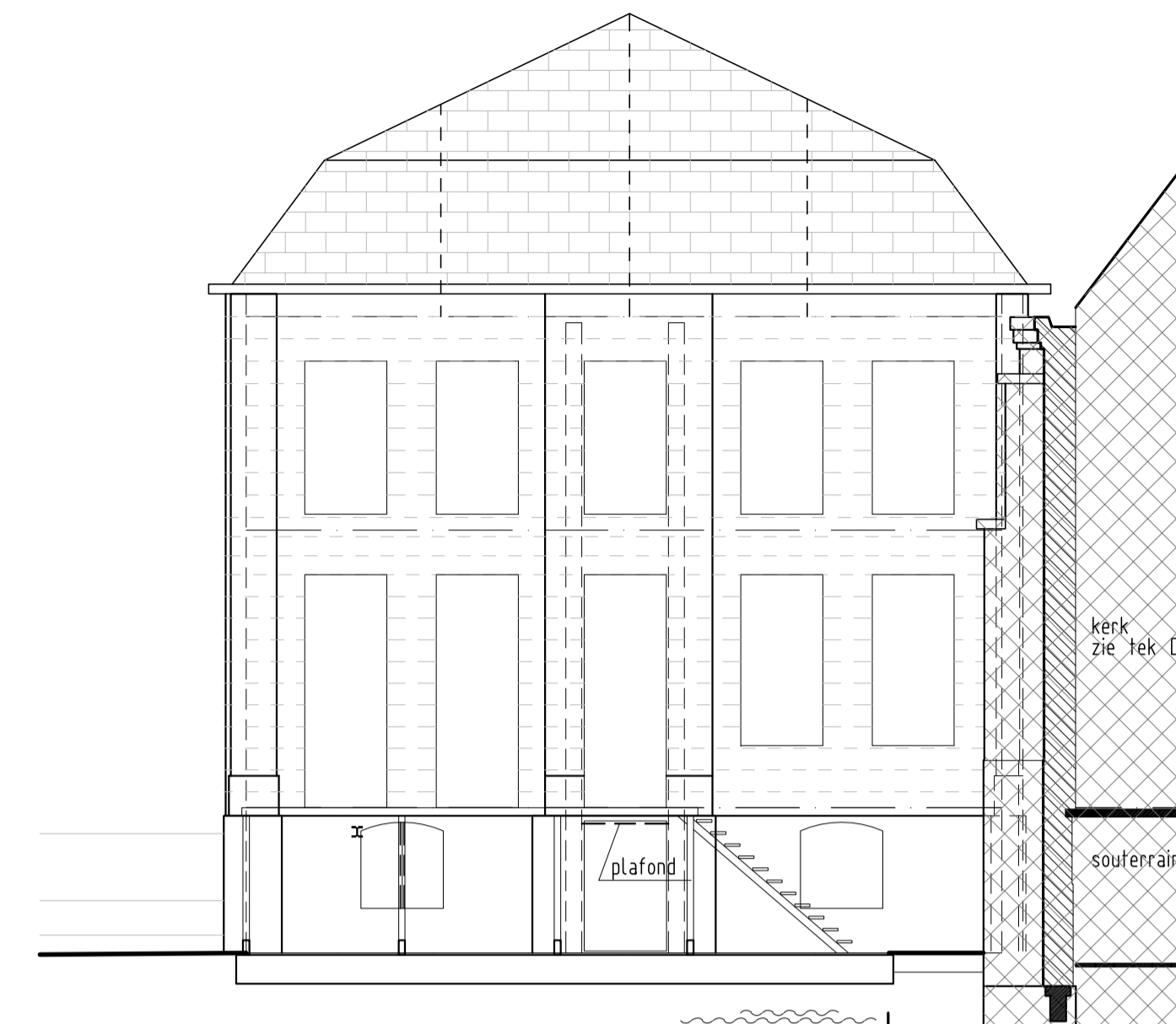
D				
C				
B				
A				
wijz.	omschrijving	datum	paraaf	
RK-kerk OLV Geboorte Noordeindseweg 100 + 102 Berkel en Rodenrijs				
VLOER SOUTERRAIN bestaand				
A. v. Leeuwenhoekweg 32e Alphen aan den Rijn tel. 0172-495 200 Postbus 2198 2400 CD Alphen aan den Rijn info@vandijkebv.nl - www.vandijkebv.nl		schaal 1:100	formaat A1	get. WS
		datum 221214	opdr.nr. 212024	
		tek.nr. BE-B03	0	

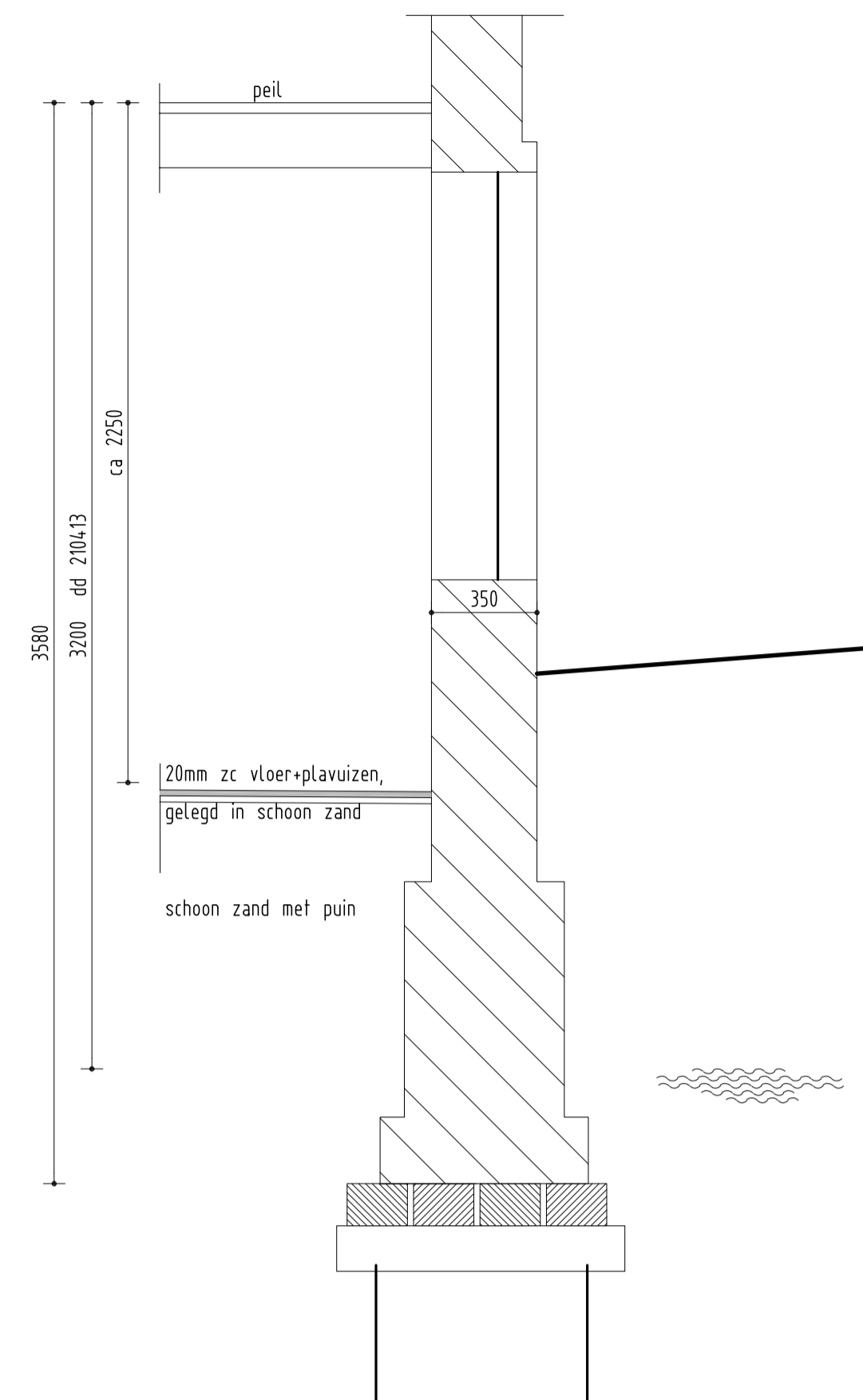
westgevel

zuidgevel

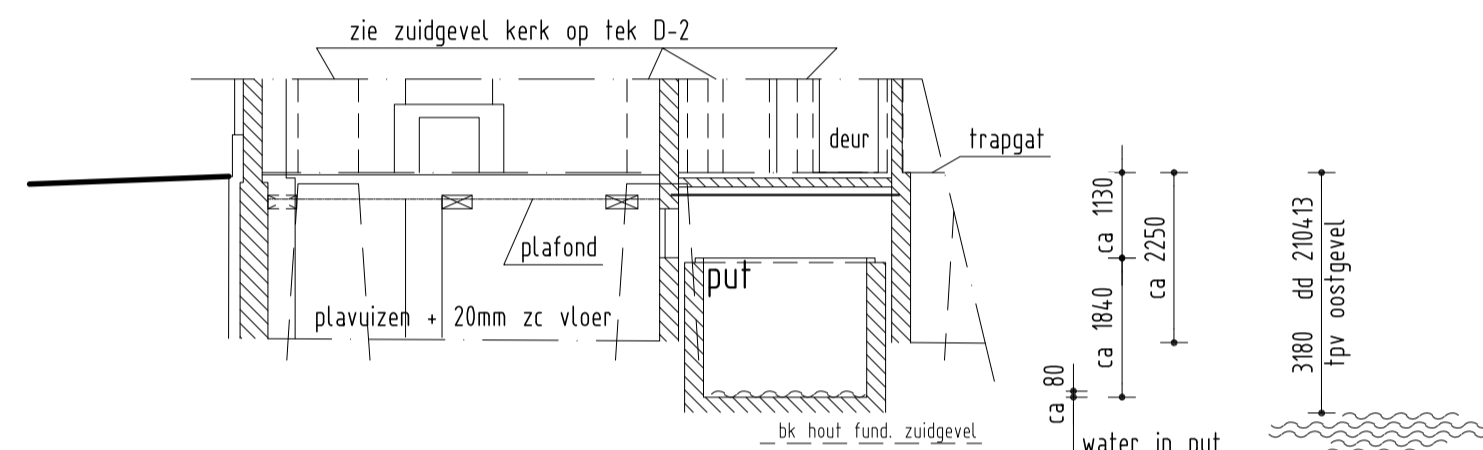

oostgevel

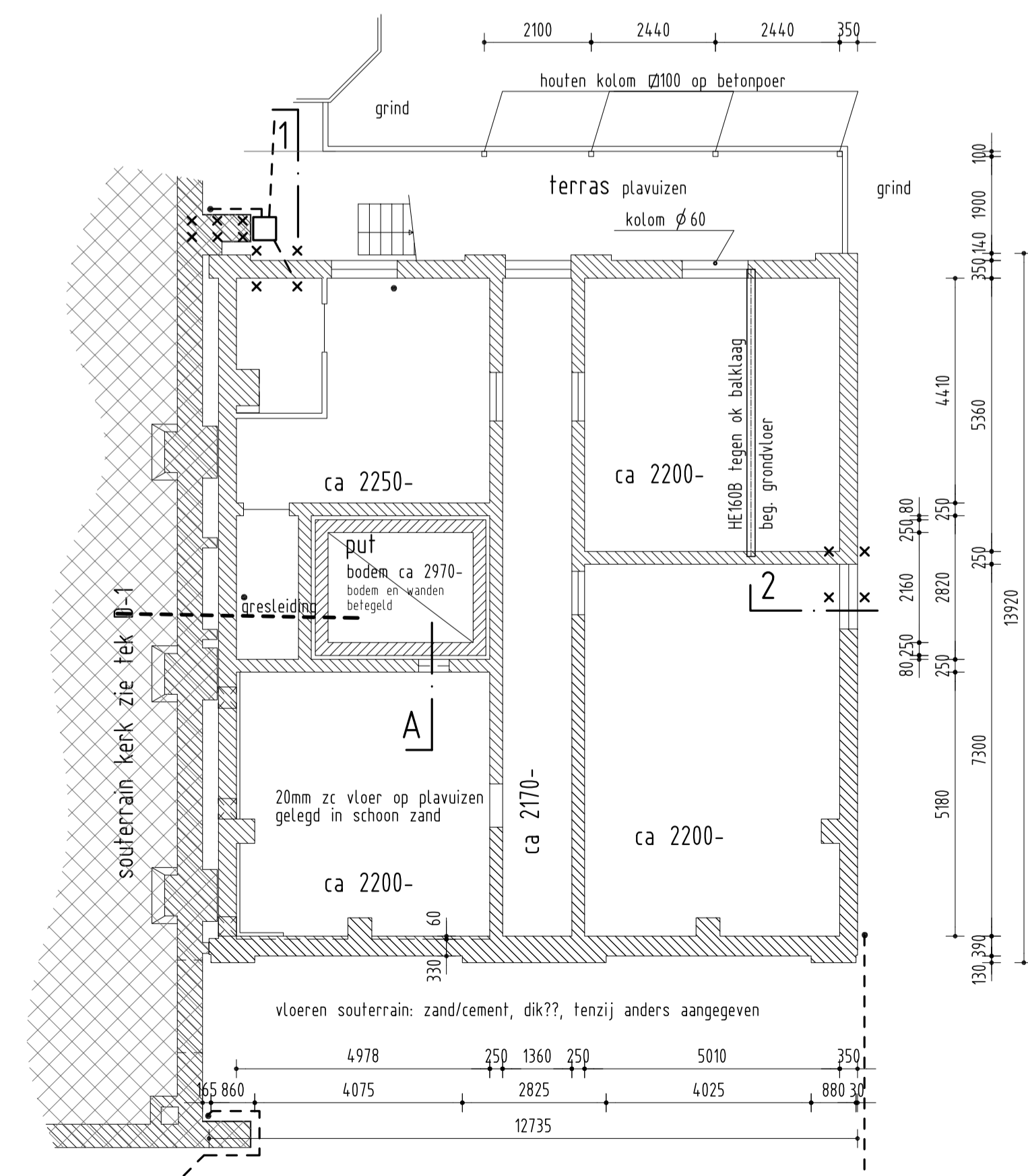
dsn 2 schaal 1:20

noordgevel pastorie zie zuidgevel kerk op tek D-2

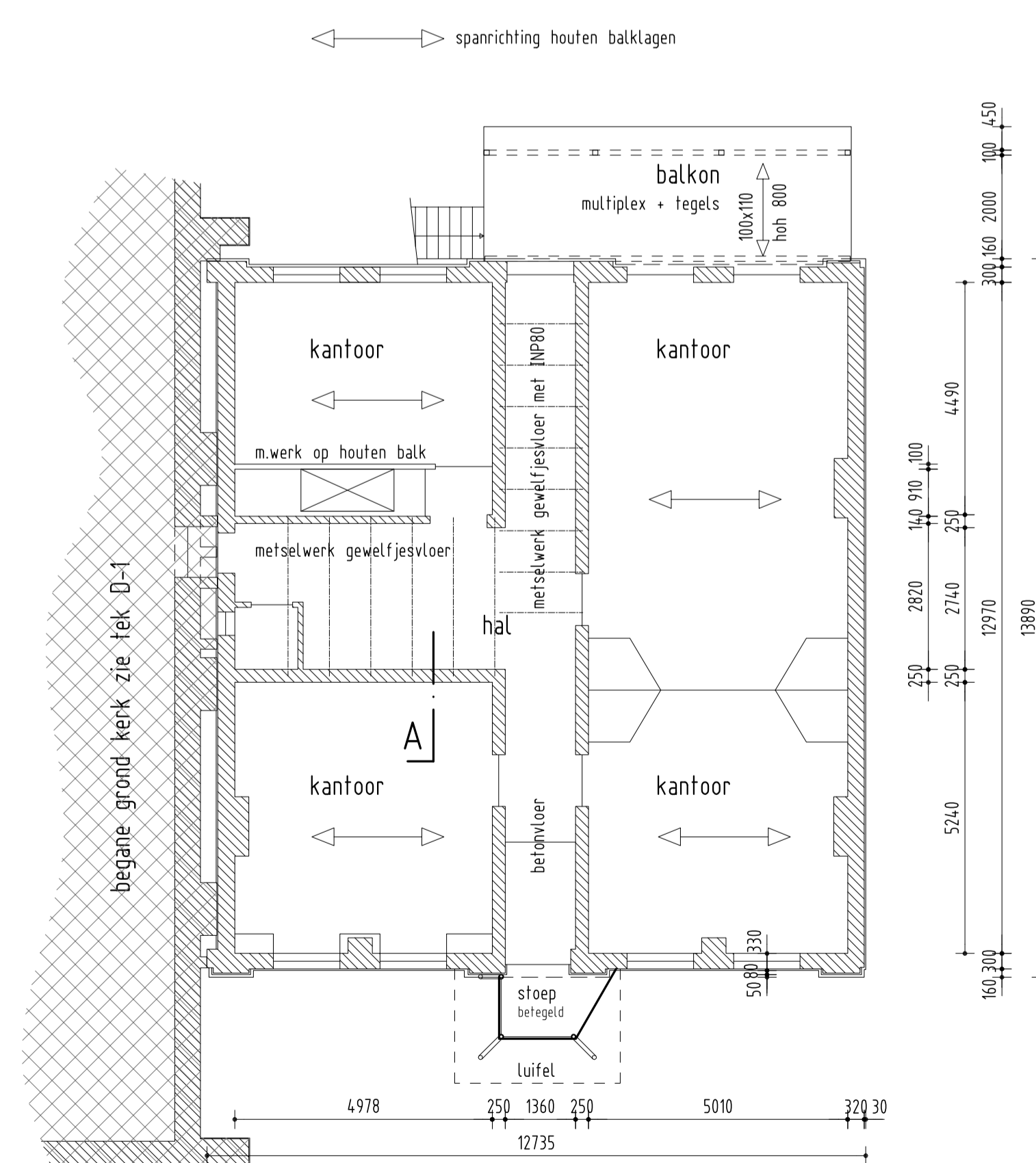
dsn A

- bij gebruik van deze tekening de gegevens in het werk controleren.

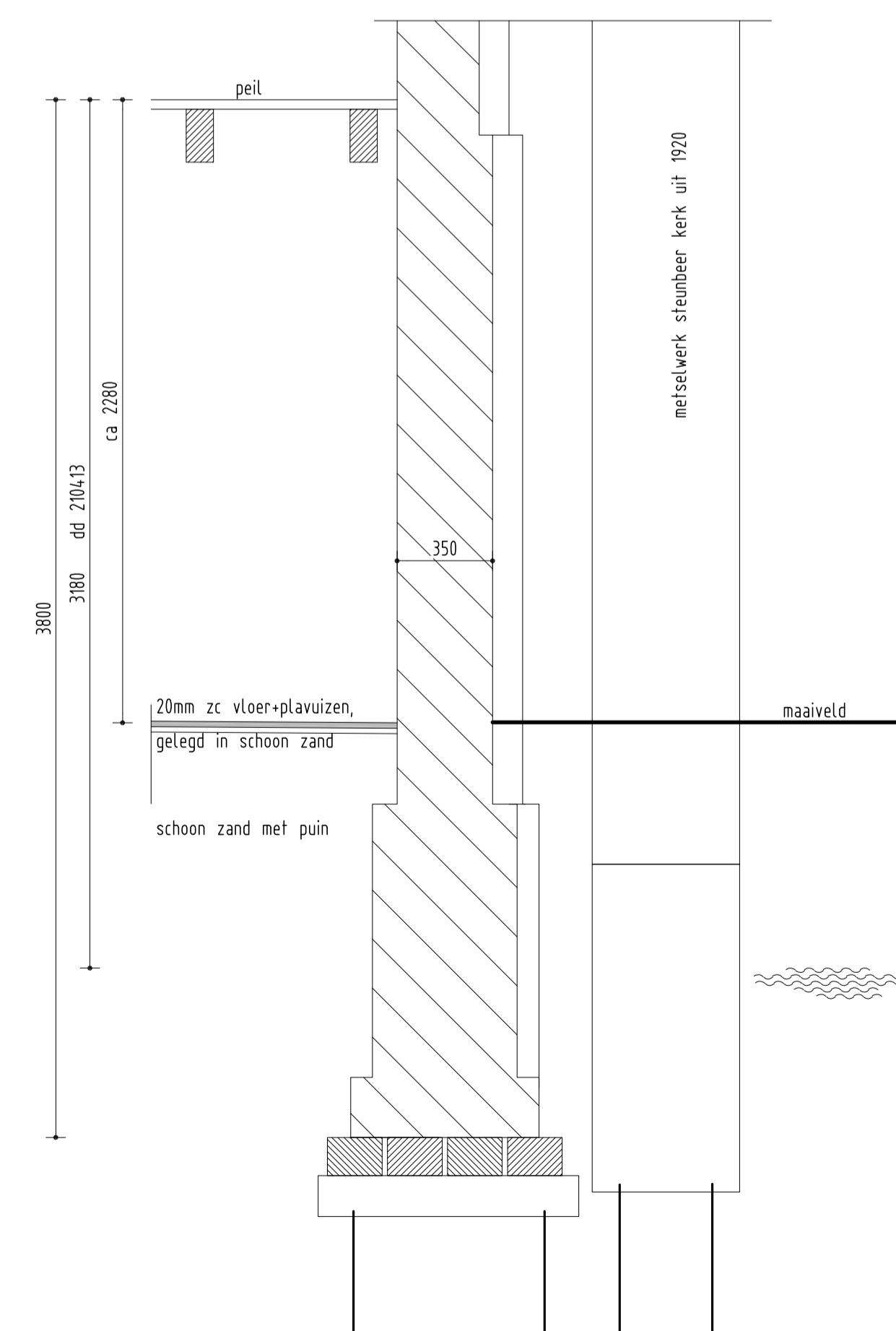

souterrain

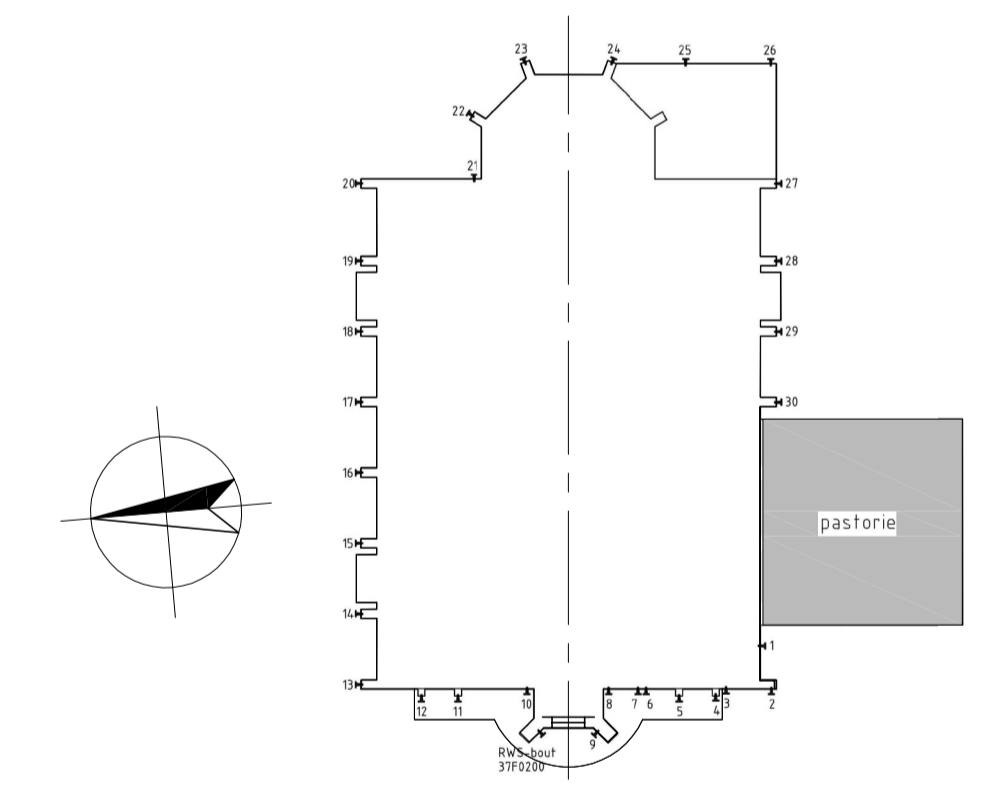
-- / indicatie verloop riolering
• = hemelwaterafvoer langs gevels

begane grond

dsn 1 schaal 1:20

SITUATIE

D				
C				
B				
A				
wijz.	omschrijving		datum	paraaf
RK-kerk OLV Geboorte Noordeindseweg 100 + 102 Berkel en Rodenrijs				
PLATTEGRONDEN en GEVELS PASTORIE bestand				
A. v. Leeuwenhoekweg 32e Alphen aan den Rijn tel. 0172-495 200 Postbus 2198 2400 CD Alphen aan den Rijn info@vandijkebv.nl - www.vandijkebv.nl		schaal 1:100	formaat A1	get. WS
		datum 221214	opdr.nr. 212024	
			tek.nr. BE-B11	0

This text was set using the following freely available font software:

Allerta Copyright (c) 2010, Matt McInerney (<http://pixelspread.com>),
with Reserved Font Name Allerta.

Inconsolata_dz Copyright (c) 2006, Raph Levien (<http://www.levien.com>),
with Reserved Font Name <Inconsolata>.
Copyright (c) 2009, David Zhou (<http://blog.nodnod.net/>)
with Reserved Font Name <Inconsolata_dz>.

Molengo_Vestigia Copyright (c) 2007, Denis Moyogo Jacquerye,
with Reserved Font Name <Molengo>.
Copyright (c) 2011, Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie (www.vestigia.nl),
with Reserved Font Name <Molengo_Vestigia>; available at www.vestigia.nl/fonts.

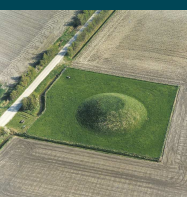

This Font Software is licensed under the SIL Open Font License, Version 1.1.
The license is available with a FAQ at: <http://scripts.sil.org/OFL>

Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie*
Spoorstraat 5
3811 MN Amersfoort
Nederland

Telefoon 033 277 92 00
E-mail info@vestigia.nl
Website www.vestigia.nl

K.v.K. Gooi- en Eemland 32078894

Erfgoedingenieurs

“Engineering the past, creating the future”

